

APUNEUVOJA
SUOMALAIS-UGRILAISTEN KIELTEN
OPINTOJA VARTEN

HILFSMITTEL
FÜR
DAS STUDIUM
DER FINNISCH-UGRISCHEN SPRACHEN

VI. SYRJÄNISCHE CHRESTOMATHIE MIT GRAM-
MATIKALISCHEM ABRISSE UND ETYMOLOGISCHEM
WÖRTERVERZEICHNIS

SYRJÄNISCHE CHRESTOMATHIE
MIT
GRAMMATIKALISCHEM ABRISSE
UND
ETYMOLOGISCHEM WÖRTER-
VERZEICHNIS

VON
T. E. UOTILA

SUOMALAIS-UGRILAINEN SEURA
HELSINKI

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJAPAINON OY.
HELSINKI 1938

Inhalt.

	Seite
Vorwort	VII
Chrestomathie	1
Proben der Volkssprache	1
Nördliche Dialekte	1
Südliche od. permjakische Dialekte	26
Proben der Schriftsprache	32
Grammatikalischer Abriss	46
Wörterverzeichnis	62
Abkürzungen	189

Vorwort.

Die Proben der Volkssprache in der vorliegenden Chrestomathie stammen aus Yrjö Wichmanns Textausgabe »Syrjänische volksdichtung« (MSFOu. 38), abgesehen von einem Märchen, Nr. 14., S. 14 ff., das von D. R. Fuchs (Fokos) (NyK 44 251—7) herausgegeben worden ist, und von den Liedern mit den Nummern 2. und 3. in der Abteilung der südlichen od. permjakischen Dialekte, S. 30 ff., dieses von Arvid Genetz (JSFOu. 15 1 39) herausgegeben, jenes von mir aufgezeichnet. Die Proben der Schriftsprache tragen zur Vielseitigkeit der Chrestomathie bei und gestatten auch Einblicke in das höhere Kulturleben der Syrjänen. In den Prosastücken habe ich einige leichtere Änderungen vorgenommen. Über die syrjänischen Beugungsformen habe ich vieles aus den handschriftlichen grammatikalischen Aufzeichnungen Yrjö Wichmanns geschöpft. Und bei der Zusammenstellung des Wörterverzeichnisses sind mir seine lexikalischen syrjänischen Aufzeichnungen (die ich hoffentlich binnen kurzem herausgeben kann) nützlich gewesen. Um weiteres Licht u. a. in die dialektischen Verschiedenheiten zu bringen, habe ich in das Wörterverzeichnis auch solche Belege aufgenommen, die nicht in den vorliegenden Sprachproben vorkommen.

Die Proben syrjänischer Literatur habe ich Buchstabe für Buchstabe transkribiert, ausser dem Stück von dem Heiligen Stephan (wo die Schreibweise etwas bunt ist). Um Übereinstimmung zu gewinnen, habe ich einige Veränderungen vor-

VIII

genommen in der Transkription von Genetz ($\check{z} > d\check{z}$, $\acute{z} > d\acute{z}$, $\check{c} > t\check{s}$, $\acute{c} > t\acute{s}$, $\ddot{o} > e$, $y > i$ u. a.; θ ist jedoch beibehalten, weil damit vielleicht zwei Laute bezeichnet worden sind: $\hat{a}$ und $\hat{i}$) und von Fuchs ($\acute{a} > a$, $\acute{e} > e$).

Im Wörterverzeichnis ist der Platz eines Wortes gewöhnlich nach der folgenden Reihenfolge der Buchstaben bestimmt: a ($\acute{a}$), b , d , $\acute{d}$, $d\check{z}$, $d\acute{z}$ ($d\check{\acute{z}}$), e ($\acute{e}$, ϵ), ϵ ($\hat{e}$, θ , $\ddot{o}$), f , g , i , $\acute{i}$ (θ , y), $\check{i}$, j , k (χ), l , $\acute{l}$, m , n , $\acute{n}$, o , p , r , s , $\acute{s}$, $\check{s}$, t , $\acute{t}$ (t'), $t\check{s}$, $t\acute{s}$ ($t\check{\acute{s}}$), u , $\acute{u}$, v , z , $\acute{z}$. Aus gewissen Gründen, die der Leser wohl bemerkt, ist diese Reihenfolge nicht immer befolgt.

Herrn Prof. Dr. Gustav Schmidt erlaube ich mir meinen herzlichsten Dank für seine Sorge um das deutschsprachige Gewand dieses Buches auszusprechen.

Helsinki, im September 1938.

Der Verfasser.

Chrestomathie.

Proben der Volkssprache.

Nördliche Dialekte.

(Die Proben vertreten den Dialekt an der mittleren Vyčegda, ausser den Märchen und Sagen mit den Nummern 8—14, die aus dem Dialektgebiete an der Sysola sind.)

Märchen und Sagen.

1. v a s a - p i i z o n .

olis-vilis geľinik mort; siľen veli ěti pi. batıs pişę istas naže-vitni. pi lettśas va-dor dorę i kutas nin kulni. si diņę vasa-pi petas i şuas: »mij ne keran?» »nin kula.» vasa-pi şuas: »mijla taje ninşę kulan?» zon şuas: »taje vaşę kostini.» vasa-pi dedis diņę pıras i şuas: »dedę, dedę, vatę ěd keşjenı kostini!» ded i şuas: »mun, vištav, mijta pe đęnga kole, şetam, med oz kosti vaşę.» vasa-pi siđzik i şuas. zonmis i şuas: »şan!» pe. seşśa vasa-pi koras şlapaşę zonliş. sişę şlapaşę roşędas, guşęnikęn leşędas şlapa ulas meşęk i tşęktas vasa-pięs leđni. vasa-pi şlapaşę đęnga leđas meşęk da şlapa tirtęđ.

seşśa naję munni kutasni va-dor peľen. munasni da munasni, voas riniş. vasa-pi jualas zonliş: »taje ne mij?» zonmis şuas: »taje meam dedęľen vaş şlapais.» vasa-pi şuas: »taje ne loę meniņ şlapaavni?» »đert» pe »loę!» zonmis şuas. vasa-piđ şapkaalas.

bara munasni da munasni, voas iz-ki. vasa-pi šuas: »taje ne miž?» »taje» pe »važ dedjaslen ši-kečš-moljš.» »taje ne menim loč žę ši-kečšavni?» »đert» pe »loč!» vasa-pi ši-kečšalas.

munasni da munasni, piņa voas. vasa-pi jualas: »taje ne miž?» »taje» pe »važ dedjaslen pernaš.» vasa-pi piņasę pernaalas.

sešša munasni da munasni, ju voas. vasa-pi šuas: »tati ne me kiđž vuđža?» ju vomęn vęli pos. zonmiš šuas: »pos kužais vuđž!» vasa-pi vuđžni kutas: ętik pev tsege i vasa-pi ušę i vejas. piņaid eškę kipędę, riņišid da iz-kiđ vejtę.

zonmiš gortas munas. bať-mamiš samej vęli uženj. zonmiš pıras gortas i đęngasę kištas džodž šeras. i ęni oļęni-vļęni.

2. s a r - p i d a v a s a .

olisni-vilisni sar gozja. naļęn niķ ni pi ez vev. ętšid sar munas voįna vļę. munas da munas da goršis kutas košmini. siķę addžas šor, ķesjas seš juni; vaiš zev gudır da oz ju. vođže munas, addžas jukmeš. seni zarņi ķęš ģibale. sar ķęšę kutalas da kutalas: ķęš oz šed. sešša i šuę: »on-ķę vęd šed, me i siđž jua!» sar kutas juni, a jukmešas vęlęma vasa, da siķę tošķędis i kutas. sar šuę: »leđž, leđž, miķ koran, siķę i šeta!» »miķ ted med jona kole — siķęs-ķę (od. siķęes-ķę) šetan, i leđža.» sar dumaķtę: »miķ žę menam med kolan toris?» sešša šuę: »šeta!» sar gortas munas, a gortas pi tšužęma. sar zev jona bęrđžas. pi biđme nin, a sar vek šogšę. ętšid piis juale baťišliš: »miķ ne te, baťę, vek šogšan?» »ok, piķj, piķj, me vęd tenę vasali ķęšišli!» »miķ ne sešša keran! ķęšišlin-ķę, i muna!»

ętšid sar-pi petas sadķę gulķitni. seni gulķitas regiđik, da ędžęs addžas. siķę settše pıras da munas, da bara ędžęs voas.

siđđzik das-kik eđđzes pir munas. voas pu, pu ulas vasa. vasa šue: »loktin! tenę kor-ke baťid keşjışlis menim. lok, munam!» vasa pięs boştas i munas. gortas pilį vasa šue: »bura ov, me ted geşnęťś řeta.» kor-ke đır miŗti vasa vajas sar-pilį kujim guľu: »boŗť» šue, »kodi asľid kole!» sar-pi berjas ętikęs da i šue: »etięe mem kole». a vasa šue: »tajeęs og řet! taje mem asľim kole.» međ lun vasa vajas kujim kolķ. sar-pi međ miŗťsase boştas, a vasa šue: »tajeęs me og řet, taje asľim kole.» askinas vasa vajas kujim řŗvet. sar-pi međ miŗťsa řŗvetse boştas. vasa šue: »taje eŗķę asľim na vęli kole. boŗť nin!» sar-pi řŗvet boştas da ęŗiń vřlas puktas. ęťťřid zev řondia lunę sar-pi řŗvetse řŗřřjanęn vevťjas, međ pę oz koŗmi. řŗvetis zev miŗťsa nřľę pere. nřľis šue: »ok ok o! kiŗ-ķę taŗ i te taťťřę voęmid?! zev vęđ tani đęľę ovnis! lok, kiťťřę-ķę piŗřjam!» naje ęťťřid vasais uŗig kostiŗş jignalasni, bľud vřľę kujimiŗş řęľiŗťsasni da aŗniŗş i piŗřjasni. kor-ķę vasa sađmas da i jirk jirk eđđzesę keraŗ, a eđđzeŗş jigana. »voŗťęŗ, voŗťęŗ, miŗľa nę jignaliđ?!» »regiđ, regiđ, ķęmaŗa da og eŗťi!» na piđđi duľľis řuas. vasa međiŗş da koŗmeđiŗş goređas: »voŗťęŗ, voŗťęŗ, miŗľa nę jignaliđ?!» seŗŗa eđđzesę řŗuŗřas da eđđzeŗş i voŗŗas. vasa kaŗalas piŗřjemťę da vęťťřini kutas, a sar-pi niŗķęđ piŗřjasni, piŗřjasni da oz kutni vermini piŗřjiniŗş. turun pevę řupiľťťsasni i iđę pereņi. a vasa tupiľťťsas da řŗipane pere i iđę turun pevŗş kutas kokavni. iđjas gegiľťťsasni da ber morte pereņi. řŗipaneŗş viasni, a aŗniŗş veŗi-ťŗęŗiŗşasni da i ęni oľęni-viľęni.

3. j o m a b a b a d a k i k n i v.

oľęmaęŗ-viľęmaęŗ goŗja. naľęn vęľęma ęťik niŗ. mamiŗş kuli, baťis međ baba vajiŗş. siľęn međ niŗ loi. řęťķa starikľiŗş niŗse vek viđę da neŗťę. ęťťřid baba šue muŗķikľi: »nu niŗťę kiťťřę-ķę řin vođđŗiŗş! vaŗ, kos jukmeŗę ľęťťřędam!» niŗęş řŗbiťisni. siŗę seni

munis da munis: vež vidž vois. seni vevjas jirsēni. sije najes malalas da lapkēdas. vevjas šuēni: »te munan, da joma babalēn kerka voas. sije tenē pivšan vēditni tšēktas, a sešša vajas leza gerda kud da te bara lēzse žē bošt!» si berin panid loēni mēsjas, ižjas. sije sidž žē malalas najes da lapkēdas. naja sijes sidž žē vele-dasni. nīv munas da munas, da jomalēn kerka voas. sije pīras. joma šuē: »uf, menim sluga voēma! mun ēdjē, pivšan vēdit, pestē potkēdlī med kušš ni kašš oz kīv! pivsantē lomtī da med tšīn ni ru oz pet!» nīv lomtās pivšan. joma pivšēm berin vajas gerda leza kud da šuē: »bošt kodse-kē!» nīv boštās lēzse da munas gortas. munas, munas, da jukmēsē voas da pondas gorziņi: batīs kīlas da loktas i leptas. kudas vičžēdlasni, a seni paš-kēmīd, dēngaid, mujīd abu!

baba i šuē stariklī: »nu ēdjē meņtšim nīlēs jukmēsad!» starik nīlēs šībītas. nīv munas da munas, vež vidž vīlē voas. seni vevjas jirsēni. sije najes neītas da kušškalas, a vevjas šuēni: »ted jomalēn kerka voas, da sije tenīd vajas gerda leza kud; te bara gerdse žē bošt!» nīv munas da munas da panid loēni mēsjas, ižjas. sije najes neītas da neītas, kušškalas da kušškalas. naje sidž žē tšēktasni jomalīs gerd kudse boštni. sije munas, munas, da kor-kē i jomalēn kerka voas. sije settšē pīras. joma šuas: »uf, kīs-kē menim sluga loktēma! mun ēdjē, pivšan lomtī! pestē potkēdlī moz kušš ni kašš kīv, a pivsantē lomtī moz tšīn ni ru pet!» nīv petas da pes kutas potkēdlīni — da kušš da kašš. pivšan lomtās da tšīn da ru petē. joma pivšan berin sīlī vajas gerda leza kud. sije gerdse boštās da gortas i munas. mamīslī zev lube loē, da med ne-kod oz addživ, mīj nīvlēn kud, gebečtās pīras nīlīskēd. mamīs kudse voštās, a kudšīs bi petas da mamse i nīvsē sotas.

4. t š e r s k u ų a n i v.

olis-vylis starik gozja. naļen vėli tšers kuųa nīv. joma vois korašni tšun-jėz-vi kuųa pi sajas: »starik gozja, starik gozja, šetannid od-e tšun-jėz-vi kuųa pi saje tšers kuųa nīvnitė? ode-ke šetėi, tšyn-petannitė tupka, ečdžes-petannitė pika!» najė šuisni: »no šetam, mių tekėd keran!» joma niļes bošas i nuas.

jomaleñ piis abu i vėlema. sije niļes gortas vajis. joma šuė nīvli: »itš-moņėi! estėn estėn em ižjas, vetli da šir!» sije medėd-tšas da tėdsa tėtka ordė piras. sije vėleđas: »jomaleñ ižjasis vėd keiñjas! te mun da pu viļė kai; ačšid šu:

’ižjasei, ižjasei,
lokteį tė, lokteį,
ašnitė ašnid širšeį,
menim vėruntė koleį!’»

niv sidž i keris. ižjas voisni, bitėn ašnis ašnišė širisni i vurunė kolisni. jomaisli niv vurun vajas. joma šuė: »atė dīvė, abu i šojėmaėš! mun žė, mun žė, vetli, estėn estėn em mėšjas, najes lišti!» sije munis da bara piris tėtka ordė. sije vėleđas: »silėn» pė »mėšjasis ošjas! te mun da šu:

’mėšjasei, mėšjasei,
lokteį tė, lokteį,
ašnitė ašnid lišteį,
menim jėvė koleį!’

ačšid pu vilas kai!» — mėšjas loktasni, ašnis ašnišė lištasni, jėvė kolasni. jomali niv jėv nuas. »atė dīvė, abu i šojėmaėš! mun žė, mun, vetli, estėn estėn em menam tšoį; šerdinšė korli.»

niv munnĩ kutas da tетка orde piralas. sije silĩ setas sir-tsuman da zud da zu i šue: »te munan, da jomaĩslĩ šu: 'joma tетка, joma tетка, tsojĩd koris šerdĩn'.» niv munas. joma šuas: »te šoĩttšĩšt, me gebeťtše pirala.»

joma seni kutas pinse keslinĩ. nilĩd i kilas i pišjini pondas: eďđesid oz vošsĩ! sije vijen mavtištas, eďđesid i vošsas. petas, da kajjas oz leďžni: sinse perjeni. sije nalĩ nqñ-šomes setas. sijes i leďžasni. niv pišjas da pišjas. joma gebeťtšĩ petas: niv abu! eďđeses kutas vidni: »miřla te leďžin?» eďđes šue: »me te ordĩn nqłà·mĩn vo oli da te en na mene ziriťtli ne-ettšid!» petas joma ivlae, kutas kajjases vidni: »ti miřla sijes leďžinnid?» »mi te ordĩn nqłà·mĩn vo olim, da en na nqñ-šomestę setli!» joma vetťšini pondis niv bersqñ. vetťsis da vetťsis i sunĩ pondis. niv zuse šibĩtas da i šuas: »jenmeř, jenmeř, med te as ber viľe, joma vodź viľe ta koď tšekid ver loe!» seťtšem ver i loi. jomalĩ nekiti petni se loi. gortas bergeďťsas tserla. tser boštas, loktas, keralas da keralas: as terig roź loe. »ťsas že tseres đzeba.» kajjas i šueni:

»te đzeban, mi addžam,
eksir-pili viťtalam,
bajar-pili jurbitam!»

joma šue: »kert-tuv-sinjasid i addženi! řsas že gorte šibĩta!» sesqñ šibĩtas da tser gorteďđis voas. sešša bara niv bersa kutas vetťšini. kotertas da kotertas da bara sunĩ kutas. niv šibĩtas zud da šuas: »jenmeř, jenmeř, med» pe »as ber viľe, joma vodź viľe zud koď đžuďđid tsoř loe!» đžuďđid tsoř i loi. joma bergeďťsas, tser boštas, i kutas tsoř keravni. keralas da keralas, as terig roź loas. bara pondas tserse đžebni, a bara kajjas addžasni i sidź že šuasni. seki joma tserse gortas šibĩtas da bara vetťšini pondas. niv sir-tsumanse šibĩtas, šuas: »jenmeř, jenmeř, as vodź viľe,

joma ber vīlē šir-jū med loē!» šir-jūē kikna-nīs i šibdasnī. raka lebzē. nīv šūē: »rakaeī, rakaeī, mun te, vištav bať-mamlī: 'nīlnīd ušēma šir-jūē, šojišīs tšētš ušēma. nīlnīd' pē 'koris kujim-pudja kert-majeg da bi'.» raka loktis, starik gozjalī ēšīn vīlas pukšis i šuis kičž nīv tšēktis šunī. naje ez kivnī. — kīrniš lebzē; nīv i kīrnišes mēdēdis vištavnī bať-mamīslī. kīrniš voīs, ēšīn vīlas pukšis: »kurk, kurk, starik gozjaēī, nīlnīd ušēma šir-jūē, šojišīs tšētš ušēma! nīlnīd koris kert-majeg da bi.» naje kīlasnī: gelesīs ičđžīdđžīk da. boštasnī kujim-pudja kert-majeg da bi, munasnī. joma naješ adđžas i šūē: »svaťtaēī, svateī, lepteī te, lepteī, nīlnīdkēd veli tījanē loktam, da kikna-nīm šir-jūē ušīm.» jomate kert-majegnad tuvjalasnī da nīvse perjasnī da šontasnī. ēnī olēnī i vīlēnī.

5. o m e l d a m o r t.

ētik mužīk vek veli šūē: »med menam lovē una dēnga, med jona ozirma!» ētšīd loktis sī dīnē omēl i šuis: »kēsjan-kē mijanlī vursīnī, me tenīd inda dēnga-mestase.» mužīk kēsjišīs. seki omēlīs i šuis: »tī dorīn vuťš ulīn zev una dēnga em. te mun i perji.» mužīk vetlas i bīdsa dođ eziš-dēnga vajas. seki mužīk geťirīskēd zev bura ovmedťsasnī i kutasnī vuzašnī.

matīšmīnī kutas mužīklēn vursān-pera omēľjaslī. sījē zev jona kutas šogsīnī. ētšīd babaīs i juvalē sīlīs: »mīj vēsna te seťšēma šogsān?» mužīk i šūē: »menīm vēd sesa kolē munnī vursīnī omēľjas orđē.» babaīs kutas jona berdnī. a sījē veli zev muder. boštas ječđžīd kaľenkor-pona da šēd noī-pona, i mēdēdťsasnī mužīkīskēd omēľjas orđē. voas zev ičđžīd kerka. naja settšē pīrasnī. omēľjasīs kutasnī tšēktīnī mužīkēs da babaēs šērasnī da vursīnī, a baba kutas šunī: »taje nojīs zev jona šēda-šēma vajīgas; vermad-kē miškinī, i lovē-kē kaľenkor kođ ječđžīd,

sek mi koltšam, a odej-ke vermej, sek mi ber munam.» omeljias kutasni miškiņi, no ņe-kičš oz vermiņi jedždedni kaļenkor moz. sičdziķ mužiķ da baba i miņeņi omeljias ordiš.

6. š i r l e n k i v t e m, k a t e m.

važen olisni kačša da šir. šir munis pes keravni, kačša koltšis rok puni. kačša gudravni kutis — šid-girničšas uši (od. ušis). šir loktis: »kačša-tsoje, vošti!» šir gorzis, gorzis — kačša ez vošti. šir korsis pīran-in, addžis rož, seti i pīris: »kačša-tsoje, vai šoņi!» kačša ez šivaš. šir šoņi korsis: šid-girničšsē kiškis, taštias kištis — i uši kačša-tsojis! šir boštis i viļēdis. petis da va-dore munis. kačša-keja-pižē pukšis i kutis šivni:

»šir kivte, kate
kačša-keja-pižēn,
moj-lopta pelisēn,
ur-bež-zibjēn:
līva-dorse zibjište,
kīr-kečš-dorse šinište.»

sijē kilis kečš i kutis vezjišni: »širē tsoje, lečš tē menē pižad!» šir šue: »kečšē tsoje, vejām vēd!» kečš šue: »oge vejei! lečš keč menšim lapa-peļes!» kečš pīris stavnas. šir kutis bara šivni:

»šir kivte, kate»
etc. etc. (wie oben).

sijē šīlan-kivse rutš kilema. rutš šue: »širē tsoje, lečš tē menē pižad!» »ručšē tsoje, vejām vēd!» »oge vejei! lečš keč menšim lapa-peļes!» rutš pīris stavnas. bara šir kutas šivni:

»šir kīvte, katē»
etc. etc. (wie oben).

sijē šilan-kivse kīlas kejin. kejin kutas vezjišni: »šire tsoje, ledž
te mene pižad!» šir šue: »vejam ved!» kejin šue: »oge veje!»
kejin piže pīras. šir bara kutas šivni:

»šir kīvte, katē»
etc. etc. (wie oben).

sijē šilan-kivse kīlas oš. oš kutas vezjišni: »šire tsoje, zev tai
lešida šilan! ledž te mene pižad!» šir šue: »oge tere! meam
i tšet piže!» oš šue: »lapa-peles puktini keļ ledž!» šir tšektas
pīrni. oš pīris. bara šir kutas šivni:

»šir kīvte, katē»
etc. etc. (wie oben).

seki stavnis onmovšisni. šir stavnise natškas i kutas bara šivni:

»šir kīvte, katē
ka tša-keja-pižen,
moj-lopta pelisen,
ur-bež-zibjen,
keš-ku-paša,
ruš-ku-šebrasa,
kejin-ku-voļ-paša,
oš-ku-jur-leša:
līva-dorse zibjište,
kir-keš-dorse sinjšte.»

siję sılan-kivse kīlas dāde i kutas vezjišni: »šire tsoje, zev tai lešida sılan! ledž te menę pižad!» šir šue: »dāduška, vejām ved!» dāde šuas: »ket me tensid pižte vičdžedla!» šir šue: »lok, vičdžedli!» dāde piže piris. miškas (od. miškuas) silen vелеma bed. šires kutškas bednas: šir kule. dāde šires šibitas vae, ačtšis pukšas pižas, kivtni kutas, i eni kivte.

7. k a n, r u t š, k e j i n d a o š.

važen etik stariklen vелеma zev diš i gorš kañ. starik sijes katēdas ver-pivsanę i ačtšis ber munas gortas. kañ ovmedtšis pivsanin. etšid siję pivsan dorę loktis rutš, addžis kaņes da i šue: »kiš te, kučšem zver?» kañ šue: »menę istisni kariš tattšę stav zver vilas ičdžid vile.» rutš šue: »menę veręs saje on vai?» kañ šue: »vaja.» šeša naja pu geger gegertasni da i lovenį gozja.

etšid rutš munas kañ dinis verę. sili panid lovę kejin. kejin uskedtšas rutš vile. rutš i šue: »en kolę-keñ menę veržed! meam em mužik. sijes istēmaes kariš tattšę stav zver vilas ičdžid vile.» kejin šue: »oz-e pož mem mužikte addžedlini?» rutš šue: »pože, mež-tuša-kę vajan.» kejin keşjišas.

šeša bara rutš munnį kutas i sili panid lovę oš. oš uskedtšas rutš vile. rutš bara kutas šuni: »en menę kolę-kę veržed! meam em mužik. sijes istēmaes tattšę stav zver vilas ičdžid vile.» oš šue: »oz-e pož mem sijes addžedlini?» rutš šue: »pože, eš-tuša-kę vajan.» oš keşjišas vajni.

šeša kejin da oš vajasni keşjišem tušajasse, etlaę puktasni i kečtšes istasni korni kaņes da ručtšes a ašnis kañ loktię kežlas džebšasni: oš kajas pu vile, kejin pīras kešter ulę. kañ lokte bežse suvtēdema. loktas da i kajas eš-tuša vile da i kutas šuni: »malo, malo!» oš i dumažte: »vek-na» pe »etšša sili!» kejinli zev kovni kutas kaņes vičdžedlini. kejin veržedtšas kešter ulas, a kañ

tšqitas širen i uskedtšas kešter vile. kejin povžas da kešter uvsis pišjas. kañ atšis povžas i puę šark kilę kajas. a sije pu vilin veli oš. oš kañis povžas da pu vivsānis tšetšištas i pišjas.

kor-ke kejin da oš etlaasasni. kejin šuę: »menę ne-una ez soį!» a oš šuę: »menam stav girkeį veržis.»

8. k i d ž i m e k u l s e a d d ž i l i.

me vi ž i n - j u i n vo das-keįjā-mis ki-miņ eg nin kupaiťtšil, sišāñ, kor me addžili kulse.

mi kik vok munime vugrašni; perais veli lun-šer berin. mi sultime vugrašni k a d - š o r - p o n - u l dore; pidnanas seti siļen džinjen ki-miņ. seten mi vugrašime zel dir; mejam stav sam nin biri, a tšeri etik na ez šed i vokli ez na že šed. me sešsa sam vile kiršis pondi korsni tšerañ. etik tšerañ šuri, sijes samali da i tšeltņi kesja. drug sinme uši va piťškas tidale paštem mort, abi va-vel-doras a va piťškas. sinse kuņema, jur-sitem, nira, voma, peļa, i kirimjasis bok kužais nužedemaes. me vičžedi sijes zel dir; sije pir etik mestain i et-koda veli tidale i oz verešittši. sešsa vokli sinmas ušema da sije i šuve menim: »esijes addžan on te?» »me» miša »važen vičžeda». sešsa mi gortę kotereņ munime i vištalime jezišli. sešsa j e m e l - š t e p a n da mijan k e s t a vetlisni vičžedlini sijes, da abi nin addžilemni. so me si ponda i eg na kupaiťtšil vi ž i n - j u i n; og liš: pola kullis. jezis oz veritni, a me addžili i tēda, miļ em vain kul i piđin-injasin ole.

og perjās — so ta-lun ičžid-lun noled lun.

9. v a s a v a - d o r a s.

me etšid muni eknam va-dore, i kor matišši va-dorlañis, seki drug sinme uši džik va-doras mešāñ sil vit ki-miņ ilna pukale, vaas vičžede kuž-jur-sia, još-jura. seša me vičžedi, vičžedi

da polži kod i berlañ berinŕtsi da bara vičđžedli — da abi nin. me taij sijes vasanas pukti, a jenmīs tede kodi veli. seša taij settše regid i mort veji.

10. v a s a.

menim pe đ a - j o g o r vištašis, kičđzi siję tevarišiškeđ r a i uliš va-doršis kilemni nešašem ši i berdem ši:

»ettšid petime kibni i kibig tirja kajime e n i s ule. sišqñ kajni pondime villañ i drug kilni pondis r a i uliš nešašem ši. sešša dugdis nešašnīs da berdni pondis; peraiš veli voi-šer geger. mi šuvame: 'kodi voīnas eni bur mort miškaše i berde seni?' mi siję divete setiš killime nin da sešša polni kod pondime da i bergettšime. lettšini pondim ber, ullañ. vičđžedam da mijanli loktenī kibišjas že; vičđžedam da biš nijelen drug voši. mi jon-žika polžime: 'mij' šuvam 'taje? drug bi voši!' sešša kilzame: mijaneš pondis tsuksalni: 'lokte' pe 'spasite!' mi pižjen matiššim tsuksašis diñę. siję velema kibiš že a tevarišis siļen seki vejema. so mij vočđžin i berdište i nešašiste kilime! a setiš pir šuveni sečtšem nešašišse. me» pe »eni pir pola seti, i siję» pe »ez vel mort, a kičtšem-ke vasa.»

11. g a ž t e m j a s s a r a j i n.

ettšid mi kujim vok — seki ičtšetš na velime —, kor bat-mam ez velni gortinas, pondime kajni saraje i kešjime seni turun vilas vorsni. menim drug šinme ušini, turun vilas šten doras kik đetina sulaleni; a sarajis veli jigana. sešša mi ber bergettšime, petime illaę i kiltsi jignalime. sešša kičtšęedž ez voni bat-mam, settšęedž eg pire gorte. me si jiliš vokjasli eg i vištal, med oz pondini polni. kodjas velini sečtšemjasis, jenmīs tede. me sišqñ eni pir pola gažtemjasis.

• 12. ga ž t e m j a s š k o l a i n .

me kodir veletsi, seki ettsid kedzid dirji uzmettsime skolaas. mi velime nolēn i ritnas zel jona bit-tor gudrašim-sorñitim. sešša bise kusime da i vodime. eg ešte šebrašni, drug medar žirjas, veletsan-inas, idžid tšetkišis moljasse šarkñitisni-lečžalisni džočdžas i pondisni geglašni štenis štenę džodž kužais; stol-kokjas viltis sičži i tšettsalenj. me jur-si sulttedž polži. moljas onmeš-sitedž pir geglašisni. ne-kod nem-tor meda medli ege listę šiallinj. askinas tšettsime da petime vičžedlinj: stav moljis mestaases! sešša sišān šabaš užlinj skolajn. sije geglašemse eg me eknam (od.: etnam) tolke kil, a stavis kilemni. kodi sičži gegiltis, kodi tede! no setis, važ školašis unaen šulillisni killig sečšem divejasse.

13. t e d i š .

važen vellemni etik gozja i nije meda medse zel jona lubitlemni. velemni perišes nin. mužikis pondas višni da i nedel ki-mjn nin više. sešša sije i šuve babajslj: »me» pe »daške regid nin kula. kor kula, seki mene en miškal i en jezes tšektj miškalni; en ne-kodeš kor užni i ačtsid en užmettsj a askinas mene džebe.» sešša kor-ke mužik i kule. babajs berdis, berdis da i aslis šuve: »kičži že me assim mužikes og miškal!» i sije ačtsis miškalas da i kišedas da i puktas jen-ul-labičtsas i bara dumaite: »kičži že me polni ponda aslam bur mužikis i jezes kora užni! taje ved mene nem že nin oz vetš.» sešša užmettsas. pokoñnik labičšin, a ačtsis kajas pattšeras da pukas pattšer doras i poduška pondas vurnj mužikisli džebšinis. pukale, vurse biaešema da. sešša drug kirim-pelis use pokoñnikislen. babajs »blastę k r i s t o s!» šuvas da lettšas pattšer dorsiš da i leptas kirimse i kertištas. sešša bara

kajas da pondas vursīni. vursā's da vursā's da. sešša pokoñ-
 nīkļen kok-peļis ušas. babais bara lettšas da »blastē kristo's!«
 šuvas i leptas kok-peļsē i bara kajas da vursīni pondas. sešša
 ne-dir vursīštas da i pokoñnik tšēttšas da džodž šeras stuknitas
 i šuvē babaisli: »me tenē eg tšēkti miškalni i eg tšēkti užmettšini,
 a te ētīsē i mēdsē vētšin!« sešša sijē babais diņē kajas pattšeras
 da i pondas babasē kurttšalni, — peļjasē i kiti-šurē. babais
 berde, mintēttšē siis da oz vermi. sešša pondas moļitvajas līdjinī
 i drug kerka-ēdžēsīs voššas i pīrasni kik starik da i torjēdasni i
 babali šuvēni: »pet da mun i sušedad kīten-kē už; a aski lok da
 kerkatē tajēs ēzti i kor pondas bi-keņīs reznī boķē, sijēs bīdsen
 i džīd rosķen tšīški bias. kerkašīd nēm-tor en petķed, mēd pokoñ-
 nīkid i skētīd bīdsen sotššas! pet, mun regīdžik! mījanli kole
 mēdlaē munni. tačšēm dīvēis i mēdlain em.» baba i juvalē
 nijeliš: »ti nē, bur mortjas, kodjas ašnīd?» »mi« pē »i z e š i m
 da s a v v a t e j i!« i munasni kujimna-nis a pokoñnik koļēma
 kerkaas. askinas baba loktas i kičž vēlēdisni sijēs, sičdzi i vētšas.
 kor bi-keņjas pondisni kaīni i reznī, bīdsen vēlēma lez gag. babais
 sijēs bīdsen tšīškas bias, i sotššisni. — sijē kuļiš-mort vēlēma
 jona tēdiš; siliš tēdēmse babais abi tēdļēma ēnēdž.»

14. k u ž m a b a g a t i r j i l i š.

važen olis-vīlis gēlīnik krēstānīn k u ž m a. olis sijē perīsla-
 doređž. kīnēmis vēli murtsa pet, a šemjais unaiš vēli tšīgjen
 olenī. ēttšīd sijē kajis pašna (kujēdtem mu) gernī. geris, geris i
 mučdzis. vēlēš lečdzis, ačtšīs vodis šoītšini. lun vēli zel žar.
 sijē kuļē i sijēs oz lečžni šoītšini geb, nom da lečž, sičdzi i
 kešjenī sijēs šoīni. sijē skermis i dāvai najēēs natškalni. ētikiš
 ēltištās: šo geb ušē da kičž lečž ušē; mēdiš ēltištās: šo nom ušē
 da kičž lečž ušē; a vitīš ēltištās: kvait-šo vias.

vot sije kuile i dumqite: »eštšem me jon mort i pašna dinin ki-min vo nin toita i vek soini ngn abu, a vičžed: etikiš eltištēnas ki-min uše, a sois ke eltišta, me stal voiskase žugeda. muna vojuṭni, nem tani gerni.»

tšettšas, vėl boštas da gortē munas. ger settšē i košas. a vėl veli zel omelik, edva lijs da kučšikis. voas gortas, babali šuvas: »nem miānli šogšini. me muna vojuṭni. ta-lun vitiš eltišti: kvait-so uši — vit-so saldat da so bagatir. me muna da biḁsa mu vojuṭa i sek ačšim sare pukša.»

baba zel rad loži. »velli, velli — šuvas — k u ž m a, me — šuvas — seki saričsa loua, a piānid sar-piān loueni.»

vot k u ž m a ez dir dumqit, boštis kosa-purt sabla piḁdi, još majeg ši piḁdi, bokas dera-mešek ešedis i aslas omelik vėl vile pukšis i mededštis vojuṭni.

mune sije lun i mune medes i mune diržžik; vištalni dert regid, a sije vėl ičedž mune i voas ne-ičžid ju dorē i vudžnis ne-kičdzi. kor-ke posjšas, seki i vučžas medar dorad, tai-ke ez vej settšē. seni ne-una šoitšištas i mededštās bara vočžē.

munas, munas i voas kujim tuṭ-vež i seni tuṭ-vežas zel ičžid šurja sulalē i šurjaas gižema: »etik tuṭ-vežē ke pīran, tšeskid šouan-juvan adžžan, a med tuṭ-vežē ke pīran, veliḁ kule, a koṭ-med tuṭ-vežē ke pīran, jurid uše.»

k u ž m a dumqitis, dumqitis i šuni aslis ačšis kutis: »kiti jur uše, seni i em mem tuṭ. etik eltištēmen si-minda verma uškedni, da ne-kodli žē og settšē.» i sije šurjaē šomen gižas: »tattšē pīris mu viliṭ med jon bagatir k u ž m a, kodi etikiš eltištēmen uškede kiž bagatir da so saldat.»

i munis sije vočžē. kor-ke sije i voṭis zel ičžid lug vile i settšē vėlē lečžis, a ačšis vodis užni.

dir-ti regid-ti seni sije užas bagatirskeṭ onnas da mudž berad, me og tēd.

kor-ke ne-kor-ke kujim tuṭ-vežti kutisni munni kujim bagatir

i addžisni, miš šurjae gižema, i polžisni i meda medisli šuni kutisni: »vičdžed — šuvasni —, kučtšem bagatirjas emeš, a mi miš, ełišnas kikes oge verme natškinj.»

naje mededžisni settše. »miš — šuvasni — lovan, lo, a taje mižanla-dorsqn munema, tidale mižan muiš. siked kole kidž-ke ramdžika šornitni.»

mededžisni naje vočdže. munisni, munisni i vojisni naje sije-že lug vile. k u ž m a seni vek-na uže. bagatirjas ez lištini si diŋe matiššini, a sultisni iłe i šornitni kutisni: »matiššini, abu, skemas, oz? vičdžed — šuvas —, kučtšem poltem, i velse abu domalema, sidž lečdžema.» i naje ez lištini munni.

kor-ke ne-kor-ke i sije-musa sar killas, miš sije mu vile loktemni bagatirjas i sije mededas vojska settše, med setiš vesqasni. a to stalniše žugedas, oz ke munni.

bagatirjas sarli mededasni juver, miš naje seš oz munni, oz ke buren sarsvose šet; miš nalen setšem bagatir em, miš ełikiš ełištemen šo saldat da kiž bagatir uskede, tolke sije eni uže, a sadmas ke, bur oz lo ne-kodli.

a k u ž m a važen nin oz už i kilze i dumqite, miš tolke bara loue, a kinemis važen nin više polžemisla.

kor-ke i kutis sarlen vojska matiššini, a k u ž m a vek oz tšetšj. ełik bagatir munis panid, k u ž m a diŋe vojis, kopirtšis i juualis: »miš tšektan vełšni?»

k u ž m a goredis: »tedan ed, miš kole vełšni, šir, mun, da stalse, med ełik oz koł. a ełikes meded juveren sarli, med kik si-minda ištis, a to med burqas.»

bagatir ez dir kešji, k u ž m a l i kopirtšis i munis, ełik zduken stalse ištšis. vojis, k u ž m a l i bara vištalis, miš vojska ez koł i ełikes mededis sar diŋe.

askinas sišš una bara vojska sar mededis i med bagatir sidž-že stalse ištšis. koimed lunnas sišš una vojska vojis i koimed bagatir stalse ištšis.

k u ž m a bok vīvsīs ez na tšettšīl, a sīlī bagatīrjas koprašēni da vištalenī, mīž vōt sīmda-sīmda vojska uškedim, a ještšē ke istasni, ještšē žugēdam.»

sarlēn vojska bīri. sīlēn tšep jīlīn vēli zel jon bagatīr, kodēs ez leđžlī sījē kujim vo nīn. sījēs īstis nakēd košqšni, a to nē-kīdž ez vermī najēes vennī.

vot vičdžēdenī mīžan bagatīrjas, mīž loktē nalen bagatīr. ičždais louē kujimnan bagatīr-ičžda. juris sur-puan-pert kod. bagatīrjas polžisni, *k u ž m a l i* kutisni šuni: »verman ke tajēes natškinī, seki teiš polnī kutasni stal muīs.» *k u ž m a* šuē: »o! tajēes! taje menīm kapusta-matš kod žē.»

sījē aslas vėl vīlē pukšis, kosa-purt boštis i mēdēdštis bagatīrlī panīd. sīnsē kertalis, med ačtšis oz addžīl, kīdžī sīlēn juris ušē, ičtšētika kolīštis, med murtsa addžē žē.

bagatīr vičdžēde, mīž *k u ž m a l e n* sīnmīs kertalema, i sījē tšettš aššis kertalis, dumqīte, mīž sičdžī kolē kertalem sīnmen košqšni.

etlaqšni kutisni. *k u ž m a* addžē, a sījē oz addžī. mījen vočsagšisni, bagatīr tuvkis *k u ž m a l i*, a *k u ž m a* ičtšēt da vīltiis muni, *k u ž m a* lok kosa-purtnad da vīlas tšettšīštis da gołase šark vundis. bagatīr vėl vīvsīd uši, a *k u ž m a* šuē: »vot — šuuas — ted, *k u ž m a* k e d e n košqš.»

bagatīrjaslēn tšut sīn-vaīs oz pet radīsla, mīž *k u ž m a* vermīs sečtšēm bagatīr vīnī i ještšē jončžika kutisni polnī *k u ž m a i š*.

sarlī vištalisni, mīž *k u ž m a* sečtšēm jon bagatīrēs sīlš vermīs. sījē jona polžis i īstis jēzēs juuālīnī, mīž sīlī kolē.

k u ž m a vištalis nali, mīž: »džīn sarsvoteg me og mirittšī i meīam vokjas — bagatīrjas vīlas īndis — med kutasni me dinīn olnī.»

sarlī bīt loī džīn sarsvo šetni. šēšša *k u ž m a e s* sarē puk-tisni i sījē settšē babasē koris, da ēni olē-vīlē.

Rätsel.

1. *bīd kerkaiñ bordtēm raka* (od.: *kaṭṣa-bež*). — *mišsan-doz*.
2. *bīd kerkaiñ pož*. — *va-peṭsa*.
3. *borjīs dona, dona, a muiš donaḍžik*. — *ešīñ. viḡ-latka*.
4. *davjē mune, tupeš gīlēde, gortē loktē, tupeš gīlēde*. — *kok-tuḡ*.
5. *ḍaḍde vek deṃliše, da rožīs ne-kor oz tupkišlī*. — *piwšan-gor*.
6. *eṭi šir da kik bež*. — *keṭi*.
7. *gerd kudīñ gerd pañ*. — *paṭṣīñ eḡir*.
8. *gid tīr iž, da eṭi bež*. — *paṭṣīñ nḡñ da zir*.
9. *iṭṣet, iṭṣet zon* (od.: *mort*), *bīd mortēs* (od.: *bīdeñēs*) *ber-deḍe*. — *luk*.
10. *jagē kajē* — *gortē viḍžēde, gortē loktē* — *jagē viḍžēde*. — *tšer*.
11. *jen-kola gegerīs zev kuž gez kišše, ne-keñ poniš abu*. — *tuḡ*.
12. *karta dorīñ kik akañ jektē*. — *vev-peṭ*.
13. *kokīs iz, tušais dera, jurīs pu*. — *tiv*.
14. *kudjīs zev šed, vevtīs zev jeḍžid*. — *mu i līm*.
15. *lunnas šerdišas da šerdišas, voḡnas sijēñ žē i šebrašas*. — *šin da šin-lap*.
16. *noḷ-koka pišjē, kujim-koka vetṭše*. — *geḡem*.
17. *onlañ jureñ* (od.: *uvlañ jureñ*) *koz bīdme*. — *mēs-bež*.
18. *poṭṭšēs kištan* (od.: *košalan*), *tetšni on vermī* (od.: *da on vermī tetšni*). — *sartas jukaleṃ*.
19. *raše kajē, dera voṭsale, gortē loktē, dera voṭsale*. — *lam-paen vetleṃ*.
20. *s i k t i v viḡñ leṃ-tuš*. — *šin-bugiṭ*.
21. *šed ver šerīñ gerd-gaṭsa sulalē*. — *šumedtēm kiḍž-pu*.
22. *šed ver šerīñ jurtēm* (od.: *peṭtēm*) *pon uvte*. — *pes keralēṃ*.
23. *tī vomīñ kert megir*. — *vedra-vug*.
24. *tšukla tšož-iñe, šo-šinma vež-aje*. — *stan i kiš*.
25. *vaiñ tšuži, biñ bīdmi, mameš, baṭēs adḍži, kuli*. — *sov*.

Sprichwörter.

1. as u₁dž₁is on mudž.
2. bi₁d-tor žeptę oz šogm₁ pukt₁in₁.
3. bord tšegem berti (od.: berti) on lebži.
4. g₁rdžaid m₁atin, no on sudž kurtts₁in₁.
5. i₁dž₁id jur, da i₁tš₁et m₁iv-kid.
6. jej₁jaseš oz kov ke₁džni, aš₁n₁is tšužen₁.
7. jez ki₁n n₁an vija da tšesk₁id.
8. je₁zli en kod₁ji gu, a₁tš₁id ušan!
9. jez šor₁ni v₁le en vi₁džed!
10. ken on kes₁ji šoi₁ts₁in₁, sen lovę už₁ni.
11. ki₁tem vate on kurišt.
12. kik pon₁jes etik šid-gir₁ni₁tš₁is on verd.
13. ki₁nem pet, mišku ne₁ittem.
14. ki₁rniš ki₁rnišli šin oz kokišt.
15. ki₁ti jem₁is, seti i su₁n₁is₁.
16. ki₁ti veš₁ni, seti i or₁jašę.
17. ki₁tsę et₁i iž, set₁tsę stav₁is.
18. kodi vi₁džedni ram, pi₁de₁džik purišt₁as.
19. kol₁k tšipanę oz veled.
20. kor li ušę, seki i liqš!
21. kož₁nalem vevliš pi₁n₁jasę oz vi₁džedni.
22. ku₁tšęm jen ke₁tedas, se₁tšęm i košt₁as.
23. li₁tem pe₁tkate en na kuš₁ti!
24. li₁tem ur on ku₁l.
25. med₁tem kazak ovle, a šoi₁tem, jutem oz ovli.
26. n₁an berde šir vek loę (od.: lovę).
27. n₁an šojemęn, paš-ke₁m novlemęn.
28. nebida vo₁tsale, da tšorid už₁ni.
29. než₁jen ke₁ munan, i₁le₁džik voan.
30. ni₁džuvšid rok on pu.

31. oškis povžilem mort miris pole.
32. peris pon roje oz uvt.
33. pidedem pel'sate on tirt.
34. poršlen moj oz lo.
35. požjen vate on pirtli.
36. šoniden liid oz tsegjas.
37. tuv vile kol'k on puktj.
38. vae pīran — vejān, biē pīran — so tśān.
39. vodž getrasēmis da vodž tśettśēmis oz kai tśīni.

Lieder.

1.

i ž - v a kuža
mičśa niv verale.
»nilei, nilei,
me saje munan, on?»
»og mun, og mun,
loka tai tenad
śinmīd tamīš!»
»tśev teś tśev, nilei,
menam ved śinmei
piśśa pīr viččedigen
tamīš loi.»

i ž - v a kuža
mičśa niv verale.
»nilei, nilei,
me saje munan, on?»
»og mun, og mun,
loka tai tenad

nirid i(džid!)»
 »tšev teš tšev, nilei,
 menam ved nirei
 voi-tev potkedigen
 i(dždi.)»

i ž - v a kuža
 mi(tša niv verale.
 »nilei, nilei,
 me saje munan, on?»
 »og mun, og mun,
 loka tai tenad
 gerbid i(džid!)»
 »tšev teš tšev, nilei,
 menam ved gerbei
 giriš nop veditigen
 i(dždi.)»

i ž - v a kuža
 mi(tša niv verale.
 »nilei, nilei,
 me saje munan, on?»
 »og mun, og mun,
 loka tai tenad
 kokid tšukla!»
 »tšev teš tšev, nilei,
 menam ved kokei
 kuž tui pomaligen,
 paškid tui veknedigen
 tšukil tšis.»

i ž - v a kuža
 mičša niv verale.
 »nilei, nilei,
 me saje munan, on?»
 »og mun, og mun,
 loka tai tenad
 kokid tabjov, barjov!»
 »tšev teš tšev, nilei,
 menam vėd kokei
 kuž tui pomaligen,
 paškid tui veknėdigen
 tabjovtšis da barjovtšis.»

2.

giriš nivjas, maibirjas,
 votšini munini,
 me ičtšet mort, me džėla mort,
 me i tšetš vetšis.

giriš nivjas, maibirjas,
 požjen džinjen votisni,
 me ičtšet mort, me džėla mort
 ki-tiren džinjen voti.

giriš nivjas, maibirjas,
 tom zonjas saje munini;
 me ičtšet mort, me džėla mort
 starik saje muni.

giriš nivjaslėn, maibirjaslėn,
 mužikjasis uravni-veravni munini;

menam starik, menam starik
tšetš žę vettšis.

giriš nivjaslęn, maiŗbirjaslęn,
muŗikjasiŗ vajęmaęŗ kujim ur-ku;
menam starik, menam starik
kujim řir-ku vajis.

giriš nivjaslęn, maiŗbirjaslęn,
muŗikjasiŗ vuzavniŗ nuisni;
menam starik, menam starik
tšetš žę nuis.

giriš nivjaslęn, maiŗbirjaslęn,
muŗikjasiŗ kujim-ŗo řaŗtiŗ vuzalemaęŗ;
menam starik, menam starik
ętik řaŗtiŗ vuzalema.

giriš nivjas, maiŗbirjas,
kreŗat ņębisni,
me iŗtšet mort, me dŗęŗla mort
ŗotŗ poŗ boŗti.

giriš nivjas, maiŗbirjas,
kreŗat viŗę vodisni;
me iŗtšet mort, me dŗęŗla mort
poŗ pijas kiŗtŗilŗti,
menam starik, menam starik
poŗ geŗeriŗ kiŗtŗilŗtiŗ.

3.

ilin, ilin tšin tšinale,
 — abu ved siję tšin!
 juš da džo, džęg libęd tšęni,
 juš da džo, džęg beris
 peris kutš vet tše.
 peris kutš bersa
 tom kaį vet tše.
 kaį keşje juasni:
 »ku, tšeį» pe »ku, tšeį,
 ili vetlin, munin,
 miį kivlin, ad džiln?»
 »s a r a t o v a į n
 je, džid mort kuile,
 si diņę kujim
 tšikiš volivle.
 med vod dža tšikišis: mam silen,
 šer-kos tšikišis: tsoį silen,
 med berja tšikišis: aslas itš-monis.
 mamis ke ber džas, šin-vais
 tursov ju moz vizivle.
 tsojis ke ber džas, šin-vais
 tursov šor moz vizivle.
 itš-monis ke ber džas, šin-vais
 — lis-va moz uše.
 šondiis ke petas,
 lis-vase koštas!
 sijen» pe »ved siję berde:
 sili kole viļ saįę munnį,
 sili kole važ mozis ovni!»

4.

koterti da koterti,
 ičšitlik kerka vois,
 goledtšini pondi.
 goledtši da goledtši:
 menam musukej voštis.
 goła gegeris kuti,
 okali da okali!
 menam mamej i addžis,
 mene i vidni pondis;
 mene užinnas ez verd,
 mene taj-ke vetlas.
 povži da vodi,
 ni-nem eg šu.
 međiš sešša og pet!

Klageweisen.

Hochzeitsklagen.

1. mamlj.

lun-moreša mamej,
 tšeskid-jela mamej!
 ta vile mej mene tšužtin?
 med te mene, koņeņes,
 pičdžes vijenid taltsin;
 med te mene, koņeņes,
 girdža vijen muas tišskin!
 burdžik eškeņ loi!

2. *ženikli.*

me te orde lokta, końereŕi,
en te mene kut gełtni da omełtni!
teđlin te mensim gełluneŕ, ozirluneŕ.
gaške me lokta tijań dińe,
dźodź kuźaid og kuź tuvtśini!
eđjendźik ke me tuvtśa:
»dźodź-plakase» pe »łokidla te tśegjalań!»
na dźendźik ke me tuvtśa:
»diśidla kakte» pe »kiskini on vermi!»
se tśema mene, końereŕ, kutad viđźni!
gaške mene kutad viđźni
poreg-uv-gełik tujas!

Südliche od. permjakische Dialekte.

(Die Proben sind aus dem Dialektgebiete an der Juśva, ausser dem Lied Nr. 2, das den Kosa-Dialekt, und dem Lied Nr. 3, das den Jazva-Dialekt vertritt.)

Märchen und Sagen.1. *rutś da kejin.*

ker-ke teven rutś kejinkeť kerkujeť kereńaś: rutśven kerku
vevem(a) jjiś a kejinven puiś. tuiś vois: rutśven kerku siwis,
rutś kerkuteť vois. mune rutś kejin erde i keimi-śe siwe: »kumińeŕ,
te menam dźułińeŕ! en kinmeť te mene, vedź dińat ovni!» kejin
ve dźas ru tśeŕ. rutś nie-diť ovas: guśa-vni kejinviś śakoŕe pon-
das. kejin vega-śas: ru tśeŕ vaŕeťas kerkuiś. munas rutś kejin

diniš, petas ičdzi·t tuivė i vañte·tšas kuvemen. sija tuiet rotš
 mort si·pera tšeri·doden munem; bošas rotš ručtšes, puktas miškas
 dodvė, a rutšvė sija i kovė vėvi. rutš tšeri večdžas, ačtšis tšettšė·v
 tas. rotš nem oz tėd, munė da munė ōdžvan. rutš večdžem tšeri
 ęktas, kejin erde voktas i šuvė: »mo, kejininėj! vedž menė eni
 dīnat ovni, me tenė tšerien verda.» kejin večdžas bera ručtšes i
 pondas juva·vni, kiš sija tšeri boštem. rutš šuvė: »me bežnam
 jukmė·siš vugra·vi. muna·m», šuvė, »me tenė vevė·ta, kičž bežen
 tšeri kijen(i).» munas kejin rutšket tšeri bežen kīni. »mo,
 ručtšinėj», kejin šuvė, »višta·v žė, kičž miž kerni!» »vėt bežtė juk
 mė·sas, da šinneztė kuñ, puka·v, en vėrė·tšī, vittšī·š, ker koki·štas,
 te i kiskiš bežtė.» vėtis kejin bežsė jukmė·sė, vittšī·šė, ker koki·štas,
 si·pera bežis kīnmė da kīnmė. kejin puka·vis, puka·vis, — oz
 koki·š! mėdis kejin kiskini bežsė: bežis kīnmem jukmė·s berdās.
 kejin šinnezsė oštis, ęterė·mėdere džirjavis, ručtšes pondis kišva·vni.
 tširzin(i), ne·ki·n abu! a rutš važi·n ni kejin erdin gorvas puka·vė,
 kejinės šera·vė. kejin nu seten peššin(i), bura·žik tširzin(i). sija
 tširzemvė vėra·viš voktis, kejinės jukmė·s dinas vijis, kučtšī·kse
 kučis a įaišė rutšvė kolis.

2. mižik da turi·iez.

et·pir mižik kečdžem an·ki·tš. šogmem bura an·ki·tš da
 vėva·vėmaš an·ki·tš diñė turi·iez vovvin(i) siļė sojni. miž kerni
 mižik·kvė! duma·item, duma·item da kerem vina· i nebe·tem ibvė.
 settšin kištem vina· erjė, ačtšis gortė voktem. turi·iez voktemaš
 an·ki·tšvė i pondėmaš sojni an·ki·tš da i juvni kurit·va. niļa
 koddžėmaš. pukšėmaš settšė i ęnmė·ššėmaš. mižik voktem settšė
 i pondem turi·iezes doma·vvin(i) goļajezet kuša·ken. bide·s do
 ma·vvem munda vėvėmaš niļa, ačtšis kutšisem kuša·k berdās i
 pondem nebe·tni niļė gortas. turi·iez saimėmaš i vėpti·šėmaš da

miži·kse etvain i veptemas jen-vevtis diŋe. settšin miži·k mezmem kuša·k berdis a vetššin(i) oz tēd kiđž. duma·item-kerem i addžem kiđž vetššin(i): pondem kiŋi siŋa gez tšiniš da ziniš! kiŋe i vetšē, kiŋe i vetšē so, vetšēm, vetšēm da ŋe-una i abu suđžem gezis muēddžis. miŋ kerni miži·kve! a ŋevvin (od.: ŋe-ivvin) kiđž-ke baŋa vonti·šem i ještēm ŋi: tolko tšinis petē ŋe-bira i vetšēn(i) ŋi pivššin(i). miži·k etiŋe tšin baŋaiš sottēm, kiŋem i vetšēm muvvedž.

3. g u š a · v i š.

ešemas miži·kven đēŋgaŋez, i abu vermemas addžin guša·višes. ekšemas miži·kkez i pondemas sudi·tni, kiđž tēdni, kin diŋ(in) đēŋgaŋez. etik miži·k i šuve: »me tēda settšēm šī, što guša·višven šapka pondas sottšini; tokon viđžē·tē, guša·višven šapka eni· žē pondas sottšini!» etik miži·k i kutši·šis asvas šapka berde, i biđe·nnis tēdisē, što siŋa guša·vis đēŋgaŋez.

4. k a ŋ.

etik in·kaviš guvviš širrez sojemas gos. in·ka igna·vem guŋ kaŋ, med·bi kaŋ kuta·vis širrežes. a kaŋ sojem gos i jēv i jaŋ, biđe·s miŋ vevēm.

Rätsel.

1. ačšis oz addžī, a međi·kkezve višta·vve. — versta·stob.
2. džadž dorin oš·vapa. — sov·do·z.
3. džēđžī·vin oš·jur. — kērtša·ga.
4. džēđžī·vin oš·vapa. — gor·vi·s.

5. džędživin va kukań. — kiv.
6. džo(đžin tsętsa·vę kes m a t v i j o · k. — ros.
7. gerd męs sęd męses nıvę. — gor vonti·sę.
8. kik soja·vona ęti·k jien jia·sęmas. — maje·ggez jerin.
9. kirni·s ga(ťšen vebže. — tsugu·nin va puę.
10. kuź mįsę vim usę. — piź poźna·vęm.
11. miĵ kerkuiń basek? — jen.
12. miĵ on vermi ęsę·tni? — kołk.
13. miĵ on vermi kude jętni? — šondi.
14. miĵ on vermi tuvę kiša·vni? — kołk.
15. muna, muna — tuĵ abu, vunda·va, vunda·va — vir abu.
— piź.
16. oĵ i vun, oĵ i vun peris mort jaĵ torję·tvę. — sarta·s soťťsę.
17. oĵ i vun vetven(i), biđę·nnis się kuta·venĵ. — ĵbe·s·vug.
18. poz tır jęrtęm tsęťskom kure·ggez. — pińnez.
19. stena· berđę miĵ on vermi puktin(i)? — tuĵ.
20. šorrezvin puka·vę peris baba, biđę·s đema·sa. kin sĵvę
viđže·tas, siĵa i bęťsas. — vuk.
21. tęvnas inka, goźimnas niŵka. — mir.
22. vęę munę — gortę viđže·tę, gortę voktę — vęę viđže·tę.
— tser.
23. vęę munę — gortę viđže·tę, vęras uvta, uvta, gortę mu·
nas; munikas vęę viđže·tę, gortę voka, vabi tś·uvtę voda. — tser.
24. vę šęrin peťtem m a k a · r kiťsa·sę. — tseręn kera·sęn(i).
25. vęvis geńi·tę, ogo·blaĵez suva·ven(i). — šor.
26. viĵa piź da gosa piź. — šondi i teviś.

Sprichwörter.

1. ętik nin·puvviś kik ninen oz kuťę.
2. jęz basńivę en viđže·t!
3. jęzvę en garji jama, settśę a(ťsit uśan!

4. *ker li uše, sek i lias!*
5. *kin je(tš) baži te, sija asviš duma i te.*
6. *kiššem va on guma v.*
7. *kiti jemš, set i suši sis.*
8. *kiti piriš, set i petas.*
9. *lukaša n mešve jen šurrez oz šet.*
10. *miš kečžan, sije i vundan.*
11. *nebita ošar vem, da tšorit užni.*
12. *pet tšigse oz ted (od.: vežert).*
13. *tšeri košše kite n pidi nžik, mort košše kite n bičšemžik.*
14. *tšoža munan — mati nžik voan, žagen munan — i vi nžik voan.*
15. *tšukila pu on vešket, lok mortes on vevet.*
16. *vičžetni te matin, da sučžetni i vi n.*

Lieder.

1.

nivkaiez, nivkaiez,
kičš te tiže munate,
kičš te tiže munate,
mila mene kołate?
kidž me ponda ovni te,
o i vunsę tšuvene tni te?
gaža vunnas oz udžet,
mičša oinas oz užet!

2.

muna me, muna me kuž tu i kuža.
lokta me, lokta me šed ver šerâ,
pukša me, pukša me kolo tka vilâ.

raža· me, raža· me koto·mkaes,
 kiska· me, kiska· me kes nqno·k,
 sutška· me, sutška· me viški·r-ult·vaâ.
 berda· me, berda· me kuri·tika.
 šoja· me, šoja· me tšeski·tika.
 ođzam viđže·ta revne: zer tiđalâ,
 miška·m viđže·ta: turi pukalâ,
 boka·m viđže·ta: šela pukalâ.
 turi kokištas, šela okištast.

(Anm. Die 1. P. Sg. Präs. lautet in diesem Dialekt, PK, gewöhnlich *me muna, me lokta, me pukša* usw.)

3.

vir sajøn dere·vna nũl kerku.
 vaisla littša da drugis erde berge·tša.
 vanas ponda kajno da obø· viđže·ta,
 oba·s me viđže·ta, da sus·pu sula·le,
 sus·pusø addža, da loka bødor.
 oktino·ja, ne oktino·ja lam vužjot?
 urlalno·ja, ne urlalno·ja joltišo·kjozen loka džineta?
 potkotlino·ja, ne potkotlino·ja loka vesnita?
 kinlo·ja me tšekta skripkase kerno?
 tšektinø·ja, ne tšektinø·ja skemero·kjozle? 10
 skemero·kjoz loktonø i loka eliša·n, p u l t midøršan.
 kinlo· me tšekta skripkenas ursno?
 tšektinø·ja, ne tšektinø·ja f i l a l ø?
 kinlo· me tšekta jektino?
 tšektinø·ja, ne tšektinø·ja i r i · n a l ø?
 pišnase kinlo· me tšekta šolno?
 a·tšim šola.

Proben der Schriftsprache.

Gedichte.

1. *k o m i k i l*.

Von I. A. KURATOV (verfasst i. J. 1857). Hier nach YRJÖ WICHMANN'S Textheftchen »Syrjäänin kieltä» S. 8 (1903). Kuratov stammte aus dem Dialektgebiete an der Sysola; daher *l* im Silbenauslaut, z. B. *kil* (in der jetzigen Schriftsprache *kiv*).

*komi kil, me tēda,
iḑḑid tor oz šu na,
tēda me i sije —
oz i ser na una.*

*taje kil mem dona,
nebid, miḑṣa, gora —
vunēdas jen mižes,
kodir sijen kora.*

*taje musa kilen
tsoḡ-vok sorniteni,
taje kilen menim
aḡ-mam bursienī.*

*taje kil me killi
aslam luḑu dinin,
sije menam vunas
semin džeban-inin.*

*taje killiṣ miṣse
selemen me kili —
i me med voḑz sijen
nežjeṇika sili . . .*

*taję kilęn mukęd
gorażika śilas —
śo-kiż śurs peł seki
una bur-tor kīlas.*

2. *j u g i d j u k e m.*

»Die Teilung der Erde« von FRIEDRICH SCHILLER. Übersetzt von I. A. KURATOV (1867). (Das Metrum ist ein anderes als bei Schiller.) Hier nach einer transkribierten Kopie von YRJÖ WICHMANN.

*»bośtę miļ mu viļin, bośtę miļ muas!«
jen-veltśań bur Zeus mort-vužli śuas.
śuas i termaśę dźola i dźor
daštini as vęsna kolanžik tor.*

*veralis piśśalęn medędśis vęre,
kod kerka-kartaa iťśke i gere,
vuzaśis moreęn iťtis kara-b,
le,dźis i vugraśis ju viļę tab.*

*kaga as laikjanas i,džid i šuda,
medaleń kięń banki-r perję ruda,
arkijereį aslis bośtas allar,
skipter, koro-na i tron bośtas tsar.*

*jukasni stav mu; biđ vośkollen loas
aslas keža-in. i vęlis tai voas
kitis-ja paį korśni aslis poet;
no sek ne-kod siļi tśir nin oz śet.*

»mīla, o Zeus, tenad etnam pīr vuna?
stav mu-vīl jukēma; kittsē me muna?
ez kol i mu-pītškes; kula i seš
mintitēg oz šetni ne-eti veš.

ačtšid te jukin, ez mīl-kidtem mukēd;
kidž nē me eg vermi bošni as jukēd?
veškīdlun ez nin i jen-veltis pet!
sičdzi zel norašis džugīl poet.

»as vīlad noraš, mīj šog tačtšēm suas!
ne-kodeš og elt me», Zeus sīli šuas.
»kod zīla koršis as paīse ez nu?
kēni te endin, kor jukisni mu?»

»tekeđ me veli! me vičdžēdi tenē
jen-veltšid! sečtšēm te jugjališ seni,
mičša i ičdžid i vīna! kor jen
tīdale mortli, mort kičdzi oz šen?»

»bīdse nin mortjasli juklēma, piē;
mu abu menam nin, mīj nē ted šia?
kešjan kē mekeđ te gažēdsig tīr
olnī, ted voštēma jen-velteī pīr.»

3. k o m i n i v l i.

Von A. A. ČEUSOV (1904). Hier nach D. R. FUCHS (FOKOS)
NyK 42 S. 164 (1913).

mīčša nīle, ječdžid nīle!
en te sečtšēm nora šiv!
med mi, tom jez, oge kīle

tentšid jona šogšan kiv.
ted miž eni berdan tor,
gažedšini kole kor?

en na šogši, až-eń dinin!
jona šornit zonzasked:
as bur gortsa vokjas piin
on na gudir vain pęd.
en te šogši! en te berd!
šinmid abu na med gerd.

eštištan na perišlanin
kištni assid šin-va-tor,
kor te loan veres sajin,
šivnid loas sek ńe-kor.
gaža džika, nile, šiv!
musa nile, komi niv.

4. k o m i m u.

Von M. N. LEBEDEV (1918). In der Chrestomathie von
V. I. LYTKIN (ILLA-VAS) »Komi gižysjas» S. 85—8 (1926).

komi mu kuža me muna,
geger sulale šed ver.
veris vivti, vivti una,
siis unais oz ter.

addža: seni šilid pošem
lepte vile assis jur.
sili et-kod tev ket gožem,
setšem puis taje bur,

seni biŧŧe peris pęŧŧe
 dźormem kipeŧŧema koz.
 sije uvjas kostin veŧŧe
 versa pęŧka ŧonid poz.

seni vaŧkeŧŧŧeni gora
 pi-pu ŧoŧkeŧ jeŧdźid kidź.
 mij-ke ŧorńiteni nora,
 korjen lapkeŧeni sidź.

seni sus-pu gegreŧ-boka,
 seni peliŧ, seni ŧem;
 tani badjas veŧni-koka,
 zev na dźeńid nalen nem . . .

veŧis pomtem. tujis keńi?
 zonmei, jag piŧn en voŧ!
 addźa seni, addźa tani.
 iŧdźid tapikaŧe oŧ.

vetle kejin, pińŧe jire,
 koŧe aŧiŧ kińem-pęŧ.
 najan ruŧŧid gue piŧe,
 bureń ne-kodli oz ŧed.

keŧŧis dźebŧe lapjas saje,
 viŧdźe aŧŧis dona jur.
 eŧje, eŧje pue kaje
 paŧkid-beźa iŧŧeŧ ur.

dozmer puvŧe ziŧa ŧoje,
 geger gię ŧęla, tar . . .
 turi koknas narse loje;
 abu musa siŧi ar.

addža: pištšaljasen mune
 šela kiñiñi komi mort.
 gortsa olem siñen vune.
 ile koľema ñin gort.

tuñteg etnas vetle sije,
 verin ñi-nemiš oz pov.
 una versa petka kije,
 una źverliš bošte lov.

komi mortēs oškid tede,
 tede kejin, tede ruť.
 šela, urjas sili šede,
 sije kiñšini oz mudź.

muna voďdže, muna ile,
 oz i pomaš pemid ver.
 ken-ke gora šorni kile,
 ken-ke jona klonge tser.

addža: sortovkajas leďdže
 tom i periš komi jez.
 kerjas bereg dorę teťšę,
 zapte vuzęs vile pes.

uďžis puę naje kiin:
 kerlen, peslen sode lid.
 biď mort miřę tola piin,
 kittšedź oz vo pemid rit.

una pešis seni kišše,
 una mortlen tire lov.
 kodi sortovkaę gižše,
 sije kokñida oz ov.

paškid tuž vīlē me peta.
 addža: mune nopja mort.
 koīmēd, nolēd . . . tēda, tēda,
 mīļa enovtinnid gort.

ez lo gortad tījan. nī-nēm,
 tšigjen ovni abu šań.
 bīd lun soĩni kore ķiņem.
 korsni mēdētšinnid ņań.

»si(dži, si(dži», etik šuis,
 »mēdim zavodjase mi.
 ķet i šekid settšē tujis,
 tšigjen šemjate on vi.»

muna vo(džē . . . tulis vois.
 līmjid silē. kiššē zer.
 ķēdžid jise šonid soje,
 oīdē unalati ver.

vain sulalēni pujas.
 vais vi(džēdšān kod lēń.
 e ž-v a, s i k t i v, komi jujas
 bītē paškid eziš-veń.

addža: voššē bereg pēlēn.
 una kerka, una gort.
 kerka sajīn vetlē vēlēn,
 mujas gere komi mort.

ještšē muna vo(džē . . . ilē . . .
 vois gožem, ištškan-dir.
 kosa brīngem rītēdž ķilē
 taje brīngem dir oz bīr.

kēni pomis komi mulēn?
 eg me addži pom ni dor.
 kodi līdse tēde pulis?
 kodi tēde sijē tor?

komi mu kuža me muna —
 gegger sulalē šed ver.
 veris vīvti, vīvti una,
 siis unais oz ter.

5. d o d i n.

Von V. I. LYTKIN (ILLA-VAS) (1925). In der Chrestomathie
 »Komi gižysjas« S. 123 (1926) und in der Gedichtsammlung
 »Kyvburjas« S. 189 (1929) von demselben Verfasser.

paškīd . . . tujis poma?
 kiskī, veļē, nu!
 tajē, jortjas, dona,
 ičdžīd komi mu.

šuvēnī kuž pujas.
 līsjas mir-tuļ dor.
 šuvēnī šed pujas.
 žurge joļ da šor.

vežži turdeḡ kiam . . .
 kiskī, veļē, nu!
 tajē, jortjas, mījan
 ičdžīd komi mu.

Prosa.

1. a j e m i j a n.

»Vater unser.« Übersetzt von dem HEILIGEN STEPHAN (ugf. 1370). Herausgegeben zum ersten Male von IVAN ЛЕПЕХИН (1780; hier ist die zweite Auflage v. J. 1814 benutzt: »Продолжение Дневныхъ записокъ путешествія Ивана Лепехина . . .« S. 248) und danach u. a. von G. S. ЛУТКИН in seinem »Зырянскій край . . .« I S. 36 (1889).

a j e m i j a n, vel-tȳdalan-inȳn vȳlȳše, med vȳžašas nȳmȳd, med voas kanalanȳd, med voas gažȳd kučȳšem-kȳ vel-tȳdalan-inȳn i mu vȳlȳn. ta-pȳrja mȳjan našes šet mȳjanlȳ ta-lun, inelt mȳjanlu mȳžjasnȳmȳ kučȳdži mi ineltamnȳm mȳžajasnȳmlu, in pȳrt mȳjandi pȳrjašan pȳtšȳkȳ, tšȳtšȳ-kȳ mȳntȳ mȳjandi varkešlȳš.

2. k o m i g i ž ȳ d j i l i š.

Auszüge aus einem Artikel von V. I. ЛУТКИН (ИЛЛА-ВАС) in seinem »Komi gižȳsȳjas« S. 7 ff. (1926).

komi gižȳdȳd zev nȳn važišan vȳvli. vit-šo vetȳmȳn vo sajȳn-na nešta mȳjan vȳvlema aslis-peleš komi ši-pasjas. sijȳ ši-pasjas š t e p a n p e r i m s k e j i d - n a lešȳdȳlema — med ešȳen komi jȳzȳtȳ koknȳ(džȳ)ka k r i s t o s veraȳ pȳrtȳnȳ. seki tȳ sijȳ ši-pasjas-nas gižavlemaeš komȳen jenlȳ kevman nȳgajas.

l i t k i n š t e p a n - j o g o r tšužȳlema šȳrs kȳkjamȳš-šo komȳn-vitȳd voȳn kvažȳtȳd lunȳ juȳnȳn s i k t i v - k a r i n. aȳ-mamȳš sȳlen ičȳšetȳka vuzašlȳvlemaeš. š t e p a n - j o g o r o l a s g o r t a s d a s - k u j i m a r e š e d ž z i l o l e m e n , l e n o l e m e n .

ičtšetik, šižim-ařesa, št e p a n-j o g o r e s tšuidedlema vitškosa šilemid — semin ni-nem velem oz geđer-vo setiš. sije seki nin velem mevpale: bidma pe, jona pe veleđtša, sešša komi jezli vištala, miž šileni vitškoad.

velegdasa gimnažijae št e p a n-j o g o r pıras šurs kekjamis-šo nelamin-kekjamiseđ voın. sije seni šusa zev veleđtšas.

št e p a n-j o g o r l e n gimnažijaas nin lomđzas šelemas bi-kiń: veťsni komi jezli bur-tor, šetni sili geđer-voana gižedjas, dorjini komi kiv. sešan sešša oz nin šilen kushi taje bi-kińis. sije veli teđe: bur ke keşjan veťsni komi jezli, kole tedni siliš olemsę, siliš kivse. si ponda sije gimnažijaas veleđtsigas-na nešta tšukertas komi moıdan-kivjas, šilan-kivjas. tedsa nin seki velem finn uťsonei Castrén vetleđdlemen. tedsa velem akademik Sjögren gižedjasen.

št e p a n-j o g o r gimnažija berin keşjas pırni geťsinforssa unıversitetę (f i n l a n d i j a i n) tedmavni finn kivjas, finn jeřjasliš olemsę. sije gimnažija pomalem berin munas p i t i r e. sili seki velema das-ekmis ares. sije kadas št e p a n-j o g o r l e n gortsa olemsi vežsas, sili oz kut voni ne-kuťšem otseg; siđznad sili loę enoťsini geťsinforsad munemšid. sije veleđtsini pondas pitirsa unıversitetin.

šurs kekjamis-šo kvaıtimin-ekmiseđ voın puktasni št e p a n-j o g o r e s pitirsa kvaıted gimnažijae veleđiše. seni sešša kuv-teđziş pır olas veleđišin.

eni sešša menşim jualannid ti: miđđik ne burse veťtsis komi jeřisli aslas kuş nemnas št e p a n-j o g o r i d? ta vile đženida pože šuni: sije veťtsis komi gižed kiv.

komi poezijali peľes-uv-izse puktişen kole liđđini k u r a t o v e ľ e k s e i - i v a n e s.

ę ľ e k s e i - i v a n tšužlema šurs kekjamis-šo komin-ekmiseđ voın, juť-teľiş kvaıted lune, v i ž i n kar-uvs a t e b r a veleťstin.

das areš tirigen e l e k s e i - i v a n l e n a j i s k u l e . m a m i s s e k i
i v a n e s i t š e t d ž i k v o k i s k e d n u e d a s p o d e n j e r i n s k e i - k a r e d ž ,
s e t t š e s i j e k i d ž - k e v e r m a s i n e d n i n a j e s v e l e d t š i n i d u x o v n e i š k o -
l a e . t a b e r t i s e š š a s i j e v e l e d t š a s v e l e g d a s a d u x o v n e i š e m i n a r i j a i n .
v e l e d t š a s b u r a . s e n i n i n v e l e m g i ž a l e š i l a n - l i d d a n j a s . š u r s k e k j a -
m i s - š o k v a i t i m i n - k i k e d v o š a n k i k - e k u j i m v o s i k t i v - k a r s a p r i -
k o d s k e i š š k o l a i n v e l e m a v e l e d i š i n . t a k a d e u d ž a l e k o m i k i v v i l i n ,
g i ž a l e š i l a n - l i d d a n j a s .

berindžik-se sešša e l e k s e i - i v a n k i d ž - k e v e š k a l e m a g u b e r -
n a t o r k a n s e l a r i j a e , o l e m a d i r š e m i p a l a t i n s k k a r i n , v e r -
n i i k a r i n .

3. k e r p e r e d e m .

VON V. T. ČISTALEV (TIMA-VEN). In »Komi gižysjas» von
V. I. LYTKIN (ILLA-VAS) S. 100—3 (1926). Hier nicht voll-
ständig.

volinnid-e kor-ke ti kuž-požem-vera jage? addžilinnid-e, ki dži
ker peredeni, ki dži i d ž i d p u p e r e ? t e d l i n n i d - e t i k o r - k e s i j e
gažse? — ok! asilin tšetšan vodž, jugid asja kiaiske d tšetš.
kemašan, paštašan, nurjištšan-šojan. sešša doddašan da me-
dedtšan redhen jage. pemid. semin ko d ž u v j a s š a n m u r t s a j u g e r -
t o r u š i š t e . š o n i d k e r k a i š p e t m i š t u n - z i l . s i k t i š e r d v i l e p e t e m
mišti veliš palalan. ke d ž i d i s e v t i š t a s t š u ž e m a d , l e t š i d t e v o r e d e
nir-vomte. sajedtšan (tevšid), bergedtšan tev ber, jondžika jež-
giltšan parka pie. on veržedtši, pukalan doddad, vugralan.
semin velid vile kor-šure goredištan.

ver-tuje pīran. pemid na, džurs — ni-nem oz tidav. tui
pelen ver puis sulale tšem sed. ni-nem oz tedtši: požem-e koz.
pujas bitle vugraleni: oz veržini korjen ni lišken. len. kulema,
unmovsema stavis kiz unmen.

vočđže munan. kor-ke dir mišt lez tēdtsini kutas, jugdini. pujas jansalenī mēda mēdiš.

jirmeg loē dodđin pukavni. tsettsan, kotertan dōd bersa — šonid perjan. tšupēda tujēd ušan da tsettsan. mučđžan da ber dodđe sēlan. bur verid dir oz vo. pes-keras-in kōli. tsipasjas sen šikten-šikten sulalenī. kor-ke sešsa i voni kutas burđžik ver, kuž-požema jag.

voan. vevte kežedan tui-boke. ačtsid lampaašan da mēdēdtsan vidlašni, burđžik ver kōrsni. vetlēdlan puis pue, šivkjalan lampagen. vičđžedan, mičtsa kođ pu tjdale, veškid, šilid. matišttsan, lēsištān kirsse sudžmen. sešsa tser-tišnad klongan-vartan, vidlan, abu-e tšaka.

sivjištān pu dinse, tēdmalan kiztase. vičđžedlan pu-tser pelen vivilan kučtšēmdžik veškidsis. šogme. sešsa pu gegeřiš lymse juždan, med zumiddžik kok-ulad kerašnis. vočđžin tšupan etar bokse, kodare kole perēdni. šizdan, keralan kin pute. kinmemid bire. šiblanan ke-pište, šapkatē. sičdzi etarsānis keralan šēme-sečdžis, sešsa mēdaršānis, murtsa vilitičdžik. kor-ke i orni kutas puid. mēdēdtsas nežjēniken norni . . . sešsa vočtsasen eddžas da eddžas . . . zev ičdžid šien (šuvgemēn) ver pu pevsti pere.

kerištān siv-kuža šadž. pu-tser vivotis munan murtalig tjeri. pasjan da oredan jivse. kidž-zorjen bertištān etar-viv kerte. eđēbtēmen petkedas sijes velijd tolaiš tui vile. lolištān. kertavlan burđžika gezejn kerte. sēlan ker vile da mēdēdtsan ver-tui kuža gortlanid. pukalan bur šēlemen ker vilin. šoittsan.

4. t s e r i k i j e m.

VON G. A. STARCEV. In seinem Werke »Važōn i ōni» S. 45—7 (1929). Hier nicht vollständig.

una tseri, vuzalem vile, kijeni semin pečsēra in. sešsa

bidlain, ken kijeni, šede semin aslinis soini vile. je m - v a - tassajas ne-una tol vuzaleni.

tserijas mijan abu una-peles da sesša zev dontemes. kijeni sir, jodi, natim, mik, ketši, sin da jokiš. ne-una šedleni kebesjas, komjas da sterlad. sterladse kijeni semin e ž - v a vilin. settse sije veškalema k a m a s a n, kor kodjemaes kanal. s i m - d o r tijs settses jez kijeni una jers, sir da ketši. najes je m - v a vile vuzavni petkedeni.

tseri kijeni komi jez nemnise nin. kijeni una nogen: vugiren, saken, tivjen, sirpen, oktingen, gimgaen, azlasen (kibemen). važen vugirse večšeni lijs da pujs. berti velalemaes kertis vetšni. eni na oktinge pukteni li-vugirjas. večšeni undžikse iz-kok-lijs.

azlasen kijseni undžikse vojın. med va ulis tidale, piž-nire svutedeni kiban-kert. si vile pesteni sira-konda-pes (šired).

gimgase kereni vesni jukalem požen-sartasis (džavjis). gim-gaislen vomis ovle gegres, muked dirjis nol-pelesa. berlanis džav-jivjasis etlaaseni. tserijasli pirni pitškesas džola gimga jiteni. set sije pirnise verme, ber pelemšis džav još-jivjasis panidaleni. gimgase koledeni tšupte. tšupse večšeni zorjis da majegis ju vomen. vekni jujased beregis berege vučžedeni, stavnas potšeni. zorjasse tuvjavleni ortšen-ortšen. na kolasti vermas petni semin ıtšet tseri. girišis, dert, veškale gimga-vome.

tseri kijeni unalain saken. saken da tivjen komi jez velalisni tseri kiini vo kik-so sajın. važen tivja sirpa ez tedlini. sakse večšeni šertiš da rotš-sunisiš. kuža-pastaš silen et-kod: eti siv. sak-beras »gid» kijeni, med sije ber-viv kole tserise leptigen. sakse ešedeni kuž potš vile (sak-potš), potš-pomas vomen siv kuža džola beđ rožedemen šujeni. beđ-pomjasas da sak-potšas jiteni sakse. saken tseri kijeni gudir vais ji kilaligen da gudir jujasiš.

sirpen kijseni je m - v a i n, i ž - v a i n da pečšera ju-vomin. emes tol-sirp da kebes-sirp.

kulēm da tīv komijas vērtēni rotšjas moz. mukēdis dašes
boštē lavkaiš. e ž - v a i n emēš zev gīrīs tīvjas. sučdžēni e ž - v a -
paštais. p e t š e r a i n emēš tīvjas, kodjaseš parakodjasen
kiškaleņi.

artelēn kišsigen tšeriseš stavislī pajen jukēni. mukēd dirjiis
pajse šetēni piž vīlē. das piža kē vēli, das peļe jukēni tšeriseš.
tīvjis kē ēti mortlēn, sīlī tīv vīlas lišneī paj li paj-džin šetēni.

tšeri kijēni jondžika tulisīn da arin. gožemnas, dert, kijēni
žē da, seki strekīs ečšadžik šurē: seki vidž kurtem-išķem da
mu-vivsa udž donadžikeš.

Grammatikalischer Abriss.

Deklination.

I. Die Substantive.

A. Absolute Deklination.

1. Nominativ. *mort* Mensch, Mann. *pi kutas nín kułnĩ* der Sohn beginnt Bast abzuziehen. *sar ešin ulę* unter das Fenster des Zaren. *e l e k s e j - i v a n* Ivan Alexeis Sohn.

2. Adessiv. *-len*, P *-ven*, PO *-lan* (wotj. *-len*). *mortlen* eines Menschen, bei einem Menschen. *stariklen turunıs* das Heu des Mannes. *mortlen vęli ęti pi* ein Mann hatte einen Sohn. *sarlen zev miłśa paś-kęm vęłśasni* bei dem Zaren macht man (d. h. die Leute des Zaren machen) einen sehr schönen Anzug.

3. Allativ. *-li*, L *-le*, P *-ve*, PO *-le* (wotj. *li*). *mortli* einem Menschen.

4. Ablativ. *-liś*, P *-viś*, PO *-liś* (wotj. *-leś*, *-liś*). *mortliś* von einem Menschen, eines Menschen. *ęetka starikliś niųse vek vidę* die Stiefmutter schilt beständig die Tochter ihres Mannes.

5. Konsekutiv. *-la*. *mortla* um einen Menschen zu holen. *me turunla vetla* ich gehe aus, um Heu zu holen. *diśla* wegen der Faulheit.

6. Approximativ. *-lań*, P *-vań* (wotj. *-lań* nur in

Adverbien). *mortlañ* zu einem Menschen. *karlañ* in der Richtung nach der Stadt.

7. Inessiv. -*in*, PO -*en* (wotj. -*in*). *mortin* in einem Menschen. *mort uže verin kolain* ein Mann schläft in einer Hütte im Walde. *asilin tsētšis* er stand am Morgen auf. *telin limjale* im Winter fällt Schnee. *vojin* in der Nacht.

8. Illativ. -*e*, PO -*o* (wotj. -*ε*). *morte* in einen Menschen. *vere* in den Wald. *etik voje* in einer Nacht. *etšid zev šondia lunę* einmal an einem sehr sonnigen Tage. *veleđise puktini* zum Lehrer einsetzen. *tsvetis zev mičsa nile pere* die Blume verwandelt sich in eine sehr schöne Jungfrau.

9. Elativ. -*iš*, P PO -*iš* [wotj. -*iš*; vor dem Possessivsuffix -(i)št(i)-, -(i)sk(i)-]. *mortiš* aus einem Menschen. *veriš* aus dem Walde. *šeralamej eš-ku(tšikiš sumis* schneiden wir aus der Ochsenhaut einen Lederriemen. *pola kulliš* ich fürchte mich vor dem Wassergeist. *vev ponjiš ičđžid* od. *ičđžiddžik* das Pferd ist grösser als der Hund.

10. Präklusiv. S L P. -*ša*. P *mortša* ausser einem Menschen. (In S und L nur beim Vergleich, z. B. S:) *vel ičđžiddžik ponsa* (od. El.: *ponjiš*) das Pferd ist grösser als der Hund.

11. Egressiv. -*šqñ* [vgl. wotj. Egr. auf -(i)šen; in Adverbien im Wotj. -(la)šan]. *mortšqñ* aus der Nähe eines Menschen. *veti min verstšqñ adžženi* fünfzig Werst weit sehen sie.

12. Instrumental. -*en*, PO -*en* (wotj. -*en*, -*in*). *morten* mit einem Menschen. *taja kittse-ke petškanen munęma* sie ist mit ihrer Spindel irgendwohin gegangen. *etšid sar-pi tšvetse tšišjanen vertjas* einmal bedeckt der Zarensohn seine Blume mit einem Tuche. *kiken* zu zweien. *komien* auf syrjänisch. *rutš uskeččsas kulęmen* der Fuchs wirft sich wie tot hin. *vojen* in der Nacht.

13. Proseku tiv. -*ed*, P -*et*, PK -*et*, PO -*et* [wotj. -(e)ti]. *tujed*, P *tujet* längs dem Wege. *edžesed* durch die Tür. *kied* an der Hand (fassen). *tošked kutni* beim Bart ergreifen.

14. Transi tiv. -*ti* (wotj. -*ti*). *beregti* längs dem Ufer (gehen). *tuj-vežti* durch das Wegkreuz.

15. Terminativ. -*edž*, PO -*ož* (wotj. -*ož*, -*odž*, -*oš*). *mortedž* bis zu einem Menschen. *muedž* bis zur Erde. *ričedž* bis zum Abend.

16. Komitativ. VS Peč. -*ked*, I -*ked* (-*kedja*-, -*kedji*-), U -*ked*, -*ket* (-*keti*-), P -*ket*, PO -*ket* (-*ketja*), L Le. -*mid*. *mortked* mit einem Menschen. *sar-pi nivked pišjasni* der Zarensohn und die Jungfrau fliehen.

17. Karitiv. -*teg*, I -*teg* (-*teg*-, -*tegja*-, -*tegji*-, -*tegi*-), PO -*teg* (wotj. -*tek*). *mortteg* ohne einen Menschen.

18. Akkusativ. -*es*, PO -*es*, -*se* (wotj. -*ez*). *mortes* einen Menschen.

Die Pluralcharaktere sind VS Peč. LI -*jas*, U -*jes* (= wotj. -*jos*, -*jos*, -*os*) und P -*iez*, -*jez*, PO -*jöz* (> -*jös* vor stimmlosem Konsonanten der Endung). In P ist *j* dem vorhergehenden Konsonanten assimiliert. Z. B. *mortjas*, U *mortjes*, PO *mortjöz*, P *morttez* Menschen; Leute, P *gujez*, *gujez* Gruben, *zonnez* Söhne. Der Plural wird ganz wie der Singular dekliniert. Z. B. Ad. *mortjaslen*, All. *mort-jasli*, Abl. *mortjasliš* usw.

An m. 1. In P begegnen weiter folgende sekundären Kasusendungen: -*vin*, (<) -*vvin* (< *vivin*) auf (Dat.), -*ve*, (<) -*vve* (< *vive*) auf (Akk.), -*viš*, (<) -*vviš* (< **viviš*) von, -*vet*, (<) -*vvet* (< **vivet*) über — hin (urspr. In., Ill., El., Pros. v. *viv* Oberraum).

An m. 2. Im Wotj. kommt ein Kasus, der Adverbial ge-

nannt worden ist, mit der Endung *-ja* vor, z. B. *kirja* über die Steppe hin, *telja* mit dem Winde (fahren), *jemišja* an der Frucht (erkennt man den Baum). Im Syrj. erscheint die Endung *-ja* od. gewöhnlicher *-ji* nur in einigen Postpositionen (*dirji*, *dirja* zur Zeit, während, bei, *tirji*, *tirja* id., *pidji*, *piddi*, *pidja* statt, anstatt) und in einigen zusammengesetzten Endungen (z. B. in den Komitativendungen *-kedja*-, *-kedji*-, *-ketja*-).

B. Possessive Deklination.

1. P. S g.

Ein Besitz.

Nom. *vele(i)* mein Pferd (wotj. *vale* id.).

Ad. *vele(i)len* (wotj. *valelen*).

All. *vele(i)li* (wotj. *valeli*).

Abl. *vele(i)liš* (wotj. *valeleš*, *-liš*).

Kons. *vele(i)la*.

Appr. *vele(i)lañ*.

In. *velam* (wotj. *valam*).

Ill. » » »

El. *vevšim* (wotj. *valištim*, *vališkim*).

Präkl. P *zoneša* ausser meinem Sohn.

Egr. *vele(i)šqñ*.

Instr. *vevnam* (wotj. *valenim*).

Pros. *tujedim* längs meinem Weg, P *kerkuetim* durch mein Haus (wotj. *teletim* längs meinem Wald).

Term. *vele(džim)*, P *kerkueddžim* (wotj. *karožam* bis zu meiner Stadt).

Kom. *vele(i)ked*, P *zoneket*.

Kar. *vele(i)teg* (wotj. *valetek*).

Akk. *veleş*, P *zoneęes*, *zoneę* (wotj. *valmeę*).

Mehrere Besitze.

Nom. *vevjase(i)* meine Pferde, P *zonnezē* meine Söhne (wotj. *valjosē*). Ad. *vevjase(i)len* (wotj. *valjosilen*). Usw.

2. P. S g.

Ein Besitz.

Nom. *velid* dein Pferd, P *zonit* dein Sohn (wotj. *valed*).

Ad. *velidlen*, P *zonitven* (wotj. *valedlen*).

All. *velidli*, P *zonitvę* (wotj. *valedli*).

Abl. *velidliš*, P *zonitviš* (wotj. *valedleš*, *-liš*).

Kons. *velidla*, P *zonitva*.

Appr. *velidlań*, *vevlańid*, P *zonitvań*.

In. *velad*, P *zonat* (wotj. *valad*).

Ill. » » » » »

El. *vevšid*, P *zonšit* (wotj. *valištid*, *vališkid*).

Präkl. P *zoniša*.

Egr. *vevšqńid*, P *zonišqń*.

Instr. *vevnad*, P *zonnat* (wotj. *valenid*).

Pros. *tujędid*, P *kerkuętit* (wotj. *teletid*).

Term. *veļędžid*, P *kerkuęddžit* (wotj. *karožad*).

Kom. *velidkęd*, P *zonitkęt*.

Kar. *velidteg*, P *zonitteg* (wotj. *valettek*).

Akk. *vevtę*, *ęštę* deinen Ochsen, *koktę* deinen Fuss, *kerkatę* dein Haus, P *kerkutę*, *zontę* (wotj. *valde*, *purtte* dein Messer).

Mehrere Besitze.

Nom. *vevjasid* deine Pferde, P *zonnet* deine Söhne (wotj. *valjosid*). Ad. *vevjasidlen*, P *zonnetven* (wotj. *valjosidlen*). Usw. regelmässig in den nördlichen Dialekten. In P: All. *zonnetvę*, Abl. *zonnetviš*, Appr. *zonnetvań*, In. u. Ill. *zonnezat*, El. *zon-*

nezšit, Präkl. *zonnetsá*, Egr. *zonnetsqń*, Instr. *zonneznat*, Pros. *kerkujezeťit*, Term. *kerkujezeďďžit*, Kom. *zonnetkeť*, Kar. *zonneteg*, Akk. *zonneteť*, *zonnezteť*.

3. P. S g.

Ein Besitz: regelmässig wie in der 1. und 2. Person, z. B. Nom. *velis*, P *vevis* sein Pferd (wotj. *valez*), Ad. *velislęn* (wotj. *valezlen*), In. u. Ill. *velas* (wotj. *valaz*), Akk. *velseť*, *ęšseť*, *kokseť*, *kerkaseť* (wotj. *valzeť*, *purtseť*). Mehrere Besitze: Nom. *vejjasis* seine Pferde, P *zonnez* seine Söhne (wotj. *valjosiz*). Ad. *vejjasislęn*, P *zonnezven* (wotj. *valjosizlen*). Usw. regelmässig in den nördl. Dialekten. In P: All. *zonnezveť*, Abl. *zonnezviť*, Appr. *zonnezvaniť*, In. u. Ill. *zonnezas*, El. *zonnezšis*, Präkl. *zonnezśá*, Egr. *zonnezśqń*, Instr. *zonneznas*, Pros. *kerkujezeťis*, Term. *kerkujezeďďžis*, Kom. *zonnezkeť*, Kar. *zonnezteg*, Akk. *zonneseť*, *zonnezseť*.

1. P. Pl.

Ein Besitz: z. B. Nom. *vevńim* unser Pferd (wotj. *valmį*), Ad. *vevńimlęn* (wotj. *valmįlen*), In. u. Ill. *velanıńim* (wotj. *valamį*), Akk. *vevńimeť* (wotj. *valmes*). Mehrere Besitze: z. B. Nom. *vejjasńim* unsere Pferde (wotj. *valjosmį*). Ad. *vejjasńimlęn* (wotj. *valjosmįlen*).

2. P. Pl.

Ein Besitz: z. B. Nom. *vevńid*, P *vevńit* euer Pferd (wotj. *valdiť*, *purtiť*), Ad. *vevńidlęn*, P *vevńitven* (wotj. *valdiľen*, *purtiľlen*), In. u. Ill. *velanıď*, P *vevanit* (wotj. *valadiť*) usw. regelmässig, abges. v. Akk., der folgende Ausgänge hat: a) V S Peč. L U P -*ńiteť*, b) L -*ńideť*, U -*ńideť*, c) Peč. -*ńidteť*, S U -*ńitteť*,

I -*nitte*, z. B. V *vevniṭe*, L *veḷniḍes*, Peč. *veḷniḍte* (wotj. *valdes*, *purttēs*). Mehrere Besitze: Nom. *vevjasniḍ* eure Pferde, P *zonneznit* eure Söhne (wotj. *valjosti*).

3. P. Pl.

Ein Besitz: z. B. Nom. *vevniṣ* ihr Pferd (wotj. *valzi*, *purtsi*), Ad. *vevniṣlen* (wotj. *valzilen*, *purtsilen*), In. u. Ill. *veḷaniṣ* (wotj. *valazi*), Akk. V S Peč. P -*niṣe*, L U -*niṣse*, I -*niṣse*, z. B. V P *vevniṣe*. Mehrere Besitze: Nom. *vevjasniṣ* ihre Pferde (wotj. *valjossi*) usw.

II. Einige Pronomina.

A. Personalpronomina.

1. u. 2. P. S g.

Nom. *me* ich (wotj. *mon*), Ad. *menam*, *meam*, *mejam*, *mejam* (wotj. *minam*), All. *meniṃ*, *meiṃ*, *mejiṃ*, *mem*, I *menum*, *mēn*, VU *men* (wotj. *miniṃ*), Abl. *meniṣim*, *meniṣim*, *meniṣim*, U *meṣim* (wotj. *miniṣim*, *mineṣkim*), Kons. *mela*, Appr. *melaṇ*, In. *meiṃ*, Ill. *meḡ*, El. *meiṣ*, Präkl. P *meša*, Egr. *meṣaṇ*, Instr. *meen* (wotj. *monen*, *moneniṃ*), Pros. *meed*, P *meḡt*, Term. *meedž*, Kom. *meked*, P *meket*, Kar. *meteg*, Akk. *mene* (wotj. *monē*).

Nom. *te* du (wotj. *ton*), Ad. *tenad*, *tead*, *tejad*, *tejad*, P *tenat*, *teat*, *tejat*, *tejat* (wotj. *tiṇad*) usw. (analog mit *me*).

Eine Ausnahme macht der Dialekt L, wo der Kons., Appr., In., Ill., El., Präkl., Egr., Instr., Pros., Term., Kom. und Kar. von den Stämmen *mejam*-, *menam*-, *tejad*-, *tenad*- (vor stimmlosem Konsonanten *tiḡat*-, *tenat*-) (= Ad.) gebildet werden, der Kom. jedoch auch vom Stamme *me*- bzw. *te*-.

1. u. 2. P. Pl.

Nom. *mi*, P *miġe*, PO *mejez* wir (wotj. *mi*), Ad. *mijan*, *miġan*, *mian*, PO *mija'n* (wotj. *miġam*), All. *mijanli*, *miġanli*, *mianli*, PO *mija'nle*, I VU *miġan* (wotj. *miġemli*, *miġem*), Abl. *mijanliś*, *miġanliś*, *mianliś*, PO *mija'nłsin* (wotj. *miłęstım*, *miłęskım*) usw., gew. vom Stamm *mijan-*, *miġan-*, *mian-* (= Ad.), seltener vom Stamm *mi-*.

Nom. *ti*, P *tiġe*, PO *tejez* ihr (wotj. *ti*), Ad. *tijan*, *tiġan*, *tian*, PO *tia'n* (wotj. *tiġad*) usw. (analog mit *mi*).

3. P. Sg. u. Pl.

Nom. *sije*, *sija*, *siġa*, *si* er (wotj. *so*), Ad. *siġen* (wotj. *solen*), All. *siġli* (wotj. *solı*) usw. regelmässig, gew. vom Stamme *si-* (wotj. *so-*), Akk. jedoch: V S Peč. *sijes*, V *sijeġes*, L *siġaes*, *sijes*, Peč. L U *sije*, L P *siġe*, I *sije*, *siġe* (wotj. *soje*, *soġe*).

Nom. *naje*, *naja*, *na*, *nije*, *nija*, *niġa*, *niġa*, L *siġajas* sie (wotj. *sojos*, *soos*). Ad. *najalen*, *nalēn*, *nijeġen*, *nijeġen*, L *siġajaslen* (wotj. *sojoslen*, *sooslen*) usw., (bes. sei nur noch erwähnt) Akk. V *najaes*, *najes*, S *nijeġes*, Peč. *nijaes*, I *nije*, P *nije*, *niġe*, L *siġajases*.

B. Reflexivpronomina.

Nom. 1. *ałtsım* ich selbst, 2. *ałtsid*, P *ałtsit* du selbst, 3. *ałtsis* er selbst; 1. *aśnım* wir selbst, 2. *aśnid*, P *aśniit* ihr selbst, 3. *aśniś* sie selbst (wotj. *ałtsım*, -d, -z; *aśmiġos*, *aśmes* usw.).

Ad. 1. *aslam*, 2. *aslad*, P *asvat*, 3. *aslas*; 1. *aslanım*, 2. *aslanid*, P *asvanit*, 3. *aslanis* (wotj. Sg. *aslam*, -d, -z).

All. 1. *aslım*, 2. *aslıd*, P *asvıt*, 3. *aslıs*; 1. *aslinım*, 2. *aslinid*, P *asvinıt*, 3. *aslinis* (wotj. Sg. *aslım*, -d, -z).

Abl. 1. *aśsım*, *aśsım*, 2. *aśsid*, *aśsid*, P *aśsit*, 3. *aśsıs*,

aśśis; 1. *aśśinim*, *aśśinim*, 2. *aśśinid*, *aśśinid*, P *aśśinīt*,
3. *aśśinis*, *aśśinis* (wotj. Sg. *asleštīm*, *aslišķīm*, -d, -z).

Kons. 1. *ačšimla*, 2. *ačšidla*, 3. *ačšisla*; 1. *aśnimla*,
2. *aśnidla*, 3. *aśnisla*.

Appr. 1. *aslañim*, 2. *aslañid*, P *asvañīt*, 3. *aslañis*; 1. *aslañ-
nim*, 2. *aslañnid*, P *asvañnīt*, 3. *aslañnis*.

In. 1. *ačšimin*, I *asam*, 2. *ačšidin*, I *asad*, P *ačšitīn*,
3. *ačšisin*, I *asas*; 1. *aśnimin*, I *asanum*. 2. *aśnidin*, I *asanid*,
P *aśnītīn*, 3. *aśnisin*, I *asanis*.

Akk. 1. *ačšimēs*, 2. *ašte*, 3. *ašse*; 1. *aśnimēs*, 2. *aśnīte*,
3. *aśnišē*.

Auch die übrigen Kasus können gebraucht werden; sie
werden gew. von den Stämmen *ačš-*, (>) *aś* und *as-* gebil-
det.

Konjugation.

Affirmative Formen.

Indikativ.

Präsens - Futurum.

Sg. 1. *muna*¹ ich gehe, ich werde gehen, Steph. *eskam*
ich glaube.

2. *munan*.

3. *munē* (gew. Präs.); *munas* (Präs. u. Fut.).

Pl. 1. *munam(e)*, Steph. *eskamnim*.

2. V Peč. L I U -*annid*, S -*anid*, V S L -*ad*, L -*ade*,
P -*at(e)*, PO -*at(ə)*, Steph. -*adnid*, z. B. *munannid*, *munad*,
P *munat(e)*, Steph. *munadnid*.

3. V S Peč. U -*enī*, L -*ene*, P -*en(i)*, I -*enīs*, PO

¹ Oft *me muna*, *te munan* usw., also mit den Personalpronomina,
die der Kürze halber überall in den Tabellen weggelassen sind.

-*ənos*, z. B. *munəni* (gew. Präs.); V S Peč. L U -*asni*, I U Steph. -*asniš*, P -*aš*, PO -*anis*, z. B. *munasni*, P *munas* (Präs. u. Fut.).

[Wotj. Präs. Sg. 1. *baštiško*, 2. *baštiškod*, 3. *bašte*; Pl. 1. *baštiškomj*, 2. *baštiškodj*, 3. *bašto*. Fut. Sg. 1. *bašto(m)*, 2. *baštod*, 3. *baštoz*; Pl. 1. *baštom(i)*, 2. *baštodj*, 3. *baštozi*.]

Präteritum.

Sg. 1. *muni* ich ging, ich bin gegangen.

2. *munin*.

3. *munis*, *muni*.

Pl. 1. *munim(e)*.

2. V Peč. L I U -*innid*, S -*inid*, V S L -*ide*, V -*idej*, P -*it(e)*, PO -*i(ə)*, Steph. -*idnid*, z. B. *muninnid*, *munid*, P *munit(e)*, Steph. *kežidnid*.

3. V S Peč. L U -*isni*, I U Steph. -*isniš*, V S Peč. L -*ini*, I -*iniš*, PO -*inis*, P -*iš*, z. B. *munisni*, *munini*, Steph. *pondisniš*, P *munis*.

[Wotj. Prät. Sg. 1. *bašti*, 2. *baštīd*, 3. *baštiz*; Pl. 1. *baštīm(i)*, 2. *baštīdj*, 3. *baštīzi*.]

Perfekt.

Sg. 2. V *munēmīd* du bist gegangen.

3. V S Peč. L *munēma*, I *munema*, U *munēma*, S L P *munēm*, PO *kerəm*.

Pl. 2. V *munēmniīd*.

3. V S Peč. L *munēmaeš*, I *munemaēš*, U *munēmaēš*, L P *munēmaš*, PO *kerəmaš*, S L *munēmni*.

[Vgl. Perf. od. hist. Prät. im Wotj.: Sg. 1. *baštiskem*, 2. *baštemed*, 3. *baštem*; Pl. 1. *baštiskemmi*, 2. *baštillamdi*, 3. *baštillam(zi)*.]

I m p e r f e k t.

Sg.

Pl.

1. <i>muna vëli</i> ich ging.	<i>munam vëli</i> .
2. <i>munan</i> »	<i>munannid</i> od. <i>munad vëli</i> .
3. <i>mune</i> »	<i>munëni vëli</i> .

Das Wort *vëli* (P *vëvi*) kann auch vor dem Hauptverb stehen. Statt dessen kommt bisweilen die Form *vëlem* od. *vëlema* vor.

P l u s q u a m p e r f e k t.

Sg. 1. S L *munëma vëli*, P *munëm(a) vëvi* ich war (schon) gegangen.

2. S L *munëmid vëlin*, P *munëmat vëvi*.

3. S L *munëm vëli*, V S L *munëma vëli*.

Pl. 1. S L *munëmaëš vëlim(e)*, P *munëmaš vëvim*.

2. S L *munëmnid vëlid*, P *munëmaš vëvit* od. *vëvi*.

3. S L *munëmni vëli*, *munëmaëš vëlini*, V S L *munëmaëš vëli*, P *munëmaš vëvisë* od. *vëvi*.

I m p e r a t i v.

Sg. 2. *mun* gehel, *kiskî* ziehe!

3. *med mune* od. *munas*, P *aš mune*.

Pl. 1. *munam(e)*, *munameî* (selten).

2. *mune(i)*.

3. *med munëni* od. *munasni*, P *aš munëni* od. *munasë*.

(Wotj. Imperativ 2. P. Sg. *ba·štî*, Pl. *ba·štë*, *ba·štële*.)

Negative Formen.

Indikativ.

Präsens - Futurum.

Sg.	Pl.
1. <i>og mun</i> ich gehe nicht, ich werde nicht gehen.	<i>og(ę), ogei mune(i).</i>
2. <i>on mun</i>	<i>on(ę), od(ę), odei¹ mune(i).</i>
3. <i>oz »</i>	<i>oz munnī, P oz(ę) mune.</i>

[Verneinendes Verb im Wotj.: Präs.-Fut. Sg. 1. *ug*, 2. *ud*, 3. *ug* (Präs.), *uz* (gew. Fut.); Pl. 1. *um*, 2. *ud*, 3. *ug* (Präs.), *uz* (gew. Fut.).]

Präteritum.

Sg.	Pl.
1. <i>eg mun.</i>	<i>eg(ę) mune(i).</i>
2. <i>en »</i>	<i>en(ę), eneī, ed(ę)² mune(i).</i>
3. <i>ez »</i>	<i>ez munnī, P ez(ę) mune.</i>

[Verneinendes Verb im Wotj.: Prät. Sg. 1. *ei*, 2. *ed*, 3. *ez*; Pl. 1. *em*, 2. *ed*, 3. *ez* (ozi).]

Perfekt.

- Sg. 2. *abu munemid.*
3. *abu munema*, S *abi munema*, PO *obo kerem.*

¹ Die dial. Formen: V *on(ę), od(ę), odei*, S *on(ę)*, Peč. *one*, L *on, od*, I *U on*, P *od(ę)*, PO *odo*, Steph. *od*.

² Die dial. Formen: V *ene(i)*, S *en(ę)*, Peč. *ene*, L *en, ed*, I *U in*, P *ed(ę)*, PO *ido*.

Pl. 3. *abu munęmaęś*, S *abi munęmni* od. *munęmaęś*, PO *obo keręmaś*.

Imperativ.

Sg.

Pl.

1. *og(e) munę(i)*, P *aś og munę*.
2. *en mun*. *en(e), ed(e)*¹ *munę(i)*.
3. *med oz mun*, P *aś oz mun*. *med oz munnī*, P *aś oz munę*.

(2. P. Sg. u. Pl. v. verneinenden Verb im Wotj. *en*.)

Verbalnomina.

I.

-(*i*)*nī*, P -(*i*)*n(i)*, U -(*i*)*nīs* [wotj. -(*i*)*nī*]. *munni* gehen. *kiskini* ziehen. *og vermi munnī(m)* ich kann nicht gehen. *on vermi munnī(d)* od. *munnię* du kannst nicht gehen. *oz vermi munnī(s)* od. *munnię* er kann nicht gehen.

II.

-*ęm* [wotj. -(*e*)*m*]. *munęm* Gehen, gegangen. *nęžen* (Adv.) *munęmęn iędżżik voan* wenn du langsam gehst, kommst du weiter. *koźnałem vęvliś pińjasę oz viđżędni* einem geschenkten Pferde sieht man nicht nach den Zähnen.

III.

-*ęma*. *munęma* gegangen. *domałem vęļęs addżis* er sah ein festgebundenes Pferd.

¹ Die dial. Formen: V *en(e)*, *edę*, S *en(e)*, Peč. *enę*, L *en*, *ed*, I U *in*, P *ed(e)*, PO *ido*, Steph. *id*.

IV.

-ig, -ig, P -ik-. *munig moz* od. *munigen soji* ich ass im Gehen od. gehend. *joma munas berdig tirji* die Hexe geht weinend. Steph. *pukigen* im Sitzen, sitzend (Adv.). *vajigas* während des Holens. P *munike* im Gehen (mit Possessivsuffix: *munikam*, -t usw.). Die Form kommt gew. in adverbialen Ausdrücken vor. Genetz führt die PO Formen auf -(i)ki [mit Possessivsuffix -(i)kam, -(i)kat usw.], z. B. *kerki*, *koskiki*, als Verbaladverbien an. [Vgl. das Verbaladverb auf -(i)ki im Wotj.]

V.

-iś, P -iś [wotj. -(i)ś, -iś]. *munis* gehend.

VI.

-e (wotj. -e-, -ε). Sehr selten: *sili panid loe kerka berdin pukale* (od. *pukaliś*) *tetka* es stösst auf ein Weib, das neben der Wand einer Hütte sitzt. (Die Form kommt als 3. P. Sg. Präs. sowohl im Syrj. als im Wotj. vor.)

VII.

-(i)tem. *ēštitem* unreif (*eštini* reifen). *vuzavtem* unverkauft.

VIII.

-an (wotj. -on). Selten. *nejtisni sijes kulan vijedz* sie schlugen ihn bis zum Sterben, d. h. halbtot. *loktan voī kežle* zur folgenden Nacht.

IX.

-ana (wotj. -ono). Selten. *vejana* sinkend.

Verbaladverbien.

I.

-(i)miśt, -(i)miśten, I -(i)miś. Nicht gewöhnlich. *śoimiśt(en)*, *śoimiś* nachdem man (od. er usw.) gegessen hat. *me śoimiśt lokta* nachdem ich gegessen habe, werde ich kommen.

II.

-(i)teǰź [wotj. -(i)toź, -(i)toǰź, -(i)toś]. *jugditeǰź* bis od. bevor es hell wird. *peǰteǰź* satt, bis zur Sättigung. *poǰteǰź* so lange wie od. insoweit es möglich ist.

III.

-(i)teg [wotj. -(i)tek]. *dugditeg* ohne aufzuhören. *śoiteg* ohne zu essen.

IV.

-men. Nicht gewöhnlich. *śoimen* so viel, dass es zum Essen reicht. *leśiśtan kirsę sudźmen* du haust die Rinde genügend ab. Genetz stellt die PO Formen *kermen*, *keskimon* (ohne die Bedeutung anzugeben) als Verbalnomina dar. (Vgl. das Verbalnomen auf -mon im Wotj.)

V.

PK -ten, P -teń (vor Possessivsuffix -teńńi-, -teńńa-), PW -ten, -teń. PK *korten* bettelnd (Adv.). P *siļa puka·vteń* (od. *puka·vteńńis* od. *puka·vteńńas*) *sunar·ve* während er sitzt, macht er ein Schläfchen. PW *pukavten*, *pukavteń* nachdem man gegessen hat.

Nachtrag: Suppletiva für 'sein'.

Indikativ.

Präsens - Futurum.

Für alle Personen: Sg. V S Peč. L P *em*, PO *im*, V I *vijim*, U *vijim* ist, es gibt; Pl. V S Peč. L P *emeš*, PO *imoš*, V *vijimeš*, I *vijimeš*, U *viji-meš*. Entsprechende negative Formen: Sg. V Peč. I U P *abu*, S L *abi*, PO *obe*, *obel*, Steph. *abul*; Pl. V Peč. P *abuš*, I *abueš*, U *abu-š*, S L *abiš*, PO *obeoš*. (Im Wotj. in allen Personen *uañ*, *vañ*; die negativen Formen *evēl*, *evēl*.)

Präteritum.

Sg. 1. *veli*, 2. *velin*, 3. *velis*, *vīlis*, *veli*; Pl. 1. *velim(ē)*, 2. *vēlinnid*, *velid*, P *vevit(ē)*, 3. *velisni*, *vīlisni*, *velini*, P *vevisē*. Die negativen Formen: Sg. 1. *eg vēv* od. *vēl*, 2. *en vēv* od. *vēl* usw. regelmässig. (Im Wotj. *val* in allen Personen; die negativen Formen: *ēi val* in allen Personen, im Pl. auch *ēi vali*.)

Perfekt.

Sg. 3. *vēlema*; Pl. 3. *vēlemaeš*, S auch *vēleumni*. Die negativen Formen: Sg. 3. *abu vēlema*, S *abi vēlema*; Pl. 3. *abu vēlemaeš*, S *abi vēlemaeš* od. *vēleumni*.

Imperativ.

Sg. 2. *ov*, *ol*, 3. *med olas*, P *aš ove* od. *ovas*; Pl. 1. *olam(ē)*, 2. *ole(i)*. 3. *med olasni*, P *aš oven(i)* od. *ovas(ē)*. Die negativen Formen: Sg. 2. *en ov* od. *ol*, 3. *med oz ov* od. *ol*, P *aš oz ov* usw. [Im Wotj. 2. P. Sg. *lu(i)*, Pl. *lu-ε*; die negativen Formen: Sg. *en lu*, Pl. *en lu-ε*.]

Verbalnomina.

I. *vevni*, *velni* sein (wotj. *vīlini*). Usw.

Wörterverzeichnis.

a.

a V S P aber. < russ. *a*.

a to S denn sonst. < russ. *a* mo.

abu V Če. K Leb. P, *abi* S ist nicht, nicht. Wotj. *evēl*, *evēl* id.

Urperm. **ab-vəl?* **ab-* ~ fi. *epä* z. B. in *epävarma* 'unsicher';
osfi. Verneinungswort: fi. dial. 3. P. Pl. *evät*, weps. 3. P. Pl.
eba, *ebad*, wot. 3. P. Sg. *eb*, Pl. *evät*, est. 3. P. Sg. *ep*, Pl. *evad*,
liv. in allen Personen *ab*, äb. **vəl* ~ syrj. *velni*, wotj. *vīlini*
'sein'.

addžini V S P, *addžin* P, *addži-* PO, *addž-* Leb. sehen, bemer-
ken, finden. Wotj. *addžini* 'sehen, ansehen'.

addžedlini V sehen.

addžilni S, *addživni* V, *addžil-* Č sehen.

ai K Ly. Steph. Vater. *vež-ai* V Taufvater. Wotj. *aji* 'Vater;
Männchen (v. Tieren)', fi. *äijä* 'Grossvater; alter Mann',
kar. *äijä* 'viel', ol. *äijü* id., lpN *ag'gja* 'grandfather; old
man; fellow'.

ai-en Če. Eltern.

ai-mam K Ly. id.

akademik Ly. Akademiker. < russ. *академикъ*.

akan V Puppe. ? ~ fi. *akka* 'Weib, alte Frau; Grossmutter',
lpN *ak'ka* 'wife'.

alta-r K Altar. < russ. *алтарь*.

an P Schwiegermutter (Mutter des Mannes). MdE *aña* : *niz-a*.

'Schwiegermutter (des Mannes)', ung. *anya* 'Mutter; Schwiegermutter'. Ob wotjJ *aní* 'Hanfgarbe' hierher gehört, ist sehr unsicher (zur Bed. vgl. russ. *бабка* 'altes Mütterchen; Flachsbündel, Hanfgarbe, Hanfbündel').

aní-kí-tš P Erbse.

ar Leb. St. Herbst. Wotj. *ar* 'Jahr', wog. *ārēm, ārm* 'Zeit', samJ *ḡērò*, O *ara* 'Herbst'.

arēs Ly. Lebensjahr.

arēsa : *šizim-a*. Ly. siebenjährig.

arkijereĭ K Bischof, Erzpriester. < russ. *архиепѣй*.

arteĭ St. Arbeitsgenossenschaft. < russ. *артель*.

as V Če. K eigen; selber, selbst. *as tērig rož* V ein Loch, so gross wie sie. *as vēsna* K für sich selbst. Mit dem Possessivsuffix: Ad. *aslam* K mein, *aslas* V S K sein, All. *aslim* V mir selbst, *asliđ* V dir selbst, *aslis* K Leb. Ly., *asvis* P ihm selbst, Abl. *assid* V Če. von dir, dein, *assīs* Leb., *aśśīs* S von ihm, sein. (Dieses Wort dient als Suppletivum des anderen Reflexivpronomens *ačtš-*.) Wotj. *as* 'eigen; selber, selbst'. Tscher. *šške*, *škè*, M *iške* 'selbst; eigen' ist wohl eher mit md. *eś*, syrj. *ačtšim* usw. zu verbinden.

aslis-peļes Ly. eigen.

asil S Morgen. *asilin* Č am Morgen. Wotj. *asyl* 'Morgen; Osten', *aski* 'morgen'.

asja : *a. kia* Č Morgenröte.

aski S morgen.

askinas V S am Morgen, am folgenden Tag.

atte : *a. dive* V potz Wunder! < russ. *amme*.

ačtšim S, *ačtšim* PO ich selbst, *ačtšid* K, *ačtšit* P du selbst, *ačtšis* V S er selbst; Nom. Pl. *aśnid* V ihr selbst, *aśnis* V sie selbst; Akk. Pl. *aśniťe* V euch selbst (Suppletivum des anderen Reflexivpronomens *as*). Wotj. *ačtšim* 'ich selbst' usw., fi. *itse* 'selbst', lpN *ieš, jieš* 'himself etc.', md. *eś* 'selbst, selber;

eigen', ? tscher. *ʌške·*, *ške*, M *iške·* 'selbst; eigen' (vgl. jedoch auch syrj., wotj. *as*), ostj. *is* 'Seele, Geist', *is* 'Leben', wog. *jiw-is* 'der Schatten des Baumes', *kwäl-is* 'der Schatten des Hauses'.

ažlas St. Fischgabel.

b.

baba V S P Frau, Weib. < russ. *баба*.

bađ Leb. Weide. Wotj. *bađ*, fi. *paju*, lpR *pajj* id., samJ *pieu* 'Weidenrinde'.

bagatir S Held. < russ. *богатырь*.

bagatirskei S Helden-. < russ. *богатырский*.

baži·tni P sprechen. < russ. *баумъ*.

bajar V Bojar. < russ. Pl. *бояре*, *бояръ* usw.

banki·r K Bankier. < russ. *банкиръ*.

baña P Badestube. < russ. *баня*.

bara V S wieder. Wahrscheinlich zu *ber* (vgl. P *bera·* id.).

barjov V schief (v. Bein).

barjovts· V schief werden (v. Bein).

basek P schön. < russ. *басокъ* zu *баский* id.

bašni P die Reden (der Leute). < russ. Pl. *басни*.

bat V Vater. < russ. *батьа*.

bat·mam V S Eltern.

beđ V St. Stock, Stab. Wotj. *bodj*, tscher. *pandš* id.

berdas P an: *jukmeš b.* an den Rand der Wuhne, *ačtšis kutšisēm kuša·k b.* er ergriff den Gurt. *berde* V P zu, an: *ngn b.* zum Brot, *stena· b.* P an die Wand, *kutši·šis asvas šapka b.* P packte seine Mütze an. *berdiš* P von: *mezmeš kuša·k b.* kam los von dem Gurt. Wotj. *bord* 'Wand', *bordj* 'zu, an', *bordiš* 'von', ? tscher. *pürdüš* 'Wand' (vgl. *pürdem* 'zudecken; einwickeln?'), ostj. *pjłgr·* 'Rand, Raum neben etw., Raum neben der Wand'.

bereg Leb. St. Ufer. < russ. берегъ.

bergedtsini V, *bergettsini* S, *bergedts-* Č, *bergetš-* PO (intr.) zurückkehren, umkehren (V S), sich umdrehen (Č), einkehren (PO). Wotj. *bergani* 'sich drehen, sich bewegen', *bertini* 'zurückkehren', tscher. *pörtəm* 'drehen, dreheln', *pörtäm* 'sich drehen', *pörtäläm* 'zurückkehren, sich zurückwenden', *pöraok* 'die verkehrte Seite', ? ostj. *pəraim* 'herumrollen, sich herumdrehen', *pəryattəm* 'herumrollen, herumdrehen, zum Rollen hinwerfen', ? wog. *pāri* 'rollen', *pārtam* 'wälzen, rollen; drehen, schleifen'.

bertišť- Č ein wenig wälzen.

bədo-r PO schön (v. Baum). < russ. бодеръ 'gut usw. (v. Gegenständen; dial. Kurzform zu бодры)'.
ber V S Č St. zurück, wieder; (St. auch) Hinterteil. as *ber vilē* V hinter mich (mir). sak-*ber* St. Sack des Hamens. Wotj. *ber* 'Hinteres; spät', fi. *perä* 'das Hintere, Hinterteil', lpN *bærrai* 'respecting, as regards etc.' (< Fi.), md. *pra*, *prē* 'Kopf, Haupt; Gipfel; Wipfel; Ähre', ostj. *pir* 'hinter etwas befindlich; Raum hinter etwas', wog. *pāri*, *per* 'zurück', ung. *far* 'Hinterteil'.

ber-viv St. zurück.

bera P wieder. Hierher gehört wahrsch. auch *bara* V S id.

berad S: *mudž b.* nach der Ermüdung.

berin V S Ly. nach: *pivsem b.* nach dem Bade, *si b.* V darauf, *lun-šer b.* S nach Mittag, *gimnažija (pomalem) b.* Ly. nach dem Absolvieren des Gymnasiums.

berindžik Ly. später.

berinťs- S: *berlan berinťsi* ich drehte mich um.

beris V nach.

berlan S s. oben *berinťs-*.

berša V Č (Postpos.) hinter, nach.

beršqñ V id.

berti V, *berťi* V Ly. St. (Postpos.) nach (V Ly.); (Adv.) nachher (St.). *ta berťi* Ly. hiernach, danach.

berdni V S, *berd-* Če. weinen. *berdan tor* Če. eine zu beweïnende Sache. Wotj. *bördĩni* 'weinen', ?? fi. *porata* 'schreien, weinen' od. *parkua* 'laut weinen, heulend schreien'.

berdedni V weinen machen, zum Weinen bringen.

berdźĩni V zu weinen beginnen.

bertsĩni P id.

berjĩni V wählen. Wotj. *birjĩni* id. (Wog. *perji* 'wählen, aus-suchen' wohl < Syrj.)

bež V P Schwanz. Wotj. *biž* id., tscher. *patš* 'id.; Hinterteil', ostj. *poťš* 'Rücken', wog. *ponš* : *p.-pun* 'Schwanzfeder'.

beža : *paškid-b.* Leb. breitschwänzig.

bi V S Feuer. ? fi. *päivä* 'Tag; Sonne'.

biasni S Licht anzünden.

bi : *med-bi* P (Konj.) damit. < russ. *бы*.

bid V S K Leb. jeder, all, ganz. *bid-tor* V S, *bit-tor* S allerhand, alles. Wotj. *bid*, *bit* 'ganz, vollständig; Vollendung'. ? < Tschuw., vgl. *pəvəm* 'ganz, vollständig (Adj.)', *pēt-* 'enden, zu Ende sein, ausgehen'.

biden V jeder, alle. *bide-nnis* P sie alle.

bide-s, *bides* P jeder, all, ganz.

bidlain St. überall.

bidsa V S ganz, all.

bidsen S, *bitsen* V alle.

bidmini V Ly. wachsen, aufwachsen. Wotj. *budĩni* 'wachsen, zunehmen', ? lpN *bad'dât* 'swell, become swollen (subj.: artery or river); overflow because the outlet of the river is stopped up (e. g. by ice in spring); rise, owing to contrary wind (subj.: the sea)'.

bira : *ne-b.* P (Adv.) langsam, nicht schnell.

birni S Leb., *bir-* Č zu Ende gehen, vergehen. Wotj. *birini* 'zu Ende gehen', ostj. *pəram* 'vorbeigehen; vergehen', wog. *pari* 'enden', ? ung. *fárad* 'müde werden, sich bemühen'.

bitsen s. *bid*.

bił S (Adv.) wirklich, gehörig. < russ. *быль* (adverbial gebraucht).

biłtē Č Leb. wie, als ob, als wenn. < russ. dial. *быммо*.

biłtšēm P gut, tüchtig. *biłtšē-mžik* P besser. ? ~ fi. *päteä* 'taugen, angehen, gelten, vermögen', md. *pätška-ms* 'taugen'.

blastē : *b. k r i s t o · s* S segne (mich), Christus! < Russ., vgl. dial. *благословить* 'segnen'.

blud V Teller. < russ. *блюдо*.

bok S Č PK Seite. *tuž-bok* Č Wegrand. < russ. *бокъ*.

boka : *gegges-b.* Leb. (Adj.) mit runden Seiten (v. der Zeder).

bor, *borj-* V Rain. Wotj. *bur* : *aŋa-b.* 'Grenzfurche od. Rain zwischen zwei Ackerbeeten'.

bord V Flügel. Wotj. *burd* id.

bordtēm V ungeflügelt, flügellos.

boštñi V, *bošñi* K, *bošt-* K St. nehmen (V K); kaufen (St.). *lov bošt-* Leb. töten, erlegen. Wotj. *baštñi* 'nehmen; kaufen'.

brinğ- Leb. klirren, klappern.

bugił : *šin-b.* V Augapfel. Est. *puñg* 'Hervorragendes, Rundliches (Knolle, Knospe usw.)', *puñg-silm* 'hervorstehendes Auge', lpN *bug^lge* 'bump, lump; hump; swollen or expanded object', ostj. *poŋŋxäl* 'Knollen am Baume', wog. *pũñxläp* 'gombos', ung. *bog*, *bug* 'Knoten, Knorren'.

bur V S Č Če. K L Ly. gut. *buren* S Leb. im guten, freiwillig. Wotj. *bur* 'gut usw.', fi. *paras* 'best', *parempi* 'besser', lpN *buorre* 'good etc.', md. *paro*, *pară* 'gut', tscher. *pàrà*, *pòrà* id.

bur-si- K segnen.

bur-tor Ly. gute Sache, Wohltat.

bura V Ly. P (Adv.) gut. *bura-žik* P lauter (schreien).

burašni S sich versöhnen, sich aussöhnen.

burdžika Č (Adv.) besser.

d.

da V S Č Ly. P PO und, (V S P auch) aber. < russ. *da*.

das V S Ly. zehn. Wotj. *das* id. < Ir., vgl. oss. *däs*, av.

dasa id.

das-kekjà-mis S achtzehn.

das-kik V zwölf.

daś St. fertig. Wotj. *daś* id.

daštini K besorgen, anschaffen.

daške s. *gaž*.

dav, *davj-* V Wald.

davaž : i d. *najeēs naškalni* S und er begann sie zu töten.

< russ. *daeaŭ*.

deṃni V flicken. LpN *duogʹnāt* id., md. *tavadoms* 'bedecken', tscher. *tùmâš* 'Flicklappen', samJ *tō* 'Decke', *tōnītā* 'bedecken'.

deṃa-s P der Flicker.

deṃa-sa P voll Flicker.

deṃliš- V flicken.

dera V S Leinwand. Wotj. *dera* id. Zu syrj. *deṛem* 'Hemd, Männerhemd', wotj. *derem* id., tscher. *tâpâr*, *tuβur* 'Hemd', ? wog. *târ*, *tôr* 'Leinwand' (das wog. Wort kann jedoch aus dem Tat. stammen, vgl. sag., schor. *târ* 'grobes Tuch, Tuch').

din Č dickes Ende eines Baumstammes. Wotj. *diñ*, *diṇ*, fi. *tyvi* id., md. *te-*, *tej-* : *tejs* 'in die Nähe, zu', *teñ*, *tejəñ* 'mir' usw., tscher. *təṇ*, *tün* 'Stammende, dickes Ende eines Bau-

mes; Anfang; Grund (einer Sache)', ung. *tő*, *tőve*- 'Stamm, Stock, Wurzelende, Grund'.

dīnas : *jukmes d.* P neben der Wake.

dīnat P zu dir.

dine V S, *dine* P zu.

dinīn S Če. K, *din(in)* P bei.

diniš V, *diniš* P von.

dir S Č Leb. Ly. lange. *dir mišti* V, *dir mišt* Č nach langer Zeit. *iškan-dir* Leb. Heuerntezeit. *ne-dir* S P nicht lange, eine kleine Weile. Siehe *kodir* (= *ko-dir*) und *kor* unter *kod*. Wotj. *dir* 'Zeit'. ?? < Ir., vgl. np. *dir* 'remotus, diutinus'.

dirđžik S (Adv.) länger, längere Zeit.

dirji : *keđžid d.* S bei kaltem Wetter. *muked dirjiis* St. zuzeiten, bisweilen.

diš V faul; Faulheit. *dišidla* V (Konsek.) bei (od. wegen) deiner Faulheit.

dođ V Č, *dodđ-* Č Ly. Schlitten. Wotj. *deđi* id.

dodđas- Č (vor einen Schlitten) schirren.

dom V S Zügel, Zaum. *domni* I binden, anbinden. Wotj. *dumini* id.

domalni S (ein Pferd) anbinden.

doma-vvin(i) P (mit einem Gurt) zusammenbinden.

don V S Preis, Wert. Wotj. *dun* id., ostj. *tin* Preis, wog. *tin* id.

dona V K Leb. Ly. St. teuer.

dontem St. billig, wertlos.

¹*dor* V S Leb. Ly. P Rand; (V S auch) Ufer. *s i m - d o r* St. (Name eines Sees). *va-dör* V S Ufer, Flussufer. Wotj. *dur*, *dor* 'Rand; Ufer', tscher. *tər*, *tür* id.

²*dor* Nähe, Umgebung: *doras* S bei, an. *dore* V S P zu. *doređž* V S P bis an, bis zu. *dorin* V S P bei, an. *doriš* V S,

doriš P von. *dorsiǵn* V S P id. Wotj. *dor*, *dur* 'Nähe, Umgebung', tscher. *tor-*, *ter-* : z. B. *tòran*, *tera·n* 'zu, in die Nähe'.

dorjini Ly. verteidigen. (Vgl. wotj. Munk. *durzä baštini* 'sich jemandem anschliessen, Partei nehmen', Wied. *dur baštyny* 'Partei nehmen, sich verwenden, befürworten, schützen, verteidigen'.)

doz V P Gefäss. *miššan-doz* V Waschbecken. *sov-doz* P Salzbüchse. Wotj. *duz* 'kleine Kufe'.

dozmer Leb. Auerhahn.

¹*drug* S plötzlich. < russ. *вдруг*.

²*drug* PO Geliebter. < russ. *друг*.

dugdini S aufhören, abbrechen. Wotj. *dugdini* id., fi. *tauota*, *taukoa* 'aufhören', IpN *duow!got* 'be weaned (of reindeer calf); be ashamed to do, shy of doing'.

duxovnej Ly. geistlich. < russ. *духовный*.

dul, *dull-* V Speichel. Wotj. *dildi* id.

dumaitni V S, *dumaitni* S, *dumaitni* P denken, überlegen.
< russ. *думаю*.

d.

dade V Mann, alter Mann. < Russ., vgl. *дядя*.

daduška V (Anredew.) Onkelchen! < russ. *дядюшка*.

ded V Grossvater. *važ dedjas* V Vorfahren. *dede* V (Anredew.) Grossvater! *ded* < russ. *дядь*. *dede* wohl aus dem russ. ält. Vok. *дядо* (-e könnte jedoch auch das syrj. Possessivsuffix der 1. P. Sg. sein).

dele V schwer : *zev ved tani d. ovniš* gar schwer ist ja hier sein! < russ. *дьяло*.

deŋga V P Geld. < russ. *деньга*.

derevnia PO Dorf. < russ. *деревня*.

dert V S St. (Adv.) natürlich, selbstverständlich, gewiss.

< russ. *деpmъ*.

dētina S Kind, Bursche, Knäblein. < russ. *дѣтина*.

dive V S Wunder. *atte d.* V potz Wunder! < russ. *диво*.

dž.

džadž P Wandbrett. Wotj. *džadži* id., lpL *sošo* 'die Mittelstange in dem Gerüste, worauf man das Schleppnetz zum Trocknen hängt', md. *šotško* 'Balken', samO *tšōnž* 'Stange fürs Trocknen von Fischen'.

dženid Leb., *džinot* PO kurz.

dženida Ly., *džinota* PO (Adv.) kurz.

džin V S St. Hälfte. *paž-džin* St. halber Teil. *požjen džinjen* V anderthalb Siebvoll. *silen džinjen* S anderthalb Klafter. Wotj. *džini* 'halb; Hälfte'.

džodž V S P Diele. *džo(džul* S, *džo(dživ*, *dže(dživ* P (= *džodž* + *ul*, *uv*) Raum unter der Diele. Wotj. *džičol* (= syrj. *džo(džul*) 'Raum unter der Schlafpritsche', lpR *tsaḏzel* 'Stange im Fussboden neben der Feuerstätte', ostj. *tšwtš* 'Erdbwall, worauf man sitzt und auch liegt'.

džu(džid V hoch, tief. Wotj. *džužit* 'hoch; Höhe'.

dž.

džav, *džavj*- St. Holzsplesse (aus denen die Fischreue verfertigt wird). ? fi. *säle*, *sale*, *sälö* 'Holzsplesse'.

džebni V S verstecken, verbergen; begraben.

džeban-in K Friedhof, Begräbnisplatz.

džebšini V S, *džebš*- Leb. sich verstecken, sich verbergen; (S auch) begraben werden.

džela s. *džola*.

džik S genau, nahe, ganz nahe, gerade, ganz und gar. ? wotj.

džikatini, *džikatini* 'drängen, drücken, pressen (z. B. der Gürtel)', IpN *čāw'gād* 'tight, drawn or stretched tight; stalwart, strong etc.', L *čāw^aka* (Adv.) 'hart, fest', ostj. *tęχ* (Adv.) 'dicht, fest'.

džirīt P glühend. Wotj. *džirdīt* id.

džirjav- P blicken.

džo(džeg V Gans. Wotj. *džužeg*, *džu(džeg* id.

džola V K St., *džela* V klein, kurz (V St.), klein, jung (K).

Ostj. *śələχ* 'klein, fein (v. Steinchen)' (wog. *čōla* 'wenig; auf kurze Zeit' < Syrj.?).

džor K grau, grauhaarig. Wotj. *džar* 'Morgendämmerung', *džarīt* 'blass, bleich', IpN *čuor'gād* 'grey (of the hair of old people and animal's hair of similar colour)'.

džorm- Leb. grau werden.

džugił K traurig, bekümmert.

džul P hölzerne Kugel zum Spielen, Knopf; lieb (schmeichelnd v. kleinen Kindern). (Ostj. *kūł*, *tuł* 'Knopf' < Syrj.)

džuliñeĭ : *menam dž.* P mein Liebchen!

džurs (*pemiđ*) Č sehr, ganz (dunkel).

e.

e : *esije* S der dort; Akk. *esijes* S. *esten* V dort. *eštšem* S solch.

(S. auch *śi*.) *etiĭe* V, *etiĭe* P dieser hier. (S. auch *²ti*.) Fi.

e- : *että* 'dass', *ellei* 'falls nicht', *es* 'falls', md. *e-* : *ešă* (In.) 'dort', *eĭe* 'dieser', ung. *ez* id., *igy* 'so', *itt* 'hier', samJen.

e : *eke*, *eko* 'dieser hier'.

eg s. *og*.

elt- K tadeln.

em V S ist, es gibt (Wied.: vorhanden; Fülle, Genüge, Überfluss, Reichtum, Habe). *emeś* V S St. sind. Fi., kar., wot., estN *on*, weps., estS *om*, liv. *uñ* 'ist, es gibt', Pl. wot.

omad, weps. *oma*, *omad*, estS *omma'*, liv. *umā't*; fi., kar. *oma* 'eigen; Eigentum', wot. *ema*, est. *oma*, *ōma* id., liv. *umm*, *ummā*, *om*, *oma* 'eigen; selbst', lpN *oabme* 'res; pecus; proprietas'. Vgl. weiter wotj. *umoi* 'gut, tauglich, zweckmässig'.

en s. *og*.

end- K zögern, sich verspäten. Wotj. *añalt-* 'hinwerfen, verstoßen'.

enort- Leb., *inelt-* Steph. verlassen (Leb.), vergeben (Steph.). Wotj. *añalt-*, s. oben.

enortšini Ly. (von etwas) abstehen.

eñ V Weibchen (v. Tieren). *ai-eñ* Če. Eltern. *tsož-in* V Mutter-schwester. Wotj. *in*, *in*: *kiltšin*, *kiutšin*, *kildišin* 'ein bes. guter Geist' (*kildiš* 'erschaffend, befruchtend'), wot. *enne* 'Mutter', lpN *ædne* id.

inka Frau.

erd Č das Freie, Feld.

esije s. *e*.

esten s. *e*.

eške V, *ešken* V Ly., *veške* S L U (Partikel zur Bildung des Konditionals). Z. B. *taje eške ašim na veli kole* V diese hätte ich selber noch nötig gehabt. Wahrscheinlich ein Kompositum mit *-ke*, *-ken* 'wenn' als zweitem Glied. (Wotj. *iške* 'in diesem Falle, wenn es so ist', *iskä* 'nun dann, nun also', das aus tschuw. *əske* 'ja, doch, aber, wahrlich, gewiss' stammt, also getrennt zu halten.)

eštini V S, *ještini* P fertig werden; (zu etwas) Zeit haben. Fi. *ehtä* 'eilen; zur rechten Zeit herbeikommen; Zeit haben (etwas zu tun)', est. *ehtima* 'sich schmücken, sich putzen', lpN *ás'tát* 'have time, leisure (to do something); be available, not be required etc.', tscher. *štęm* 'machen, tun; kosten'.

eštišt- Če. (zu etwas) Zeit haben.

eštšēm s. e.

etiĵe, etiĵe s. e.

eṭṭša V, *jeṭṭša* P wenig. *eṭṭšaḍžik* St. weniger (Adv.). LpN *ucce* 'parvus, exiguus'.

ez s. og.

eziš (= *ez-iš*) V Leb. Silber. Wotj. *azveš* (= *az-ves*) id. Syrj. -*iš*, wotj. -*veš* ~ fi. *vaski* 'Kupfer', lpN *væikke* 'aes, cuprum', md. *uške, víške* 'Draht', ? tscher. *βaž: kərdni-β*. 'Eisenerz', *ši-β*. 'Silbererz', ostj. *uāχ* 'Eisen', wog. -*βâs*: *ātβâs* 'Zinn, Blei', ung. *vas* 'Eisen', samJ *jěsea* 'Eisen'.

ež V junges Gras, Rasen. Wotj. *ožo, oḍžo* 'Rasen; rasig', fi. *aho* 'verlassenes Schwendenland usw.'

e ž - v a Leb. St. Vyčegda (Fluss).

ę (ö).

-*ę* V Č Ly., -*o* U, -*ja* PO (Fragepartikel) (V Č U PO); oder (Ly.). *šetannid od-ę* V gebt ihr oder nicht? *kik-ę kujim vo* Ly. zwei oder drei Jahre. -*ja* . . . -*ja* PO oder. *kitiš-ja* K irgendwoher. Wotj. -*a*, -*ua* (Fragepartikel), lpR -*a*, wog. -*ə*, -*è*, ung. -*ē* id.

ęd s. *vęd*.

ędĵe V Leb. (Adv.) geschwind, schnell. *ędĵen* V id. Wotj. *ędĵ* 'Kraft, Stärke', fi. *into* 'Eifer, Geisteskraft', lpR *ōdd* 'Eifer, Begierde'.

ęddž- Č steigen (v. der Geschwindigkeit).

ędebt- Č (das Pferd) antreiben.

ędva S kaum, schwerlich. < russ. *ođa*.

ęḍžes V S Tür. *kerka-ę*. S id. Ist *ęḍž-* = L Le. *ęž* id.? -*es* = Wied. *ös* id. (s. *es*).

ęgır V glühende Kohle. Wotj. *ęgır* 'Kohle'. ? < Ar., vgl. ai. *āngāra-* id.

eknis, *ekmised* s. *et*.

eknam s. *et*.

öksy Wied. Herr. Wotj. *eksej* 'Kaiser, Fürst'. < Ir., vgl. av. *xšaya-* 'Herrscher; mächtig', oss. *axsin* 'Königin, Herrin', *äxsīn* 'Herrin'.

eksir-pi V Sohn des Fürsten: *eksir-pilī vištalam*, *bajar-pilī jurbitam* (das *r* in *eksir-pilī* durch Einfluss von *bajar-pilī*).

ektinī P sammeln, auflesen. Wotj. *oktini* 'id.; herausnehmen, fortschaffen', ostj. *aktom* 'auswählen; sammeln', wog. *ati*, *āti* 'sammeln', *āiti* 'wählen'.

eksini P sich versammeln.

eltiš- S, *evtišt-* Č leicht berühren. schlagen, schwippen.

el ek se i Ly. Alexei. < russ. *Алексѣ*.

el ek se i - i v a n Ly. Ivan Alexeis Sohn.

em s. *vom*.

eni V S Če. Ly. St. P jetzt.

eneďś S bis jetzt, vorher.

enme-śśini s. *on*.

e n i s S (Name eines Dorfes).

er s. *vor*.

erde, *erđe*; *erdin* s. *orđe*.

es : *e(ď)zes* Tür, *ibes* Heck, Zaunpfote, *ibes* Tür. -*es* = syrj. Wied. *ös* 'Tür', wotj. *es*, fi. *uksi*, lpN *uksa*, *ufsa* id., ung. *aj*, *áj* 'Schlitz, Ritze, Spalt usw.', *ajak* 'Lippe', *ajtó* 'Öffnung, Tür'.

eš V Ochs, Stier. Wotj. *oš* id., ? osfi., fi. *ehko*, *hieho* usw., wot. *ohva*, est. *ohv*, liv. *ōv* 'junge Kuh (die noch nicht gekalbt hat)', tscher. *ušküž* 'Stier'. ? < Ar., vgl. av. *uxšā*, ai. *ukšā* 'Stier, Ochs'.

ešed- S St., *ešetni* P (tr.) hängen, aufhängen. Wotj. *ošini* id. *ešin*, *ešin* V Fenster.

ešni s. *vošni*.

et: *et-kod* Leb. St. gleich, ähnlich, gleichartig. *et-koda* S in derselben Gestalt. *et-pir* P einmal. Wotj. *odig*, *og* 'ein, einzig', fi. *yksi* 'ein', lpN *okta*, *ovta*, *ofta*, md. *íe*, *vejke*, *ifkε*, tscher. *ik*, *iktə*, ostj. *it*, wog. *үχ*, ? samO *okkur* id.

ekmis (= *ek-mis*) Ly. neun. Wotj. *ukmis* id.

ekmised Ly. der neunte.

etar Č der eine. *etere medere* P nach der einen Seite und nach der anderen. *etaršanis* . . . *medaršanis* Č von der einen Seite (des Baumes) . . . von der anderen Seite (behauen).

etar-viv Č auf die andere Seite.

etlaasni V, *etlašni* S, *etlaas-* St. sich vereinigen, zusammenreffen, aufeinanderstossen.

etlae V auf eine und dieselbe Stelle.

etlain V, *etvain* P zusammen, zugleich.

etnam S K, *eknam* S ich allein, *etnas* Leb. er allein.

eti V S St. ein. *te etise i medse večsin* S du hast das wie dies getan. *ne-eti* K kein.

etišnas S auf einmal, mit einem Male.

etik V S Leb., *etik*, *eti-k* P ein. *etikiš* S einmal.

etlišd V S einmal.

etliš- s. *eltiš-*.

etini S anzünden, in Brand stecken. Wotj. *estini* 'heizen', ostj. *ət-*, *ǫl-* 'heizen, einheizen', ung. *izzik* 'glühen', *izzad* 'schwitzen'.

f.

f i l a PO Philipp. < Russ., vgl. *фуля* 'Dummkopf, Dojahu', *Филунъ* 'Philipp'.

f i n l a n d i j a Ly. Finnland. < russ. *Финляндія*.

finn Ly. Finne; finnisch. < russ. *финнъ*.

g.

gag S Käfer. Wotj. *gag* 'Wurm'.

garjini P (Gruben) graben.

gačšēn P mit dem Rücken nach unten. Wotj. *gačš* 'mit rückwärts gekrümmtem Rücken', IpN *-gáčcem : álšgáčcem* 'a small backward pointing tine on a reindeer antler, at the point where the antler bends forward', L *kačcēm* 'der untere Teil des Hinterkopfes'.

gačs V Hosen, Unterhosen. < russ. *зачу*.

gačsa : *gerd-g*. V rothosig.

gaž Če. Steph. Freude (Če.), Wille (Steph.). Ostj. *kâtš, kaš* 'Lust; Vergnügen usw.' und wog. *kāš, kās* 'Wille, Lust, Freude' sind vielleicht aus dem syrj. Worte entlehnt, können aber auch urverwandt damit sein.

gaške (< **gaž-ke*) V, (>) *daške* S vielleicht.

gaža : *g. vun* P schöner Tag.

gaža(džika) Če. (Adv.) froher, fröhlicher.

gažēdšini Če., *gažēds-* K sich freuen.

gažtēm S missmutig, traurig; Kobold.

geb S eine sehr kleine Fliege (russ. *молка*). Wotj. *kibi, kibiči* id., IpN *gob'ba* '(name of several kinds of round-shaped insects, e. g. of the Coccinellidae (lady-bird) family; also of round-shaped insects in water or in the earth)'.

gelšinfors Ly. Helsinki. < russ. *Гельсингфорс*.

gelšinforssa Ly. (Adj.) helsinkisch, Helsinkier.

gez V P, *gezej-* Č Strick. Wotj. *gozi* id.

gebečs V Keller. < russ. *зобец*.

geger V S Leb. um, ringsum. *gegeris* V Če. um; *jen-kola g.*

V um die Welt, *pož g.* V um das Sieb; *pu g.* Če. um den Baum.

geger-vo- Ly. begreifen, verstehen.

gegertni V umgehen, umhergehen. *šęša naja pu geger*
gegertasni V dann gehen sie um einen Baum.

gegilt- S rollen lassen.

gegiltšini, *gegiltšini* V sich umdrehen.

geglašni S rollen (intr.).

gegres Leb. St. rund.

geles V Stimme. < russ. *голосъ*.

gel V arm (Wied. auch: nackt). Wohl < russ. *голь* 'Armut;
 Nacktheit' (vgl. auch *голый* 'arm; kahl, nackt').

gelinik V S arm.

gellun V Armut.

geltni V gering nennen.

gelik V Reiserbesen. < russ. *голикъ*.

geñi-t- P (intr.) jagen (v. Pferd). < russ. *гонимъ*.

ger s. *gerni*.

gerb V Buckel. < russ. *горбъ*.

gerd V Če. rot. Wotj. *gord* id.

gerni V S, *ger-* K Leb. pflügen. Wotj. *giriñi* id., mdE *karams*
 'graben; pflügen', tscher. *k̄ra-lam* 'pflügen', ostj. *χir-*,
χerem 'graben'.

ger S Pflug. Wotj. *geri* id.

gesñęłs V Ankunfts Geschenk. < russ. *подарокъ*.

getir V Weib.

getrašni V sich beweiben.

gid V Schafstall. Wotj. *gid* 'Stall; Teil des Hofes, wo das
 Vieh gehalten wird', fi. *kenttä*, *kentä* 'Feld, Plan', lpN
giedle '(natural) meadow', Wefs. *gřettię* 'Einfriedigung,
 Zaun'.

gimnažija Ly. Gymnasium. < russ. *гимназія*.

gižni S schreiben. Wotj. *gož* 'Strich, Linie, Figur', *gožjani*
 'schreiben', *gožtini* 'schreiben, linieren'.

gižal- Ly. (frequ.) schreiben.

gižavl- Ly. id.

gižed Ly. Schrift; Literatur.

gižs- : *sortovkaę* g. Leb. zur Ausfuhr bestimmte Bretter zeichnen.

gi- Leb. sich bewegen. Vgl. syrj V *gi* 'Welle', tscher. *ko* id., *βü-t-kò:βâ* id., weps. *kobe* 'Schaum'.

gibavni V schweben (Schöpfkelle in der Wuhne); scharenweise schwimmen (v. Fischen), wobei das Wasser sich kräuselt. Zu syrj. Wied. *gybjalny* 'morastig sein, schwanken (v. Boden)', *gybyd* 'morastig, schwankend v. (Boden), sumpfig, wo man einsinkt', ? wotj. *gibäd* 'Torfschicht, Brennerde', ? fi. *kummuta* (*kumpuaa*) 'hervorquellen; schäumen', md. *kombâldâ* 'hervorquellen, wogen, wallen, brodeln', ostj. *χwmp* 'Welle', wog. *χump* id., ung. *hab* 'Welle; Schaum', samJ *hamba* id.

gid St. sackartiger Hinterteil des Fischhamens (od. des Zugnetzes). ? fi. *kanta* 'Ferse; vorragender od. eckiger Teil', est. *kand* 'Ferse, Hacken (am Fuss, Strumpf, Stiefel), Fuss, Fussgestell, Unterteil, Hinterteil usw.', ? lpN *gad/de* 'bank, shore; dry land' (lpR *kānta*, *kant*, *kätt* 'Ferse' wohl < Fi.).

giļedni V fallen lassen, streuen, verschütten. Ostj. *kū-lāmtā* 'zerfallen, auseinandergehen (z. B. Eis im Frühjahr, ein Bündel)', wog. *kūlati* 'verstreut werden' (? < Ostj.).

gimga St. Fischreuse. < russ. *zumga*.

girdža V Ellenbogen. Wotj. *gir-pun* id., fi. *kyynärä* 'Elle', *kyynärpää* 'Ellenbogen', ? lpN *gái'gner* id., md. *keñer* 'Vorderarm; Elle', tscher. *kəñer* 'Elle', ostj. *kõnnē*, *kõnnäi* 'Ellenbogen', wog. *kõnlöβl* id., ung. *könyök* 'id.; Kniestück'.

giriš V St. gross, von grosser Art. WotjG *gir-pin* 'Hauzahn', J *girež* 'lebenskräftig, kernig, stark (v. Menschen)', ? ? fi. *karkea* 'grob, rauh, straff, herb'.

girk V Eingeweide; Leibeshöhlung. Wotj. *girk* 'Höhlung (im Baume)', fi. *kurkku* 'Kehle, Gurgel, Rachen, Hals, Schlund, dünnerer Teil von etwas', md. *kirga, kyrga* 'Hals', tscher. *körpö* 'das Innere; Höhlung (im Baume)', wog. *kiwër, kiwr, keur* 'das Innere; Höhle'.

girnits V Topf. *šid-g.* V Suppentopf. < russ. *горнecъ*.

goła V S P Hals. Wotj. *gulim* 'Kehlkopf', *gulon* id., *guło* 'Kehle, Hals'.

golēdtsini V (an die Tür) klopfen. ? wotjU *golʔnʔ* 'stossen, knuffen, puffen', ? fi. *kolata* 'poltern, klappern'. Onomatop.

¹*gor* U Ton, Klang, Laut; Stimme. Wotj. *gur* 'Gesang, Melodie'.

gora K Leb. (Adj.) tönend, klangvoll, laut; (Leb. auch Adv.) laut.

goražika K (Adv.) klangvoller, lauter.

gorēdišt- Č rufen.

gorēdni V S id.

gorzini V id.

²*gor* P Ofen. *piśan-gor* V Badestubenofen. Wotj. *gur* 'Ofen', ? est. *keris, keres* 'obere Abteilung des Bauernofens'. (Ostj., wog. *kūr* 'Ofen' < Syrj.) Es ist möglich, dass das perm. Wort zu syrj. *gorań* usw. gehört, s. unten.

gorań L Speiseröhre (bei Tieren). Wotj. *gur-ul* 'Kinn, der unter dem Kinn an der Kehle befindliche Teil des Halses; (bei Tieren) Wamme, Brust, Kropf', fi. *kero* 'Kehle, Gurgel, Rachen, Schlund', *kerus* id., kar. *kero*, ol. *keroi* id., weps. *kerus* 'Kehle, Gurgel', wot. *kōri, kōrimus* 'kero, kurkku', est. *kōri* 'Gurgel, Kehle, Luft- od. Speiseröhre; Schlund, Strudel', lpR *kars* 'Luftröhre, Kehle'. Vgl. auch ²*gor*.

gorš V Kehle, Gurgel; gefräßig. *goršis kutas košmini* V er beginnt durstig zu werden.

gort Leb. Haus, Heim. Wotj. *gurt* 'Wohnplatz, Dorf'. (Ostj.

kort, kurt 'ostjakische Wohnung od. Ansiedlung' < Syrj.)

gortad Leb. zu Hause.

gortas V Ly. id.

gortas V nach Hause; in die Stube.

gortę S P nach Hause; (S auch) in die Stube.

gortę(đžis V bis in ihr Haus.

gortin V S zu Hause.

gortinas S (nur einmal belegt) id.

gortlanid Č nach deinem Hause zu.

gortsa Če. Leb. Ly. (Adj.) Haus-, häuslich.

gorzini s. ¹*gor*.

gos P Talg.

gosa P talgig.

goz V Paar. Wotj. *kuz* id., fi. *kansa* 'Volk', *kansa*, *kanssa* 'mit', est. *kāza* 'Genosse, Gefährte, Gatte, Gattin', lpN *gaž¹ze* 'household (often in opposition to a single individual); (considerable) assembly of people, etc.', ? ung. *házas* 'maritus, conjugatus, uxoratus, maritata'.

gozja V S paarig; Ehepaar. *sar g.* V ein Zar mit seiner Gattin. *starik g.* V ein Mann mit seiner Frau. *ętik g.* S ein Mann und eine Frau.

gožęm Leb., *gožim* P Sommer. *gožimęn* P im Sommer. *gožim-nas* P id. Wotj. *gužęm* 'Sommer', ? md. *kožort* 'Badestuben-ofen (»geheizt«)', ostj. *χō(đšęm* 'warm'.

gu V Leb. P Grube, (P auch) Keller. Wotj. *gu* 'Grube'.

gubernator Ly. Gouverneur. < russ. *губернаторъ*.

gudir V Če. St. trüb (v. Wasser) (Wied. auch: unruhig, aufgeregt; Getümmel, Tumult). ? wotj. *gudiri* 'Donner', ? ? ung. *hadar* 'herumdrehen, quirlen; stossen, treffen, schlagen, hauen'.

gudralni S, *gudravni* V mischen, umrühren.

gudrašni : *g.-šorńitni* S schwatzen, plaudern.

gulqıtnı V spazieren. < russ. гуляетъ.

gul'u V Taube. < Russ., vgl. гуль (Lockruf für Tauben), гуля 'Taube', гулюшки undekl. Pl. (liebck.) von гуля (> md. *gula*, *gul'u*, *kulä*, *gula* 'Taube').

guma'vni P schöpfen. Wotj. *gumilt-* 'schöpfen; verschlucken'.

guni V stehlen.

guś U Dieb.

guśa'vni P stehlen. *guśa'viś* P Dieb.

guśen V (Adv.) heimlich.

guśeniken V id.

i.

i V S K Leb. Steph. P und, auch. < russ. u.

id, *idj-* V Gerste. Wotj. *jidi* id. ?? ~ syrj. U *iki*, V *jiki*, S *jiki* 'Granne, Spreu, Kleie' mit *-ki*, *-ki* = syrj. *kı* 'Ährenspitze, Granne' und mit *i-*, *ji-*, *jı-* = wotj. *ju* 'Getreide (das gedroschene), Saat', fi. *jyvä* 'Getreidekorn', md. *juv* 'Acheln, Spreu' < Idg., vgl. ai. *yáva-* 'Getreide, Gerste', av. *yava-* 'Getreide'. (SamJ *jā* 'Mehl, Getreide; Mehlbrei' < Fiugr.?)

iga'n, *igna'vni* s. *jigan*.

¹*in* : *džeban-in* K Friedhof, Begräbnisplatz. *pes-keras-in* Č Holzhackplatz. *pidin-in* S tiefe Stelle. *piran-in* V Eingang. *vel-tıdalan-in* Steph. Himmel. *velętsan-in* S Schulstube. Wotj. *in*, *in* 'Ort'.

indini V S, *indini* S zeigen.

inedni Ly. hinstellen, placieren.

²*in* s. og.

inelt- s. *end-*.

in s. *en*.

inka s. *en*.

its : *i.-moń* V Schwiegertochter; junge Frau. Wotj. *ičłsi* 'wenig', *ičłsi-meń* 'Frau des Bruders', *ičłsi-meń* 'junge Frau', est. *üza* 'Weniges', *üzaga* 'bei Wenigem, wenig zur Zeit', *ei üzagi* 'gar nichts, nicht das Geringste, nicht im Geringsten', tscher. *izi* 'klein', wog. *iš* id.

ičłselika S ein wenig.

ičłset V S Leb. St. klein.

ičłsetdžik Ly. jünger.

ičłsetik Ly. sehr jung.

ičłsetika Ly. ein wenig.

ičłsilitik V sehr klein.

i v a n Ly. Ivan, Johann. < russ. *Иванъ*.

iz V Ly. Stein. *izni* V mahlen. Wotj. *iz* 'Stein', *izini* 'mahlen'.

iz-ki V Mühlstein.

izęśim S Zosimas. < russ., vgl. *Зосима, Иосумо-*.

i ź : i ź - v a V St. Ižma (Fluss).

i (o).

ib P PO Feld. Wotj. *ubo* 'Blumenbeet, Gartenbeet', ?? md. *uma* 'Ackerstück, Ackerbeet'.

ibęs L Le., *ibęs* P Heck, Zaunpforte (L Le.), Tür (P). S. *ęs*.

ičdžid V S Č K Leb. Ly., *ičdžit* P gross, (V Č auch) laut (Adj.); (V dazu) Hauptmann, Häuptling. Md. *etške* 'dick', *ätške* 'dick, grob'.

ičdžda S Grösse, Höhe.

ičdžini V gross werden.

ičdžid-lun S Ostern.

ile V S Leb. weithin, in die Ferne. ? fi. *edessä* 'vorn; vor', *etäinen* 'fern, entfernt', *etäällä* 'weit, in der Ferne', ostj. *ič, ič'* 'vorder', wog. *ēlt, ilt* 'vorne, früher', ung. *elő* 'anticus, primus'.

ileđz S weithin, in die Ferne.

ili V (Adv.) weit (gehen).

ilin V, *ivi·n* P weit, in der Ferne.

ivi·nžik P weiter (kommen).

iliś V, *oliś* PO von weitem, von fern.

oliśa·n PO id.

illae S, *ivlae* V hinaus.

ilna S entfernt: *meśqñ sil vit kimin i.* ungefähr fünf Klafter von mir entfernt.

i·ri·n a PO Irene. < russ. *Ирина*.

istini V S, *ist-* K schicken, ausschicken. Wotj. *îstîñî* id. Vgl.

syrj. *yskol* 'Abhang, abschüssige Stelle', *yskoltny* 'kollern, rutschen, hinabgleiten, hinabrollen, schleudern (intr. v. Schlitten)', *yslalny* 'gleiten, Schlittschuh laufen; fahren, spazieren fahren (intr.)', *yslödny* 'fahren, umherfahren (tr.); hinabgleiten lassen'.

itškinj S St., *itšk-* K mähen, abmähen. *kurtem-itškem* St.

Heuernte. Wotj. *itškinj* 'abreissen, ausreissen', tscher.

Ramst. *itškäś* 'zupfen; schnappen'.

itškan-dir Leb. Heuerntezeit.

ivi·n, *ivi·nžik*, *ivlae* s. *ile*.

iž V St. Schaf. Wotj. *iž* id., fi. *uuhi* 'Mutterschaf', md. *utša*

'Schaf', tscher. *užya* 'Schafpelz', ostj. *oš*, *ořš* 'Schaf', wog.

o's, *oš*, ? ung. *juh* id.

j.

-ja s. -e.

jag V Č Leb. Kiefernwald. Wotj. *jag*, *lag* id.

jaj P Fleisch; Körper, Leib. ? wotjJ *jajtem* 'welk, schlaff'.

jama P Grube. < russ. *яма*.

jansavni V sich trennen, sich scheiden. *pujas jansalenj međa*

međiś Č die Bäume »trennen sich voneinander«, d. h. wer-

den sichtbar. Wotj. *jana* 'getrennt, auseinander', ? ? samJ *jandahana*, *jandāna* 'besonders'.

je(đ)id V Če. Leb. weiss.

jeđžedni V weiss machen.

jem V P Nadel. Fi. *äimä* 'grosse Nähnaedel, Stopfnaedel',

lpN *ai'bme* 'triangular needle (for sewing leather or furs)',

tscher. *im*, *imā* 'Nadel', samJ *ńībea* 'Nadel'.

j e m - v a U St. Vym (Fluss).

j e m e l S Emil. *j e m e l - š t e p a n* S Stephan Emils Sohn.

< Russ., vgl. *Емельянь*.

jen V S K Ly. P, *jenm-* V S Gott; (P auch) Heiligenbild.

Wotj. *in*, *in* 'Himmel; Luft', *inmar*, *inmar* 'Gott', fi. *ilma*

'Luft, Wetter', *Ilmari(nen)* (genius mythol.), lpN *äl'bme*

'heaven, sky; dense, heavy snowfall, snowstorm', ostj.

iləm : *num-ī*. 'Himmel; Himmelsgott', wog. *elēm*, *ilēm*

'Wetter'.

jen-kola V Welt.

jen-velt K, *jen-vevt* P Himmel.

j e r i n s k e i : *j. - k a r* Ly. die Stadt Jarensk. < russ. *ярен-*

скій (Adj.; *Яренскъ* 'Jarensk').

ještini s. *eštini*.

ještšę S, *ještšę* Leb. noch. < russ. *еуе*.

je(č)ša s. *e(č)ša*.

jei V dumm; Dummkopf.

jektini V, *jektino* PO tanzen. Wotj. *ektini* 'tanzen, hüpfen',

ostj. *ia'k-* 'tanzen', *iëk_o* 'Tanz'.

jel S, *jev* V P Milch. Wotj. *jel* id., fi. *jälsi*, *jältä*, *jälttä* 'Baum-splint'.

jela : *tšeskid-j.* V süssmilchig.

jer P Zaun. Wotj. *joros* 'Umgegend', tscher. *jer* 'im Kreise

herum, rund, um; Krümmung, Umweg', ? ostj. *iŕ*, *iŕ'*

'Rand, Grenze, Seite', ? wog. *iër* 'Seite, Richtung, Gegend',

samJ *jõrkkn* 'Kreis, Umkreis; Kreis von Schlitten, wohin die Zugrenntiere zum Anschirren getrieben werden'.

jertni P einschliessen, einsperren.

jers St. Kaulbarsch. < russ. *епур*.

jerv s. *jel*.

jez V S Če. Leb. Ly. St. P Volk, (fremde) Menschen, Leute; (V S P auch) fremd, Fremder, anderer. *komi j.* Leb. Ly. die Syrjänen, das syrjänische Volk. *j. kiin* V in eines anderen Hand. *j. sorni* V das Geschwätz fremder Menschen. Wotj. *joz* 'Gelenk; Halmknoten usw.', fi. *jäsen* 'Glieder, Gelenk' (> lpN *jæsen*), md. *jeźnie, eźnie, eźnie*, tscher. *jěžan*, ? ung. *iz* id. (samJ *ηēsu* 'Glieder', Jen. *usu* 'Fingerglieder' usw. lautlich schwer hiermit zu verbinden).

jez-vi V Sehne, Flechse. *tsun-j.* V Fingergelenk. Wotj.

joz-vi 'Glieder, die Körperglieder'.

ježgiltis- Č sich zusammenziehen, sich zusammenkrümmen (wegen der Kälte).

¹*ji* Leb., *ji* P Eis. Wotj. *je*, fi. *jää*, lpN *jiegnä*, md. *jej, ej, ej, ev, eñ*, tscher. *i, ü*, ostj. *ieñk*, wog. *iāñk, lāñ*, ung. *jég* id.

²*ji, jia-sni* s. ¹*ji*.

jigan V, *iga-n* P Türriegel, Vorlegebalken (zum Verschliessen der Tür).

jigana V S verriegelt, verschlossen.

jignalni S, *jignavni* V, *ignavni* P sperren, einsperren, absperren, zuschliessen.

jirk : *j. j. kerni* V (an die Tür) pochen.

jirmeg V Zittern vor Kälte, Frösteln. *j. loē* Č es fröstelt, es schauert (vor Kälte).

jirni V nagen. *piñse jire* Leb. (der Wolf) knirscht mit den Zähnen. Wotj. *jirjini* 'nagen', ? est. *järämä, järama* 'nagen, kauen'.

jirśini V weiden.

jit- St. verbinden, zusammenfügen. Wotj. *itini* 'anstückeln, zusetzen, dazubinden, hinzunähen usw.', samJ *jauŧlē* 'mit verlorenen Stichen anheften', *jū^{ot}ŧiś* 'ein Stück ansetzen (z. B. an einen Treibstock)'.

¹*ji*, *ji* P Gurt. Wotj. *jε*, *jε* 'Gurtriemen, Strohband der Garben', ? ? samJ *nī*, *nī* 'Gürtel', Jen. *niojo* id. usw.

jia-śni, *jia-śni* P sich umgürten.

²*ji* s. ¹*ji*.

jil S, *jiv* V Č Gipfel, oberes Ende. *džav-jiv* St. die Spitze der Holzsplesse. *joś-jiv* St. Spitze, scharfes Ende. Wotj. *jil* 'Oberteil, oberes Ende, Gipfel'.

jilēn : *tsep j.* S in Ketten (liegen).

jiliś S Ly. von, über. *si j.* S davon (erzählen). *komi gižed j.* Ly. über die syrjänische Literatur.

jodi St. Brachsen (*Abramis brama*).

j o g o r S Ly. Georg. < russ. *Езопъ*.

jokiś St. Barsch (*Perca fluviatilis*). ? wotj. *juś*, ? ostj. *ieu*, ? samJ *nihe* id.

joltišo'k PO Block. < russ. **елтышокъ*, Demin. zu *елтышъ* 'Klotz'.

jol Ly. Waldflüsschen.

joma V Hexe.

jon V S, *jon-* V, *jonm-* S stark, kräftig; Stärke, Kraft. Wotj. *jun* 'stark, fest; sehr', fi. *julma* 'hässlich, scheuslich, greulich; wild, grausam, grimmig', lpN *jul'bme* 'fierce-looking, reserved, uncommunicative'.

jona V S Če. Leb. Ly. sehr, tüchtig. *med j.* V am meisten.

jonđžika S Č St., *jonžika* S mehr.

jort Ly. Kamerad. ? wotj. *jurtinî*, *jurtlinî* 'helfen', ? samJ *juŕu* 'Freund'. (Wog. *jort*, *jurt* 'Genosse' < Syrj.)

joś V S spitziges Stöckchen; scharf. lpR *nīptšas* 'Bratspiess',

tscher. *jipʷš* 'Speer, eiserne Spitze des Speeres', ostj. *ḡēbas* 'Bratspiess', samJ *jāpša-* 'am Spiess braten', *jābš* 'Spiess'.

još-jiv St. Spitze, scharfes Ende.

još-jura S spitzköpfig.

ju V S K Leb. Ly. St. Fluss. *v i ž i n - j u* S Vizinga (Fluss).

Wotj. *ju : ju-šur*, fi. *joki*, lpN *jokká* id., mdE *jov* 'der Fluss Mokscha', ? ostj. *ḡēvə* 'Fluss', ? wog. *ḡē* id. (statt des ostj.-wog. Wortes kann ostj. *ḡōxan* 'Fluss, Bach' hierher gehören), ung. *jó* 'Fluss (in alten Urkunden und zusammengesetzten Flussnamen)', samJ *jāχà* 'Fluss'.

jual-, *juašni*, *juavni* s. *juvalni*.

jubirtni s. *jurbitni*.

jugid Č K hell (Č); Welt (K). Wotj. *jugiť*, *lugiť* 'hell; Licht, Helle'.

jugdini Č hell werden, tagen.

jugertor Č (demin.) Lichtstrahl.

juggal- K glänzen.

juk- K St. teilen. Wotj. *lukini*, *jukni*, fi. *jakaa*, lpN *juokket* id., md. *javoms* 'trennen, scheiden, teilen; sich trennen', ostj. *ḡaxəp* 'Scheitel', samJen. *johibo* 'zerschneiden, z. B. ein Renntier', O *tagam*, *lakam* 'zerstückeln'.

jukavni V, *jukal-* St. spleissen, spalten (Kienspäne).

juked K Teil.

jukl- K verteilen, austeilen.

jukmes V P, *jukmēs* P Wuhne, (V auch) Brunnen. Wotj.

lukmes, *jukmäs* 'Wuhne'.

julini s. *juni*.

juł Ly. Juli. < russ. *июль*.

juni V S P trinken. Wotj. *juini*, fi. *juoda*, lpN *jukkát*, tscher. *jüām*, ostj. *ḡā-ńt-*, wog. *āi*, ung. *iv-* id.

julini V, *juvni* P (frequ.) trinken.

juuan S Trank.

jun Ly. Juni. < russ. *июнь*.

jur V S Leb. Kopf, Haupt; (V auch) Wipfel. Wotj. *jir* 'Kopf, Haupt; Vorsteher, Fürst usw.', ? ostj. *jör* 'Fürst, Herr, Held'.

jur-les V Kopfkissen.

jur-si V S Kopfhaare.

jura : *još-j*. S spitzköpfig.

jurtem V kopflos.

jurbitni V, *jubirtni* I sich verbeugen. Wotj. *jîbîrtîni*, *jîbirt-tîni* id.

juš V Schwan. Wotj. *juš*, fi. *joutsen*, *joeksen*, lpN *njukča*, *njufča*, md. *lokšti*, tscher. *jüktšö*, wog. *joschwoi* (*woi* 'Tier, Bär, Vogel') id.

jüuan s. *juni*.

juvalni, *juualni* S, *juvavni*, *juavni* V, *jual-* Ly., *juva-vni* P fragen. Wotj. *juàni* id., tscher. *jaðam*, *joda m* id.

juašni V fragen.

juver S, *juvor* L Nachricht, Botschaft. Wotj. *jivor*, *ivor* id.

Wahrsch. ein Kompositum. *ju-*, *jî-*, *i-* ? ~ tscher. *jo*, *ju*, *juš* 'Besprechen, Zauberspruch', ung. *jós*, *javas* 'magus, saga, incantator, divinus vates', ? md. *jovtams*, *joftams* 'sagen, melden, erzählen, schildern; bestimmen; erklären, deuten'. -*ver*, -*vor* = syrj. Wied. *vor* 'Stimme', Wichm. *vor* : *kil-v*. 'Aussprache'?

juvni s. *juni*.

juž V S harte Oberfläche des Schnees im Spätwinter (V), hartgetretener Schnee (z. B. auf einem Marktplatz) (S). WotjJ *juž* 'hartgewordene Schneefläche, worauf man gehen kann (im Spätwinter)', *juž-tolež* 'April', lpN *jássá* 'patch of snow in summer or late spring etc.', L *jaša* 'fest, hart (von Mooren), dass man auf ihnen gehen kann'.

južd- Č hart- od. festtreten (den Schnee).

k.

¹*kad* Ly. Zeit; *ta kadę* zu dieser Zeit, *siję kadas* zu der Zeit.

Fi. *kotva* 'unbestimmte Zeit od. Zeitdauer, Weile' (Lönnr.),
'lange Zeit' (Renv.) (> lpS *kātfo* 'intervallum temporis
vel locorum'), tscher. *kot* 'Jahr, Zeit'.

²*kad* S L (Name einiger versumpften Seen) (S), schwankender
Sumpf (L). Wotj. *kud* 'sumpfiger Ort'.

k a d - š o r - p o n - u l S (Ortsname).

kaga K Kind. Vgl. russ. *кага* id.

kaitšini V bereuen. < russ. *кается*.

kai V Vogel. Wotj. *kai*: *kŭi-k*. 'wildes Tier'.

kaiŋi V S, *kaj-* Leb., *kaiŋə* PO klettern (V S Leb.); steigen,
hinaufgehen (V S PO). ? ~ ostj. *χoηχ-*, *χuη-* 'klettern;
bergaufgehen, stromaufwärts fahren', wog. *kaŋk-* 'klettern,
hinaufklettern', ung. *hág* 'steigen; treten'.

katedni V hinaufführen, hinaufbringen.

katni V stromaufwärts fahren.

kalenkor V Kaliko (eine Kattunart). < russ. *каленкоръ*.

k a m a St. Kama. < russ. *Кама*.

kan Steph. Herrscher. Wotj. *kun* 'Fürst, Regent, König'
< tschuw. *χon*, *χun* 'Chan'.

kanalan Steph. Reich.

kanal St. Kanal. < russ. *каналъ*.

kanselarija Ly. Kanzlei. < russ. *канцелярія*.

kañ V P Katze. Vgl. syrj. *kañ kañ* 'im Stillen, verstohle-
nerweise', S *kañalni* 'stehlen, mausen', L *kañgeben* 'langsam,
vorsichtig', ostj. *χañā-təm* 'verstecken, verbergen; sich
verstecken'.

kapusta S Kohl. < russ. *капуста*.

kar V Ly. Stadt. *s i k t i v - k a r* Ly. Syktyvkar (Stadt).

Wotj. *kar* 'Stadt; Nest; Lager der Tiere', ostj. *χṛ* 'Platz, Stelle (für etwas)', wog. *χar* 'Platz'.

kar-uv Ly. Kreis, Distrikt.

karsa : *siktjv-k.* Ly. (Adj.) syktyvkarisch, Syktyvkarer.

kara'b K Schiff. < russ. *корабль*.

karsa s. *kar*.

karta V Viehpferch. < tschuw. *karda*.

kartaa : *kerka-k.* K Ansässiger, Bauer.

katedni, *katni* s. *kaɲni*.

kaɬ : *kuɬk.* V (onomatop., bezeichnet Knacken od. Krachen).

kaɬša V Elster. Wotj. *koɬšo* id.

kazak V Arbeiter. < russ. *казако*.

kažavni V bemerken, erkennen. Fi. *katsoa* 'schauen, anschauen, ansehen, nachsehen (hüten), betrachten; bemerken', lpN *gæč'čât* 'look, look at, look for, see whether etc.'

ke s. ¹*ki*.

kebeš St. Schnäpel (*Coregonus lavaretus*).

k e b r a, *t' e b r a* S, *t' e b r a* Ly. (ein Dorf, russ. *Кубра*) (S), (ein Wolost) (Ly.).

kelmini S, *kevm-* Ly. beten, (S auch) bitten. *jenli kevm-* Ly. zu Gott beten.

keimi-sni P beten, bitten. *ruś keimi-se sive* P der Fuchs bittet ihn.

keltsi St. Rotfeder (*Cyprinus rutilus*). ? ostj. *kōlžnži* 'eine Fischart (dem Muksun ähnlich)'. Zweifelhaft, ob tscher. *kālčak* 'Messerfisch (*Pelecus cultratus*)' hierher gehört (vgl. damit tob. *kälčäk* id., tschuw. *kālžak* 'Rotfeder, die zu den Cypriniden gehört').

keñ : *bi-k.* S, *kiñ* : *bi-k.* Ly. Feuerfunke. Fi. *kiven*, *kipinä* 'Funke; Bisschen'.

ker Č Leb. Balken. Wotj. *kor* id.

kerka (= *ker-ka*) V S Č Leb., *kerku* P PO Haus, Stube.
Wotj. *korka* 'Haus, Stube'.

kerka-kartaa K Ansässiger, Bauer.

keralni S, *keravni* V, *keral-* Č hauen, hacken. Wotj. *koràni* id., md. *keřams* 'hauen, fällen; züchtigen, prügeln', tscher. *kêřm*, *kirēm* 'schlagen (z. B. mit dem Stock, mit dem Hammer)'.

keras : *pes-k.-in* Č Holzhackplatz.

kerasni Č, *kerasni* P hauen, mit Hauen beschäftigt sein.

kerišt- Č abhauen.

kerka, *kerku* s. *ker*.

kerni V P, *ker-* St., *kernø* PO machen, tun. *duma:itēm-kerēm* P er überlegte. *jirk jirk kerni* V (an die Tür) pochen. *kerēm vina* P er brannte Branntwein. Wotj. *karini* 'machen, tun'. < Ir., vgl. av., ai. *kar-* 'machen'.

keslini V wetzen, schärfen. Ung. *köszörül* id.

kevm- s. *kelmini*.

keže V auf, zu, für (v. d. Zeit). Wotj. WiedZus. *kože* 'bei', Munk. *inmar vičaksä vožä as kožaz* 'Gott hält alles in seiner Macht'.

kežlas : *kañ lokič k.* V bis zur Ankunft der Katze.

kežle V = *keže*.

kežni V abweichen, einkehren, sich wenden. Wotj. *kožini* 'ausbiegen, vom Wege abweichen'. Fi. *kääntää* 'wenden, kehren usw.'

kežed- Č ablenken (das Pferd).

ke, *-ke* V K Ly. St. wenn. S. auch *eške* (*veške*), *gaške* (*daške*), *ken-ke*, *kidž-ke*, *kiš-ke*, *kičen-ke*, *kičš-ke*, *kod-ke*, *kor-ke* (*ker-ke*), *kučš-ke* (*kičš-ke*), *mič-ke*, *tač-ke*, *tš-ke*.

ken : *en kole-ken mene veržed* V rühre mich nicht an, oder . . . ! (*kole-ken* eig. : wenn es nötig ist). S. auch *ešken* unter *eške*.

kən, kəni s. ¹*kod*.

kę(d)źid S Č Leb. Frost, Kälte (S Č); kalt (Leb.). Wotj. *keźit* 'kalt; Kälte', tscher. *kižem* 'frieren; sich erkälten'.

kędźni V P säen. Wotj. *kiźini* id.

keja V Brustbein des Vogels.

kejin V Leb., *kejin* V P Wolf. Wotj. *kijon, kion*, lp. *gaidne* id.

kejinińęi P mein Wölflein!

kekjã·mīs, kekjamīsęd s. *kik*.

kęm : *paś-k*. V Kleider, Kleidung. Lp N *gãmã -bmág-* 'komag, Lapp brogue', md. *keme* 'Stiefel', tscher. *kem* id. Fi. *kenkä* 'Schuh' dürfte getrennt zu halten sein.

kęmaśni V, *kęmaś-* Č sich die Füße bekleiden, Schuhe an die Füße ziehen.

kęr s. ¹*kod*.

kert V St. Eisen; (V auch) eisern. *kıban-kert* St. Kienspanhalter (aus Eisen) beim Fischen mit der Fischgabel. Wotj. *kort* 'Eisen; eisern', md. *kšńi* 'Eisen', tscher. *kərdni* (md., tscher. *-ni* Suff.), ostj. *kārťs* (< Syrj.?), wog. *kēr, kēr* id. < Ir., vgl. av. *karēta*, mp. *kārt*, np. *kārd* 'Messer', oss. *kārd* 'Messer, Schwert', kurd. *kīr, kīrd, kēr* 'Messer'.

kertalni S binden, anbinden, zubinden. Wotj. *kertińi, kertińi* 'binden; umgürten'.

kertavl- Č = *kertalni*.

kertišt- S leicht festbinden.

kęrtśa·ga P grosser irdener Topf. < russ. *копчѣга*.

kęs s. ¹*kos*.

keşjini V S, *keşj-* K Ly. wollen (V S K Ly.); (sich) bedenken (S); versprechen (V S). Wotj. *kosini* 'befehlen', fi. *käskeä* id., ?? tscher. *küştem*, M *küştem* 'befehlen, rufen, einladen'.

keşjışl- V versprechen.

keşjışni V id.

k e s t a S Konstantin. < russ. *Костя*.

kešter V Reiserhaufen. < russ. *костеръ*.

keš V Schöpfkelle. < russ. *ковшъ*.

keṭedni V nässen. Wotj. *kot* 'feucht, nass'.

keti V niedrige lederne Schuhe mit Schaft. < russ. Pl. *комы* (*комъ* < syrj. *kot* : *kem-k*. 'Fussbekleidung'?).

keṭ V Leb. obgleich; (V auch) wenigstens. *teṭ k. gožem* Leb. sei es Winter oder Sommer. < russ. *хоть*.

¹*keṭš* : *kir-k*. V Abhang am Fluss, steiles Flussufer. *kir-keṭš-dor* V steiles Flussufer.

²*keṭš* : *ši-k*. V Perlenschnur.

ke(ṭš)avni : *ši-k*. V als Perlenschnur an den Hals hängen.

keṭs V Leb. Hase. Wotj. *keš* 'Ziege; Hase'. ? < Tschuw., vgl. *kaṭṭza*, *kaṭṭaga* 'Ziege', *molgaṭs* 'Hase' (vgl. tat. *käžä* 'Ziege').

keža-in K Herr, Hausherr. < russ. *хозяинъ*.

¹*ki* V K Leb. Ly. Hand. Wotj. *ki*, fi. *käsi*, IpN *giettâ*, md. *keḍ*, tscher. *kit*, ostj. *kṭ*, wog. *kāt*, ung. *kéz* id.

ke-piš Č Fausthandschuh.

ki-tir V Handvoll.

²*ki* : *iz-ki* V Mühlstein. Wotj. *ke* id., fi. *kivi* 'Stein', md. *kev*, tscher. *kü*, *küj*, ostj. *keu*, wog. *käβ*, ung. *kő*, *köve*- id.

kiṭṭsi S Vortreppe. < russ. Pl. *крыльцы*.

kin P PO wer? *ne-kin* P niemand. Wotj. *kin*, *kiñ* 'wer?', fi. *ken* (*ke-*), IpN *gī*, md. *ki*, *kije*, tscher. *kü*, *kō*, *ke*, ung. *ki* id. *kiñ* s. *keñ*.

kiś V Weberkamm. Wotj. *kiś* id. < tschuw. *xiś* id.

kiškyny Wied. giessen, begiessen, ausgiessen; streuen, schütten, beschütten. Wotj. *kiškânṭ* 'giessen; streuen, schütten', ? IpI *koškṭḍ* 'werfen', ? tscher. *kāškem* 'werfen, schleudern; begiessen', *kāškala-m* (mom.) 'ausgiessen'.

kiškaṣni V sich (mit Wasser) übergiessen.

kiśṣini V P, *kiśś*- Leb. fliessen, sich ergiessen.

kištini V Če., *kištini* P giessen, vergiessen; (V auch) schütten, herausschütteln, niederreißen. Wotj. *kištini* 'streuen; giessen; schütten'.

kī s. ¹*kod*.

kīa : *asja k.* Č Morgenröte. Fi. *koi* 'erster Morgenschimmer', wog. *khuj* 'Sonnenaufgang', *qui* 'Morgenröte', ostj. *ķūnāļ* (< **ķuīnāļ*) 'Röte am Himmel', ung. *hajnal* 'Tagesanbruch, Morgenröte, Morgen', ? samJ *hājer* 'Sonne'.

kībni S, *kīb-* St. mit der Fischgabel bei Kienspanfeuer fischen.

kīban-kert St. Kienspanhalter (aus Eisen) beim Fischen mit der Fischgabel.

kīd : *mīl-k.* S, *miv-k.* V Verstand, Vernunft. Wotj. *kīd* id., *mīl-kīd* 'Sinn, Gemütsart usw.', ostj. *kant* 'Zorn', wog. *kant*, *kānt* id., ung. *kedv* 'Lust, Laune, Behagen'.

kīdtem : *mīl-k.* K unvernünftig.

¹*kīdž* V Č Leb. Birke. Wotj. *kīž-pu*, *kīdž-pu* id., fi. *kaski* 'Schwedenland; abgehauener und dürerer Baum; (dial.) junge Birke', est. *kask* 'Birke', ostj. *χwūt* 'die obere Hälfte des Bogenrückens (aus Birke)'.

kīdž-pu V Birke.

²*kīdž*, *kīdži* s. ¹*kod*.

¹*kījini* Leb. St. P fargen.

kījīni Leb., *kīīs-* St. mit Fangen beschäftigt sein.

²*kījini* s. *kīni*.

kīk V S Ly. St. zwei. *kīkna-nim* V wir beide, *kīkna-nis* V sie beide. Wotj. *kīk*, *kīkt-*, *kīk-* 'zwei', fi. *kaksi*, lpN *guok'tē*, md. *kafto*, tscher. *kok*, *koktāt*, ostj. *kəṭ*, wog. *kit*, ung. *két*, *kettő*, samJ *sidea*, *sidi* id.

kekjā-mis (= *kekjā-mis*) S, *kekjamis* Ly. acht. Wotj. *t'āmīs* id.

kekjamisəd Ly. achte.

kikēd Ly. zweite.

kil S K, *kiv* V Če. P Zunge (S V P); Sprache (S K V P); Wort (S V Če. P). *moïd-kiv* V Märchen. *moïdan-kiv* Ly. id. *šilan-kiv* V Ly. Gesang, Lied. Wotj. *kil* 'Zunge; Sprache; Rede; Wort', fi. *kieli* 'Zunge; Sprache', lpN *giellá* 'language; utterance, power of speech', md. *kel* 'Zunge; Klöppel; Sprache', ostj. *k'ôl'*, *ket* 'Wort, Nachricht', wog. *kēl* 'Rede, Sprache', samJ *šē* 'Zunge'.

kilalni S stromabwärts treiben (intr.). *ji kilaligen* St. beim Eisgang. Fi. *kulkea* 'fortschreiten, reisen, fahren, wandern', lpN *gol'gât* 'run (of water etc.), float (with the current); leak very much; ramble, roam etc.', md. *kol'gems* 'triefen, rinnen, sickern; leck sein, lecken', ostj. *ķōķâļ-* 'schreiten', ung. *halad* 'fortschreiten'.

kivtni V stromabwärts fahren (z. B. mit dem Boot). *kilni* S, *kivni* V, *kil-* Če. K Leb. hören (S V Če. K); hörbar, werden od. sein (S V Leb.). *šark kivni* V prasseln. *kañ puē šark kilē kajās* V die Katze klettert unter Geprassel schnell in einen Baum. Wotj. *kilini* 'hören', fi. *kuulla*, lpN *gullât*, md. *kulems*, tscher. *kolam*, ostj. *χōl-*, *χut-* wog. *χōl-*, *kōa-*, ? ung. *hall* id. (falls nicht < **hadl-*, vgl. HB *hadlaua* 'audivit' ~ wog. *χōntl-* 'horchen', ostj. *χùnt-tə-m* 'hören', fi. *kuuntele-* 'horchen').

kilini S, *kivlini* V, *kil-* K hören, vernehmen, erfahren (S V K); hörbar sein od. werden (V).

kilzini S anhören, horchen; gehorchen.

kīn Č gefroren. Wotj. *kīn(m-)* 'Frost, Kälte; kalt, gefroren', fi. *kylmä* 'kalt', lpN *gálmá -l'bmág-* 'cold weather, frosty weather etc.', md. *kel'me* 'kalt; Kälte, Frost', tscher. *kəlmə* 'gefroren'.

kīnm- Č, *kīnmini* P frieren; (P auch) gefrieren.

kīnmętni P gefrieren lassen; frieren lassen.

kīnem V S Leb. Bauch. Ostj. *χṵn* id., ung. *-hon : *johon
> *jōnh-* 'das Innere, Bauch, Magen usw.'

kīnī V S, *kīnī* St. P weben, flechten. Wotj. *kuīnī* id., fi.
kutoa 'weben, stricken', lpN *goddet* 'weave, knit, net
(fishing net)', md. *kodams* 'weben, flechten, klöppeln',
tscher. *koēm*, *kuēm* 'weben'.

kīpēdnī V aufheben. Zu syrj. S *kīpīd* 'gewandt od. leicht
(beim Schwimmen)', wotj. *kaptsi* 'leicht; Leichtigkeit, Reg-
samkeit', md. *kep'edems* 'heben, aufheben usw.'

kīr V S Abhang am Fluss, steiles Flussufer. ? ~ fi. *korkea*
'hoch', lpN *goar'gād* 'particular, swell, swagger; fine,
magnificent', ? tscher. *kârâk*, *kûrâk* 'Berg, Anhöhe', ? md.
kyrhka, *kêrhka* 'tief'.

kīr-ketš V = *kīr*.

kīrim S Hand (seltener gebraucht als *ki*). Wotj. *kīrim*, *kîrîm*
'Handvoll; Faust', mdM *kurmās*, *kurmâs* 'Handvoll',
tscher. *kormâž* '(greifende) hohle Hand; Handvoll'.

kīrniš V, *kīrniš* P Rabe (*Corvus corax*). Wotj. *kīrniž*, fi.
kaarne, lpN *gārânās*, R *kārnas*, mdE *krānš*, M *krandâš*,
krañtš, tscher. *kurnâž*, samJ *harona*, *harna* etc. id.

kīrs Č Rinde, Borke.

kīskīnī V P PK, *kīsk-* Ly. ziehen, schleppen. Wotj. *kīskīnī* id.
kīskal- St. id.

kīskīšnī P herausreissen.

kīśśīnī V sich ausspannen, sich dehnen (v. Strick); sich
fortschleppen.

kīš s. ¹*kod*.

kīśśīnī s. *kīskīnī*.

kīšnī I anziehen. Wotj. *kīšet* 'Tuch, Schürze', lpN *goccot*
'suspendere', tscher. *ke(tš)ēm* 'hängen'.

kīšarvni P (an den Nagel) hängen; anziehen.

kīšēdnī S kleiden.

kīten, kīte·n, kīti, kīti· s. ¹*kod*.

kītsa·vni P rufen, herbeirufen.

kītsa·śni P rufen.

kītl̥še, kītl̥sedž etc. s. ¹*kod*.

kītš : *añ-kī-tš* P Erbse. Wotj. *ke(dẓ̌i, kōẓ̌i* id.

kī(tṣ̌em s. ¹*kod*.

kī(tṣ̌il I U schief, krumm. WotjJ *kī(tṣ̌il* 'schief'.

kī(tṣ̌iltni I krümmen.

kī(tṣ̌ilts- V, *kī(tṣ̌iltṣini* U sich (in od. um etwas) winden (V), sich krumm biegen (U).

kī(tṣ̌e s. ¹*kod*.

kī(tṣ̌ilts- s. *kī(tṣ̌il*.

kiv s. *kil*.

kivni, kivilni s. *kilni*.

kiz V Č dick (V); tief (v. Schlaf) (Č). Wotj. *kîz* 'dick', lpN *gássâg, gássâd* 'thick, fat (of round objects); deep (of snow); deep (of sound, note, voice)', tscher. *kəẓ̌yə, küẓ̌yü* 'dick', ostj. *kǫṭ, kǫṭ* id.

kizta Č Dicke (v. Baum).

kiz S K zwanzig. Wotj. *kîž*, md. *komś, komâś*, ostj. *χūs, kòs*, wog. *kôs, kus*, ung. *husz* id. ? ~ wog. *kôm, kum* 'Mann', *χum* 'Mensch, Mann' (? > samO *kume, kum, kup, kop* 'Mensch' ? > samJ *χaḅ'i* 'Ostjake od. Wogule; Arbeiter').

klong- Leb. klopfen. *klongini-vartni* Č anklopfen.

ko : *viťsko* Ly. Kirche, *ka* : *kerka* V S Č Leb., *ku* : *kerku* P PO Haus, Stube. Wotj. *kua* 'Sommerhütte', *ka* : *korka* 'Haus, Stube', fi. *kota* 'Hütte, Kochhaus', lpN *goatte* 'tent; Lapp hut etc.', md. *kudo, kud* 'Haus, Wohnstube', tscher. *kùḍḍ* 'Sommerhütte', ostj. *χòt, kàt* 'Haus', ung. *ház* id.

kola V Waldhütte. *jen-k.* V Welt. Wotj. *kuala* 'Sommerhütte'.

kosa : *viťskosa* Ly. Kirchen-, kirchlich.

¹*kod* V S K St. wer?, welcher? *né-k.* V S K Leb. niemand.
 Wotj. *kud* 'welcher?', *kudiz* id., fi. *kuka* 'wer?', weps.
kudam 'welcher?', lpN *gutti* 'which, what etc.', md. *košo*
 'wo?', *kodamo* 'was für ein?, welcher? (auch relat.)', tscher.
kāštā, *kuštā* 'wo?, wo', *kāδā*, *kūδā* 'wer?, welcher?; irgendei-
 ner', ostj. *χotā* 'was?, wie?', *χoīz* 'wer?', wog. *χā* id., ung.
ha 'wenn', *hol* 'wo?', samJ *hūñno* 'wo?', Jen. *hōke* 'welcher?'

kən V St. wo? *né-kən* V nirgends.

kən-kə Leb. irgendwo.

kəni K Leb. wo?

kī-mīn S wieviel?, wie viele? ; ungefähr.

kīdž V S K P wie? *né-k.* V auf keine Weise. Wotj. *kīžī*,
kīdžī 'wie?'

kīdž-kə S Ly. P irgendwie, (P auch) zufälligerweise.

kīdži S Č K, *ku(d)ži* Steph. wie? *né-kīdži* S auf keine
 Weise.

kīś V P woher?

kīś-kə V irgendwoher.

kīten S, *kīte-n* P wo? Wotj. *kītin* id.

kīten-kə S irgendwo.

kīti V S, *kīti* P wohin?, welchen Weg?, wo? *né-kīti* V
 nirgendhin. Wotj. *kīti*, *kīti* 'welchen Weg?'

kīti-šure S wohin nur immer, irgendwohin.

kītšə V K, *kīdšə* P wohin? Wotj. *kītsi*, *kītšī* id.

kītšə-kə V irgendwohin.

kītšədž S, *kītšədž* Leb. bis wohin? (S), solange bis (Leb.).
kītšədž . . . *setšədž* S solange bis. Wotj. *kītšījož*, *kītšōž*
 'bis wohin?'

kod-kə V jemand.

kodare Č wohin.

kodi V S Leb. wer?, der.

kodir (= *ko-dir*) S K als, wenn.

kor V S Če. K St., *ker* P (wohl < *kodir*) id. *ne-kor* Če. nie.
kor-ke V S Č, *ker-ke* P irgendwann, einmal.

kor-sure Č bisweilen, dann und wann.

ku(tšëm V S was für ein?, welcher? *k. poltëm* S wie
 furchtlos! *ne-k.* V Ly. keinerlei. Wotj. *kî(tšë, ke(tšë* 'was
 für ein?, wie beschaffen?'

ku(tšëm-ke V S Steph., *kî(tšëm-ke* S irgendein (V S);
 wie (Steph.).

ku(tšëmdžik Č welcherlei.

²*kod* V betrunken, berauscht. Wotj. *kudžini* 'betrunken
 werden'.

kodžini P betrunken werden.

kodare, kodi, kodir s. ¹*kod*.

kodjini V, *kodj-* St. graben. Wotj. *kuadani* 'aushülsen, aus-
 kernern'.

kođ V S ähnlich; wie, so wie; (S auch) fast, beinahe. *mi(tša k.*
 Č etwas schön. *vajs vi(džedtsan k. leń* Leb. das Wasser ist
 klar wie ein Spiegel. *polni k. pondime* S wir begannen
 uns ein wenig zu fürchten. *me polzi k.* S ich erschrak fast.
et-kođ Leb. St. gleich, ähnlich, gleichartig. Wotj. *kađ*
 'ähnlich; wie, so wie'.

kođa : *et-k.* S in derselben Gestalt.

kodžini s. ²*kod*.

kođzuv Č Stern. Wotj. *kižili, kižili*, ostj. *ķors*, wog. *khōńs*,
 ung. *húgy*, samK *khinzi-gäi* id.

kojmëd s. *kujim*.

kok V S Leb. Fuss, Bein. *stol-k.* S Fuss des Pultes. Wotj.
kuk 'Bein, Fuss'.

koka : *kujim-k.* V dreibeinig, *ńol-k.* V vierbeinig, *vesni-k.*
 Leb. schlankbeinig.

kokni V hacken (mit der Erdhacke). ? wotj. *koktšani, kuktšani*
 id., fi. *kuokka* 'Erdhacke'.

kokavni V picken.

kokištni V, *kokišni* P, *kokišni* PK einmal picken, (P auch) anbeissen (v. Fisch). 3. P. Sg. Präs. *kokištaš* P, *kokištas* PK.

kokni V leicht.

koknid V id.

koknida Ly. leicht (Adv.).

kokni(džika) Ly. leichter (Adv.).

kola s. *ko*.

kolast V, *colas* L Zwischenraum. *na kolasti* St. zwischen ihnen hindurch. Wotj. *kualdžn* 'losgehen, sich spalten', fi. *kolo* 'Einschnitt, Höhlung', lpL *koļu-* 'Spalte, kleine Kluft im Berg oder Gletscher', ostj. *kqł'* 'Spalte; Zwischenraum', wog. *қаа* 'Riss, Spalt, Zwischenraum'.

kolni S, *kovni* V nötig sein. *kolę* V S Če. Ly., *kovę* P es ist nötig, man muss. Wotj. *kule* 'es ist nötig', lpN *gál'gát* 'shall; must be etc.', tscher. *kęłęš*, *külęš* 'es ist nötig, man muss', ung. *kell* 'libet, lubet, placet; oportet', ? samO *kelemnak* 'fehlen, mangeln'.

kolan V nötig, notwendig.

kolanžik K nötiger, notwendiger.

kolo'tka PK umgefallener Baum, Klotz. < russ. *колодка*.

kol'k V P Ei. ? fi., kar. *kalkut* 'die Hoden'.

kolni V S P, *kol-* Č Leb. bleiben, übrigbleiben, zurückbleiben; (V S P auch) zurücklassen. Wotj. *kiłini* 'bleiben, zurückbleiben', ? fi. *kadota* 'verlorengehen, verschwinden', lpN *guoddet* 'let remain, leave behind, leave, desert; go away from someone etc.', md. *kadoms* 'lassen, verlassen, zurücklassen', tscher. *kođem* id., *kođam* 'bleiben, nachbleiben, übrigbleiben', ostj. *χăj-* 'zurücklassen', wog. *kül-* 'verlassen', ung. *hagy* 'lassen, verlassen', samJ *hājeu* 'zurücklassen'.

koľed- St. bleiben od. liegen lassen.

koľišt- S ein wenig übriglassen.

koľtšini V bleiben.

¹*kom* St. Äsche (*Cyprinus thymallus*). ? samK *kami-kola* id.

²*k o m : k. - m u* V Peč. die Gegend von Čerdyn. Wotj. *kam* 'Fluss, Strom; Kama', fi. *kymi* 'Fluss, Strom; (Flussname)', ostj. *k à m* (ein Nebenfluss der Konda), wog. *k ā.m* (ein Fluss im Gebiet von Vagilsk).

komi Če. K Leb. Ly. Syrjäne; syrjänisch. *k. mort* Leb. Syrjäne. *komi* ist nach dieser Auffassung urspr. 'Kamaer' (die Bedeutung von *kom* in *k o m - m u* ist offenbar 'Kama' gewesen). Diese Erklärung ist wahrscheinlicher als die, dass *komi* ein Deminutivum von einem Wort für 'Mann, Mensch' wäre, vgl. wog. *kôm, kum* 'Mann', *χum* 'Mensch, Mann' (s. unter *kjž*). Etwas unklar ist wotj. Wied. *sara-kum* 'Syrjäne'. Vgl. wog. *saran-qum* id. (wog. *saran* 'Syrjäne', *qum* = *χum* 'Mensch, Mann').

komjn s. *kujim*.

konda St. verdorrte Kiefer. < russ. *конда*.

koňer V arm, armselig. Wotj. *kuañer* id.

kopirtni S biegen, beugen, krümmen. Wotj. *kupîrtîñî* id.

kopirtšini S sich bücken, sich beugen.

koprašni S id.

¹*kor* V, *korj-* Č Leb. Blatt. Wotj. *kuar* 'Blatt, Laub'. ? ~ fi. *korva* 'Ohr', lpN *goar've* 'overhanging curved edge (of earth, rock, snow etc.) etc.', ? tscher. *körž* 'eine Art Ohrschmuck'.

²*kor* s. ¹*kod*.

korni V S, *kor-* K Leb. bitten; (V S auch) einladen, herbeirufen. Wotj. *kurîni* 'bitten, verlangen', fi. *kerjätä* 'betteln, flehentlich bitten', ung. *kér* 'bitten', *kéreget* 'betteln', *keres* 'suchen'.

korašni V anhalten, freien.

korlini V bitten.

koršni V Č K Leb. suchen.

korona K Krone. < russ. *корона*.

koršni s. *korni*.

¹*kos* V, *keš* P PK trocken; (P auch) hager. Wotj. *keš* 'trocken, dürr', tscher. *kukš* 'trocken'.

²*kos*, *kosk-* V, *kusk* PO Kreuz (am Körper), Mitte des Körpers, Rücken. Wotj. *kus*, *kusk-* id., fi. *keski* 'Mitte', lpN *gâškâ* 'interval etc.', md. *keskă* 'die Weichen, die Mitte des Leibes'.

³*kos* s. *kost*.

kosa S Leb. Sense. < russ. *коча*.

kosa-purt S aus einer Sense gemachtes Messer.

kost V, *kos*, *kost-* L Zwischenraum. *šer-kos* V, *šer-kost* Peč. mittler, mittelst. Zu syrj. PO *kosp* 'Zwischenraum', wotj. *kusiṗ* id., ? ung. *küszöb* 'Türschwelle' (vgl. wotj. *ös-kusiṗ* id.).

kostijs : *vasaijs uzig k.* V als der Wassergeist schlief.

kostin Leb. zwischen.

košavni V reißen, zerreißen. Wotj. *kešîñî* id., fi. *kiskoa* 'abziehen, losreißen, zerreißen', lpN *gâi'kot* 'tear, pull etc.', md. *kăškăra-ms* 'zwicken, kneifen'.

košâni S kämpfen, streiten.

košmini V (intr.) trocknen, vertrocknen. *goršis kutas k.* V er beginnt durstig zu werden. Wotj. *kuaš* 'seicht (v. Wasser)', *kuašmini* 'trocknen (intr.)', lpN *goikes* 'dry etc.', R *košk* 'trocken', md. *koške* id., tscher. *koškem* 'trocknen (intr.)', samJ *hāsui* 'trocken'.

koštini V (tr.) trocknen, austrocknen. Wotj. *kuaštini* id. *košjini*, *košjini* P suchen. Wotj. *kuťškini*, tscher. *kăčšä-läm* id. ? ~ ostj. *kăntšä* 'suchen; jagen; fischen', wog. *kinš-* 'jagen, Jagd treiben, suchen, beten'.

kotergen S laufend (Adv.). ? tscher. *kāda·lam*, *kudala·m* 'mit einem Pferde schnell dahineilen (reitend od. mit Fuhrwerk), laufen (v. vierfüssigen Tieren)'.

kotertni V, *kotert-* Č laufen.

koto·mka PK Quersack. < russ. *котомка*.

kovni s. *kolni*.

koz V Č Leb. Fichte. Wotj. *kiz*, fi. *kuusi*, lpN *guossá*, md.

kuz, tscher. *kož*, ostj. *χu·t*, *ko·l'* id., wog. *χoβt* 'Tanne', samJ *χāδē*, *kāt* 'Fichte'.

kožin V Geschenke der Braut an die Verwandten des Bräutigams (Kleidungsstücke). Wotj. *kužim* 'Geschenk, Gabe', md. *kažems* 'schenken, beschenken', *kažne*, *kažne* 'Geschenk, Gabe', tscher. *kūzāk* 'Mitgift', samJ *hāššū* 'Belohnung des Zauberers'.

kožnavni V schenken.

kreštānin S Bauer. < russ. *крестьянинъ*.

kreval V Bett. < russ. *кровать*.

k r i s t o · s S, *k r i s t o s* Ly. Christus. < russ. *Христосъ*.

ku V Fell, Haut. Z. B. *keš-ku* Hasenfell, *ur-ku* Eichhornfell.

mišku (= *miš-ku*) V Rücken. Wotj. *ku* 'Fell, Haut', Wied. *pu-ku* 'Rinde', est. *kōba* 'Kie ferrinde', mdE *kuvo* 'Brot-rinde, Kruste', M *kuva* 'Rinde, Kruste', tscher. *kaβa·štā*, *koβa·štā* 'Balg, Fell, Haut', ? ung. *kovál*, *kopál* 'schälen, aushülsen'.

kud V P, *kudj-* V, *kud-* V P Korb, Schachtel. Wotj. *kudi* id. ? < tschuw. *kundī* 'Korb von Rinde'.

kučdzi s. *¹kod*.

kuiłini V S liegen. Wotj. *kīłini*, tscher. *kijē·m*, ostj. *χoj-* id., wog. *koj-*, *kui-* 'liegen, schlafen'.

kujed V Dünger, Mist. Wotj. *kijed* id.

kujedtem : *k. mu* S ungedüngter Acker.

kujim V S Ly. drei. *kujimiš* V dreimal. *kujimnan* S alle

dreier. *kujimna·nis* S id., zu dreien. Wotj. *kuiń(m-)* 'dreier',
fi. *kolme*, lpN *gol'bmá*, md. *kolmä*, *kolmo*, tscher. *kum*,
kâm, ostj. *χōlām*, wog. *k̄rām*, ung. *három* id.

koimed V S Leb. dritte. *koimedis* V zum dritten Mal.
Wotj. *kuińmè·ti* 'dritte'.

komın Ly. dreissig. Wotj. *kuamın* id.

kuk L Kalb.

kuka·ń P id.

kulem St. Beutelnetz. Fi. *kalin* 'ein Netz im Zugnetz', est.
kale 'Schleppbeutelnetz', lpR *kālem* 'ein Netz im Zugnetz',
ostj. *χōpāp*, *kālāw* 'Netz', wog. *kuap*, ung. *háló*, samJen.
kuorese id.

kulni S, *kuvni* V P, *kul-* Č K Ly. sterben. *kuvem* P tot.
kuliš-mort S toter Mann. Wotj. *kulini* 'sterben', fi. *kuolla*,
md. *kuloms*, tscher. *kolēm*, ostj. *χpl-*, *χāt-*, wog. *kāl-*, ung.
hal, samJ *hāš* id.

kul S Wassergeist. El. *kullis*. Wotj. *kil* 'schwere Krankheit;
Krankheitsgeist', fi. *koljo* 'Riese, riesenhaftes Geschöpf',
est. *kolll* 'Popanz; (in der Kindersprache) Ungeziefer,
Läuse', wog. *χyl-āt̄r* 'Herrscher der Unterwelt', ? ung.
hagy : *hagymáz* 'Typhus, hitziges Fieber'. (Ostj. *kōl̄*, *kōl̄*
'Teufel; Wassergeist', wog. *kul* 'Teufel, böser Geist' < Syrj.)

kulni V P abhäuten, schälen, abschälen, (Bast) abziehen.
Wotj. *kil-* 'ablegen, ausziehen (das Kleid)', tscher. *kāda-*
šam id., wog. *kēlt-* 'abschälen, schaben (Hanf, Nesseln)'.

kum I Gevatter. < russ. *кумъ*.

kumiņēi P Gevatterchen!

kuini S P (die Augen) schliessen. Wotj. *kiñini* id., fi. *kyyny*
'der halboffene od. geschlossene Zustand des Auges', md.
końa- 'die Augen schliessen', tscher. *kumem*, ostj. *χōńam*,
wog. *χōń-*, ung. *húny* id., samJ *hajebornādm* 'blinzeln,
winken'.

kupaĩtšıl- S sich baden (im See, Flusse), schwimmen. **ku-paĩtš-* < russ. *кынаемса*.

k u r a t o v Ly. (Name eines syrjischen Dichters).

kure:g P Huhn. Wotj. *kureg* id. < Ir., vgl. kurd. *kurk*, oss. *kark*^š, mp. *kark* id.

kurjd V, *kurjt* P bitter. Wotj. *kurjt* id., ? ostj N *kutriņ* 'bitter; heiss', ? wogN *kwort* 'herb, scharfen Geschmack habend'.

kurjt-va P Branntwein.

kurj:tika PK (Adv.) bitterlich (weinen).

kurjštnj V ergreifen, zusammenraffen, auffangen.

kurtem-ĩtškem St. Heuernte.

kurnj St. harken, rechnen.

kurk V kurk! (ahmt den Ruf des Raben nach).

kurnj s. *kurjštnj*.

kurtšini V beissen. Wotj. *kurtšini*, ? ung. *harap* id.

kurtšalnj S id.

kusk s. ¹*kos*.

kusnj S auslöschen (tr.); erlöschen, auslöschen (intr.). Wotj.

kĩšĩnj id., est. *kus-*, *kis-* in *kustuma*, *kistuma* 'auslöschen (intr.)', lpR *kopse-* 'löschen, erlöschen (tr. u. intr.)', ostj. *kopłam* 'erlöschen (intr.)', samJ *χqbtā* 'löschen, erlöschen (tr.)'.

kusl- Ly. (intr.) erlöschen, auslöschen.

kuš V L nackt, kahl, haarlos; (L auch) kahle Stelle. WotjJ *kuš* 'gerodeter Platz im Walde, Waldwiese', fi. *keto* 'Grasland', md. *kužo*, *kužā* 'Grasboden, Waldwiese, Lichtung; Gasse; schneefreie Stelle während des Winters'.

kuštini V rupfen (den Vogel).

kuša:k P Gurt. < russ. *кушакъ*.

kutnj V S, *kut-* Č Ly. anfangen, beginnen; (V S auch) halten, ergreifen. Wotj. *kutini* 'ergreifen, nehmen', ? ostj. *kā'ittam*, *kātłam* 'greifen, fassen'.

kutavni V, *kuta·vni* P fangen, greifen, packen.

kułsi·śni, *kułsiśni* P (intr.) ergreifen, anpacken. *ałłsi*
kułsišem kuša·k berdas P er ergriff den Gurt.

¹*kułš* V Adler; Eule. Wotj. *kułš* 'ein Vogel', *łšuni·kiłš* 'Adler',
fi. *kotka*, lpN *goas'kem*, md. *kułskan*, tscher. *kułškâž* id.

²*kułš* : k. *kałš* s. *kałš*.

kułłšem s. ¹*kod*.

kułłsik S, *kułłsi·k* P Leder (S), Haut, Fell (überhaupt) (P).

Wotj. Wied. *kudsi* 'Fell, Haut', lpN *gač'če* 'skin of porpoise
or whale'.

kułłkini V schlagen.

kułłkal- V prügeln.

kuvni s. *kulni*.

kuž V S Č Ly. St. lang. Wotj. *kuž*, *kuž*, tscher. *kùžâ*, wog.
kʷšâ, *χòsâ*, *χʷšâ*, ung. *hosszú* id.

kuža V Č St. eine Länge von . . . habend. *łšers k.* V spin-
dellang. *siv k.* St. eine Klafter lang. *kuža-pastaš silen* St.
seine Länge und Breite.

kuža V S Č Leb., *kužq* PK längs, entlang. *đžodž kužaid*
V über die Diele. *đžodž kužaiš* S id. *bok kužaiš* S an den
Seiten. *pos kužaiš* V über die Brücke. Wotj. *kuža* 'ent-
lang'.

kužma S Kosmos. < russ. *Къзъма*.

kužni V verstehen. Wotj. *kožani* 'denken, meinen, glauben',
lpS *qweitset* 'animadvertere, intelligere; in memoriam
revocare', ostj. *χōłšâm* 'sich auf etwas verstehen, etwas
können'.

kvałt V S, *kvał* S sechs. Wotj. *kuat*, fi. *kuusi*, lpN *gut'tá -d-*,
md. *koła*, *kolo*, tscher. *kut*, ostj. *χoł*, *ķuł*, wog. *kāt*, *χōt*,
ung. *hat* id.

kvałtęd Ly. sechste.

kvałtęmin Ly. sechzig.

l.

labiŭs S, *vabiŭs* P Bank. < russ. *лабуня*.

laikan, *laikjan* S K Wiegenstange. Wotj. *laikan* 'id., Tragbaum, Stange'.

laŭtni V S still werden, verstummen.

laŭtedŭŭŭni V, *laŭtetŭŭŭni* S sich beruhigen, ruhig werden (V); sich verstecken, sich verbergen (S). *vaŭteŭŭŭŭŭŭ kuwemen* P er wirft sich wie tot hin.

¹*lap* : *keŭŭŭŭŭŭ dŭebŭŭŭŭ lapjas saje* Leb. der Hase versteckt sich hinter dem Laub (?) (hinter der Bedeckung?). *ŭin-lap* V Augenlid(er). Zu syrj. *lapöd* 'Klappe, Pumpenstiefel', *ŭin-l* 'Scheuklappe', *ŭtan-l* 'Hosenlatz', *lapja* 'hängend, herabhängend', PG *lapkot* 'zweigig, schattig', fi. *läppä* 'etwas lose Hangendes, die Klappe', lpN *läppe* 'Brustlatz', *radde-l*. id.

²*lap* s. *lop*.

lapa V, *vapa* P Pfote, Tatze. < russ. *лапа*.

lapkedni V, *lapked-* Leb. tätscheln, sanft schlagen. WotjG *lapkänŭ* 'trippeln, trollen; mit den Flügeln schlagen'.

latka V Pfanne. *viŭ-l*. V Buttertasse. < russ. *латка*.

lavka St. Kaufladen. < russ. *лавка*.

leb- V fliegen. Wotj. *lob-* 'id., schweben'. Ung. *lebeg* 'schweben usw.'

lebŭŭni V, *vebŭŭni* P wegfliegen, auffliegen, hinfliegen. Wotj. *lobdŭŭŭni* id.

ledŭŭni V S, *ledŭŭ-* K Leb., *vedŭŭni* P entlassen, loslassen, fortlassen (V S K Leb. P), hereinlassen, lassen (V S P); ausspannen (Pferd) (V S P); hinauswerfen (P). Wotj. *leŭŭŭni* 'lassen, niederlassen, entlassen usw.' ? ~ fi. *laskea* 'lassen, entlassen usw.', ostj. *losŭŭŭŭŭŭ* 'losbinden (eine Last), ab-

wickeln (ein Kind); ausschirren (ein Pferd)', ? wog. (*pär-*) *lašķēmi* 'sich lockern'.

le_čdžalni S entlassen. *šarknītisni-le_čdžalīsni* S sie warfen (die Perlen) mit Krachen.

le_džl- S freilassen, loslassen.

le_tšēdni V hinablassen.

le_tšīni V S, *ve_tšīni* P, *li_tšī-* PO heruntersteigen, hinabsteigen, hinuntergehen, gehen.

le_ptīni V S, *le_pt-* Leb. St., *ve_ptīni* P aufheben. Vgl. wotj.

Wied. *le_pty_{ny}* 'erheben, aufheben' (richtig?), ? Munk. *le_pt-*, *lü_pt-* '(auf dem Wasser od. in der Luft) schweben, schwimmen, sich oben befinden; vom Grunde sich erheben (v. einem eingetauchten Dinge)', *lo_pkī-* 'sich erheben, aufsteigen (im Wasser od. in der Luft)', WichmMU *lo_pkī_{ti}ni* 'lösen, losmachen', ? IpS *la_ptet* 'elevare, attollere', *la_pčēt* 'evolare, exsilire', ? mdM *le_pi_dan* 'fliegen', ? wog. *la_pi*, *lä_pi* 'sich erheben'.

le_ptīšni V, *ve_ptī-šni* P sich erheben, (P auch) auffliegen.

le_tšēdni, *le_tšīni* s. *le_džni*.

le_čšid Č scharf (v. Wind). Wotj. *le_čšīt* 'scharf'.

le_dni V S auflegen, bepacken, beladen, aufladen, zulegen, hinlegen (V), hineinschieben (Brote in den Ofen) (S); auswerfen, ausschöpfen (S). Wotj. Wied. *le_dyny* 'schöpfen, ausschöpfen', fi. *luoda* 'werfen, aufwerfen, auswerfen, ausschöpfen, erschaffen usw.', IpR *lo_nñi-* 'heben', md. *li_jems* : *ko_tf l.* 'ein Gewebe aufziehen', *ka_r l.* 'den ersten Entwurf zu einem Bastschuh machen', tscher. *lo_ngam*, *lo_na_m* 'wannen, worfeln; den Kopf zurückwerfen', wog. *lo_nxəi* : *k_βän-l.* 'zu früh gebären (v. d. Frau)'.

le_dž S Bremse. Wotj. *luž*, *lu_dž* id., ? fi. *lesiäinen* 'timmerman, -bagge, väggsmid, långhorn (Cerambyx, Lamia aedilis)', ung. *légy* 'Fliege'.

leg V, *veg* P Zorn; zornig, böse.

legašni V, *vegašni* P zornig od. böse werden.

leń Č Leb. Ly. still (Č: v. Wetter, Leb.: v. Wasser, Ly.: v. Leben).

les, *lesa* s. ²ul.

leşišt- Č einmal (mit der Axt) behauen. Wotj. *lusjini* 'behauen', mdE *laksems*, M *laksan* (*s* ɔ : *s*ʔ), tscher. *lòk*šândžam* id.

leşid V gut, passend, tauglich. Wotj. *leštini* 'machen, verfertigen, bereiten, zurichten', *leşàni* 'ähnlich sein, nahekommen, angemessen sein', lpN *laččet* 'make (bed), prepare (sleeping-place) etc.', tscher. *leştem* 'tun, machen, bereiten usw.'

leşedl- Ly. anfertigen.

leşedni V ordnen, bereiten, anpassen, zurechtmachen.

leşida V (Adv.) schön (singen).

lez V S blau. l. *teđtsini kutas* Č es fängt an zu blauen (der Himmel am Morgen), d. h. zu dämmern. Wotj. *lěz* 'blau'.

liťši- s. *leđšni*.

li V S St. Knochen. Wotj. *li*, fi. *luu*, md. *lovaža*, tscher. *lu*, *lu**, ostj. *lõχ*, *lõu*, wog. *lu* (*luw-*), samJ *li* id.

liā s. *liā*.

libni S auftauchen (z. B. Eis).

libedts- V auffliegen, in die Höhe fliegen (v. Vogel).

lid Leb. Zahl, Anzahl. Wotj. *lid* id., fi. *lukea* 'zählen, rechnen, lesen', lpN *lokkât*, md. *lovoms*, *luvâms*, tscher. *lâdam*, *luda-m* id., *lu* 'zehn', ostj. *lõnæt-*, *lõnæt-* 'lesen, rechnen', wog. *lau* 'zehn', *lowinti* 'zählen', ung. *olvas* (< **lovas*) 'lesen, zählen'.

liđdan : *šjlan-l.* Ly. Gedicht.

liđjini S, *liđđini* Ly. hersagen (Gebete) (S); für etwas halten (Ly.).

lixi V schiessen. Fi. *lyödä* 'schlagen, prügeln', tscher. *lüem*,

lŭje-m 'schiessen', wog. *lŭj-*, *lij-* 'werfen, schiessen', ung. *lő* (*lővők*) 'schiessen'.

lŭm V, *lŭmj-* V Leb., *vŭm* P Schnee. Wotj. *lŭmŭ*, fi. *lumi*, lp. *lobma*, *lobme*, md. *lov*, tscher. *lām*, *lum* id.

¹*lŭs* V Ly., *lŭsk-* V Č, *vŭs* P Tannen- od. Fichtenzweig(e) (V Ly. P); Ofenbesen (V P); Tangel, Nadel (V Č). *gor-vŭs* P Ofenbesen. Wotj. *lŭs* 'Tangel, Nadel; Tannen- od. Fichtenzweig(e)', tscher. *lŭš*, M *lŭjns* id.

²*lŭs* : *l.-va* V der Tau. Wotj. *lŭs-vu*, ? tscher. *lŭpʷš*, *lupʷš* id. *lŭstŭni* V melken. Tscher. *lŭstŭ-m* id.

lŭstŭni V S, *lŭstŭni* S wagen. *og lŭst* V, *og lŭs* S ich wage nicht. *lŭt k i n* Ly. (Familiennamen).

lŭva, *lŭa* V Sand. Wotj. *luo* id., fi. *lŭiva* 'breiartige Masse, Schleim', est. *lŭv* 'Sand, Kies', ostj. *lŭuŭ* 'Schlamm, Moder'.

lŭva-dor, *lŭa-dor* V sandiges Ufer, Sandbänke.

loŭni V (Teig od. Lehm) kneten. *turi koknas nŭrsŭ loŭŭ* Leb. ein Kranich tritt (knetet) mit seinen Füßen den Sumpf. Wotj. *lajŭnŭ* '(Teig) kneten', tscher. *luyŭ-m* 'vermischen, vermengen, umrühren, einteigen, kneten'.

lokni V S PK, *lok(t-)* PO, *vokni* P kommen. 1. P. Sg. Präs. *me lokta* V S PK, *me vokta* P. Wotj. *lŭktŭni* 'kommen', fi. *lähteä* 'sich begeben', lpR *likte-* id., tscher. *läktām* 'hinausgehen, weggehen usw.', ostj. *lŭwtām*, *lŭwtām* 'herausgehen, hinausgehen, hinauskommen'.

lol S, *lov* V Atem; Geist, Leben; Seele. *lov bošt-* Leb. töten, erlegen. *una mortlŭn tŭrŭ lov* Leb. viele Menschen kommen ausser Atem. Wotj. *lul* (= syrj. *lol*), fi. *lŭyly* 'Badehitze', est. *leil* 'Dunst, Dampf; Atem; Leben', lpN *liew¹lā* 'steam (e. g. in a bath-house)' (? < Fi.), ostj. *lŭtŭ*, *lŭl* 'Atem', wog. *lŭli*, *lŭl* 'Atem; Seele', ung. *lélek* 'Seele; Geist; Mut'.

loŭšt- Č Atem schöpfen, sich erholen.

lomdž- Ly. sich entzünden. Wotj. *lumit* 'warm, lauwarm, laulich, gelind (z. B. Windchen)', ? tscher. *lomož*, *lombâž* 'Asche', ostj. *lūm* 'warm; Wärme (?)', *lūmtəm* 'Feuer anmachen, heizen', wog. *lum* 'Glut', *lomēt* 'Flamme', ung. *láng* id.

lomtini V heizen.

vonti-sni P geheizt werden (v. der Badestube), brennen (v. Ofen).

loni V S, *lo-* Č Če. K Leb. Ly., *vonj* P werden, entstehen, sein, (V S Ly. auch) sollen, müssen. *panid loni* V S entgegenkommen. 3. P. Sg. Präs. *love*, *loę* V S, *louę* S, *voę* P. Wotj. *luini* 'werden, sein, möglich sein', fi. *lienen* 'ich werde wohl sein' usw., est. *lē-* 'werden', lpN *læt*, *læt* 'sein', tscher. *liām* 'sein, werden, möglich sein', ung. *lěv-* 'werden, sein'.

lap : *pań-l.* V S Löffelschale, *pelis-l.* S Ruderblatt, Ruder-schaukel. Vgl. syrj. I *lap* 'Blatt, Fläche (z. B. Handfläche, Fussblatt, Spatenblatt)', L *pelis-lap* 'Ruderblatt', *zir-l.* 'Spatenblatt' ~ fi. *lappa* 'dünne Eisenplatte', *lappea* 'flach, platt und breit; platte Seite', *lape* 'platte Seite', mDE *lapužā*, M *lapš* 'flach; Fläche', ? tscher. *laptarka* 'platt, dünn und breit', ? ostj. *lōpsāx* 'platt, flach', ung. *lap* 'Fläche, Ebene, Platte, Seite', ? samJ *lapšəp* 'Platte, Scheibe'.

lopta : *kik-l.* *pelis* V Ruder mit zwei Blättern, *moj-l.*

pelis V Ruder, dessen Blatt aus Biber ist (in einem Märchen).

lov s. *lol*.

lug S Wiese. < russ. *лугъ*.

luk V, *vuk* P Zwiebel. < russ. *лукъ*.

lun V S Ly., *vun* P Tag. *i(džid-lun* S Ostern. *ta-lun* V S Steph. heute. Wotj. *lun-ažā*, *nun-aže*, *nin-aže* 'bei Tage; mittags', *nunal*, *ninal* 'Tag', ? *lim-šir*, *lum-šur* 'Mittag, Mittagszeit; Süden', fi. *louna*, *lounas* 'Mittagszeit; Südwest,

Süd', est. *lōuna* 'Süd, Südost; Mittag, höchster Sonnenstand'.

lun-šer S Mittag (Zeit).

l.

lam PO dicht (Adv.). *lam munnj* S entkräftet niedersinken, wenn man einen heftigen Hieb od. Schlag bekommt. *lam-* PO, *lamnis* U quetschen (PO), niederdrücken, klemmen (U). Fi. *lama* 'Schwäche des Viehs von Hunger usw.', est. *lame* 'flach; schwach, nicht intensiv', *lamama* 'niederliegen, auf dem Bauche liegen; sich platt niederlegen, sich hinstrecken', IpN *labme* 'weakness of birds in the moulting season'.

lamednĭ S drücken, niederdrücken; platt machen.

lampa V Č Schneeschuh ohne Sohle. < samJ *lampv*.

lampaaš- Č Schneeschuhe anziehen.

lēm V Leb. Traubenkirsche. Wotj. *lēm* id., fi. *tuomi* 'Prunus padus', IpN *duobmá*, md. *lom*, *lajmē*, tscher. *lombâ* (< **lom-pu*) id., ostj. *lēm*, *lōm* 'Traubenkirsche', wog. *lēm*, *lām*, samO *lšām*, *lę*, K *lēm* id.

li V P Baumsplint, Baumsaft. Wotj. *li* id., samK *lēji* 'Baumsaft'.

liśnĭ V, *liśni* P den Baumsaft abzapfen, den Baumsplint abnehmen.

li St. oder. < russ. *ли* (od. *луу*?). *li* ... -*li* S ob ... oder < russ. *ли* ... *ли*.

lišnei: l. *pai* St. reichlicher od. übermässiger Teil. < russ. *лишний*.

liškinĭ V drücken, pressen. Fi. *litsata*, *litsoa* 'klemmen, drücken, pressen usw.', kar. *liččoa*, *ličkoa* 'klämmen, drän-

gen, drücken usw.', ? tscher. *lâzârte m* 'zerdrücken, quetschen'.

lok V S P böse (V S P), schlecht (S); Bosheit (V). Wotj. *lek, leg* 'böse usw.'

loka V PO sehr.

loł St. Lachs.

lube: *mamišlî zev l. loğ* V die Mutter ist sehr vergnügt.
< russ. *любо*.

lubitni V lieben. < russ. *любимъ*.

lubitt- S lieben.

luka-sni P mit den Hörnern einander stossen, stössig sein.

lukaša-n P stossend (Kuh). Wotj. *lekàni* 'mit den Hörnern stossen; stechen', ? tscher. *loğem* 'mit den Hörnern stossen' oder ? ~ fi. *lykätä* 'stossen, schieben', kar. *lückeä* 'id.; werfen usw.', ostj. *takem* 'werfen', ung. *lök* 'stossen; werfen, schleudern'.

lułu K Wiege. < Russ., vgl. *люлька* id., *люлю* (Interj. zum Einschläfern der Kinder).

m.

mažbir V glücklich. Wotj. *mažbir* id.

majeg V S St., *maje-g* P Stange, Pfahl. *kert-majeg* V Eisenstange. Wotj. *majeg, majig* 'Stange, Pfahl'. < Ir., vgl. oss. *mēχ, mīχ* 'Pfahl', np. *mēχ* 'Pflock, Nagel, Pfahl', ai. *ma-yūkha* 'Pflock'.

m a k a r P Makarius. < russ. *Макаръ*.

malavni V betasten, befühlen, streicheln. Est. *mālestama* 'gedenken, sich erinnern, erwähnen', S *mālema* 'sich erinnern, gedenken', wot. *mālehtā* id., ostj. *māl' tū* 'mit den Fingern anfühlen', *mātästā* id., wog. *māleji, malēsli* 'betasten'.

mavtišt- V ein wenig schmieren.

malo V wenig. < russ. *мало*.

mam V K Ly. Mutter. *aḡ-mam* K Ly. Eltern. *baḡ-mam* V S id. Wotj. *mumi* 'Mutter; Weibchen (v. Tieren)', ? fi. *maam-mo* 'Mutter'. Allerdings wäre es nicht unmöglich, syrj. *mam* aus russ. *мама* 'Mutter' herzuleiten; vgl. syrj. *baḡ* 'Vater' < russ. *бама* id.

matin V P, *màtin* V nahe, in der Nähe. Wotj. *matin* id., *matiś* 'aus od. von der Nähe', *mate* 'in die Nähe', tscher. *mæt*, *mât* 'Haus, Familie, die Angehörigen', samJ *m'āt* 'Zelt'.

mati·nžik P näher.

matiśmini V sich nähern, herankommen (auch v. d. Zeit).

matiślsini V, *matiśssini* S, *matiśtś-* Č sich nähern.

m a t v i j o k P der kleine Matthias. < russ. **Матвѣйокъ*, vgl. *Матвѣй* 'Matthias'. (Man beachte jedoch, dass das russ. Deminutivsuffix *-окъ* in das syrjP entlehnt ist.)

maś : *kapusta-m*. S Kohlkopf. < russ. *мячъ*.

mavtišt- s. *malavni*.

me V S P K Leb. ich. Ad. *menam* V S K, *meam* V S, *mejam* S, *mejam* V S. All. *meniḡm*, *mem* V S K. Abl. *mensim* V S Ly., *meñtsim* V. Egr. *meśqñ* V S. Kom. *mekēd* K. Akk. *mene* V S. Wotj. *mon*, fi. *minä*, lpN *mōn*, *mūn* etc., md. *mon*, tscher. *mḡn*, *mājā*, ostj. *mān*, *mā*, wog. *ām* (Akk. *āmānmi*), ung. *én* (< **e-mēn*, vgl. das wog. Wort), samJ *mañ*.

¹*med* V S Č Ć. K Ly. St. Steph. P dass, damit (V S Č Ly. St.); (Adv. zur Bildung der 3. P. Sg. u. Pl. Imperat.) (V S Č. Steph.); (Adv. zur Bezeichnung des Superlativs) (V S K P). Wotj. *med* 'möchte doch!, ach wenn!; damit'.

med-bi P dass, damit.

moz, (<) *med oz* V so dass nicht.

²*med* L Lohn, Arbeitslohn. Wotj. *med* 'Lohn, Tagelohn, Bezahlung', fi. *myödä*, *myydä* 'verkaufen', lpR *mīkkī-*, md. *mijems* id., ostj. *mə-*, *māi-* 'geben', wog. *məym* 'ich gebe', samJ *mišš* 'geben', *mir* 'Preis'.

medavni V, *medal-* K (als Lohnarbeiter) in Dienst nehmen, dingen.

medtem V (Adj.) der ohne Geldlohn arbeitet (z. B. gegen Kost).

meg L Krümmung des Flusses. Wotj. *mog* 'ein hinter mir od. beiseite liegender Ort', lpN *moag'ge* 'bent object', ? wog. *moñxēlti* 'umringen'.

megir V Krummholz.

mesta V S Platz, Stelle, Ort. *stav mollis mestaaseš* S alle Perlen waren an ihrem Platze. < russ. Gen. Sg. *мѣста*. *mešēk* V S Sack. < russ. *мѣшокъ*.

mezmini P frei werden, loskommen. Wotj. *mozmini* id.

mež V Widder (Wied. auch: Schaf). < Ar., vgl. np., mp.

mēš, av. *maēša-* m., *maēši-* f., ai. *mešā-* m., *mešī-* f. 'Schaf'.

mēd V S P anderer, zweiter. *mēdiš* V S zum zweiten Mal. *te ētišē i mēdse vētšīn* S du hast das wie dies getan. Wotj. *mīd* 'anderer, anderes', fi. *muu* 'anderer', lpN *nubbe*, S *mubbe* 'anderer, zweiter', tscher. *mòlā* 'anderer', wog. *mōt*, *mot*, ung. *más* id. Auch syrj. *mukēd* 'anderer, irgendein', wotj. *muket* 'anderer' dürfte hierher gehören.

mēda mēdiš Č voneinander. *mēda mēdli* V S, *mēda mēdisli* S einer dem anderen. *mēda mēdse* V S einander.

mēdar V S andere Seite. *m. dorad* S auf die andere Seite. *m. žirjas* S im anderen Zimmer. *mēdere* P anderswohin. *ētere-mēdere* P nach der einen Seite und der anderen. *mīdəršan* PO von der anderen Seite. *mēdaršanis* Č id.

mēdi P anderer, zweiter.

mēdi:k P id.

mēdlaē S anderswohin.

mēdlain S anderswo, an einem anderen Orte.

mēdni V P, *mēd-* Leb. gehen; (P auch) wollen. Wotj. *medini* 'wollen, beabsichtigen', *med* 'Wille, Absicht'.

mēdēdni V S schicken.

mēdētšini V S, *mēdētšini* S, *mēdētš-* Č Leb., *mēdētš-* K sich begeben, sich aufmachen.

mēj s. *miž*.

mēs V Kuh. Wotj. *mes* 'Weibchen (bes. v. Schafen u. Ziegen), Lämmchen, junge Kuh'. (Ostj., wog. *mis* 'Kuh' < Syrj.)

mēvpal- Ly. denken. Wotj. *malpāni* id.

mi V S Leb. Steph. wir. Ad. *mijan* V S Steph. All. *mijanli* V S Steph., *mižanli* S. Akk. *mijanes* V S, *mijandi* Steph. Wotj. *mi*, *fi*, *me*, lpN *mī*, md. *miń*, tscher. *mā*, *me*, ostj. *mōŋ*^h, *məŋ*^h, wog. *m^oan*, *mεŋ*, ung. *mi*, samO *mē*, *mī*.

mižanla-dorsān S aus unserer Gegend.

mir : *m.-tuž* Ly. Landstrasse. < russ. *миръ*.

mirittšini S sich versöhnen. < russ. *мирится*.

mitš K Schönheit. ?? wotj. *miž* : *m.-pirni* 'frieren, Frost od. Kälte empfinden', lpR *močči*^h 'schön, hübsch'.

mičša V K P schön (V K), klar, schön (v. Wetter) (P).

mičersān s. *mēd*.

miž V S Če. K Ly. P, *mēj* V, *muž* V was?; (V S K auch) dass. Wotj. *ma*, *mar* 'was?', was für ein?', *fi*. *mikā* 'welcher?', was für ein? (auch relat.)', lpN *mi* id., md. *me* 'warum?', *meks* 'warum?; dass', *meže*, *meje* 'was? (auch relat.)', tscher. *ma*, *mo* 'welcher?, was?', ostj. *matā* 'welcher?, was für einer?', wog. *mān* 'was?', ung. *mi*, samJen. *mī*, T *mā* id.

miž-kē V Leb. irgendetwas.

miždžik : *m. ne bursę vēčšis š t e p a n - j o g o r i d?* Ly. was Gutes hat denn Georg Stephans Sohn geleistet?

mižla V Leb., *miža* K P (Konsek.) warum?

mīta V wieviel?; soviel wie.

mijen S (Instr.) sobald.

mīsa S (wird bei Anführung eigener Rede gebraucht).

»me» *mīsa* »*važen vi(đžeda)*» S »ich», sagte ich, »schaue schon seit langer Zeit an».

mīk St. Weissfisch (*Cyprinus leuciscus*). Tscher. *mūktə* 'Gobio fluviatilis', *mūktə* 'wahrsch. *Leuciscus alburnus*', ostj.

mejdəŋ, *mōytək* 'Weissfisch (*Cyprinus leuciscus*)', wog.

meutk 'недязекъ'.

mīl : *m.-kid* S, *mīv* : *m.-kid* V Verstand, Vernunft. Wotj. *mīl* 'Gemüt, Gesinnung; Lust, Wunsch', *mīl-kid* 'Sinn, Gemütsart usw.', fi. *mieli* 'Sinn usw.', lpN *miellā* 'disposition, temper, humour; desire, wish etc.', md. *mel* 'Sinn'.

mīl-kidtem K unvernünftig.

mīla s. *mīi*.

mīn : *ki-m*. S wieviel?, wie viele?; ungefähr. *komīn* Ly. dreissig (wotj. *kuamīn* id.). *nelā-mīn* V vierzig. *vetīmīn* Ly. fünfzig. *kvaītīmīn* Ly. sechzig. Wotj. auch *mīnda* (s. unten), fi. *moni* 'mancher, viele, manche', wog. *mən* : *nālmən* 'vierzig' usw., ung. *ven*, *van* : *negyven* 'vierzig', *ötven* 'fünfzig', *hatvan* 'sechzig' usw.

munda P wieviel?; soviel wie. *sī-mīnda*, *sīmda* S soviel.

Wotj. *mīnda* 'soviel wie'.

mīnni V sich befreien, sich losmachen. lpN *mænnot* 'get the bad habit of trying to evade the lasso (of reindeer), become shy of being touched (of reindeer and horses)', md. *meñems* 'ausweichen, entlaufen, sich losmachen, los werden', ung. *menik* : *ki-m*. 'sich retten, gerettet werden', samJ *mēñnu-rāi* 'Renntierochs, der nicht zum Zugrenntier abgerichtet ist'.

mīnt- K Steph. bezahlen (K); erlösen (Steph.).

mīntetšīni S sich losmachen, sich befreien.

mīr V P Baumstumpf. Wotj. *mīrk* 'stumpfe Seite od. Ende eines scharfen Gegenstandes; Klotz, Stock eines abgehaue-
nen Baumes, Baumstumpf', *mīrik*, *mīrig* 'Baumstumpf',
wog. *ma'ir*, *māir*, *mūyér* 'Klotz'.

mīrs- Leb. sich anstrengen. Zu syrj. *mīrden* 'mit Mühe',
wotj. *mīrden* id.

mīs P Vorgebirge. < russ. *мыс*.

mīša s. *mīj*.

mīškinī V waschen. Wotj. *mīškinī*, est. *mōskma* id., md.
muškems '(Wäsche) waschen', tscher. *māškam*, *muška·m*
'waschen', ung. *mos*, samJ *māsau* id.

mīškalnī S waschen.

mīškaśnī S mit Waschen beschäftigt sein.

mīššan-doz V Waschbecken.

mīššīnī V sich waschen.

mīšt : *dir m.* Č nach langer Zeit. Der Stamm *mī-* begegnet
auch in der syrj. L Le. Komitativendung *-mīd* und gehört
zu fi. *myös* 'auch, zugleich', *myötä* 'zugleich, mit, nach',
myöten, *myöden* 'längs, gemäss, nach', -lpN *māṇṇē-* '(in
compounds) back, rear', md. *mejle*, *meļē* 'später, danach,
hernach, darauf, nach', *meķej*, *meķi* 'zurück, wieder, rück-
wärts'; tscher. *məṇḡə* 'nach', *məṇḡe-š* 'zurück', ung. *meg*
'und', *mögé* 'hinter (Akk.)', *mögött* 'hinter (Dat.)'.

mīšti : *dir m.* V nach langer Zeit, *mīšti* : *petem m.* Č
nach dem Ausgang.

mīš PK Rücken. El. *mīškiš* PK. *mīškam*, *mīška·m* PK hinter
mich. *mīškas* V P hinter sich. Wotj. *mīš(k-)* 'Hinterseite,
Rückseite'.

mīšku (= *mīš-ku*) V Rücken. *mīškuas* V hinter sich.

mīw s. *mīl*.

mīž K Steph. Schuld, Sünde. Wotj. *mīž* 'ein Krankheitsgeist;
Krankheit, die Gott gesandt hat, damit ein Mensch ein

Opfer bringe', tscher. *môž* 'Krankheit', *mužo* 'Krankheit, böser Geist', ostj. *motš* 'eine Art Krankheit', wog. *máš*, *más* 'Loch (z. B. in einem Boot); Gebrechen, Körperverletzung (beim Menschen, z. B. durch einen Unfall verursacht)', ? ung. *máz* : *hagymáz* 'Typhus, hitziges Fieber'.

miža Steph. schuldig, sündig.

mižik s. *mužik*.

moj V Biber. Wotj. *mîjî*, *mîi*, fi. *majava*, lpN *maggjeg*, md. *mijav* id.

mojd : *m.-kiv* V Märchen. Wotj. *mad'* 'Rätsel', *mad'-kîl* 'Sage', *majalt-* 'abwischen, abwedeln (z. B. den Staub vom Fisch); anstreichen, bestreichen, beschmieren, salben', *majallašk-* 'herumtasten', fi. *muistaa* 'sich erinnern; verstehen, kennen', ol. *musta-* id., *muja-* 'kosten', weps. *muštan* 'mäletan', *muštatiž* 'Rätsel', *mušada* 'probieren, tasten (mit den Händen, den Füßen, mit der Zunge)', est. *mõistma* 'verstehen usw.', *mõistatus* 'Rätsel usw.' (Fi. > lpN *muistet* 'remember, recall, recollect', R *mušte* 'sich erinnern; erraten'), md. *mujems* 'finden', tscher. *moam*, *mua·m* id., ostj. *mōiəptš* 'Rätsel', ? samJ *muē* 'in die Hand nehmen, tragen, gebrauchen'.

mojdan-kiv Ly. Märchen.

mojdnj V Märchen erzählen. Wotj. *madîni*, *mađîni* 'Rätsel aufgeben; erzählen'.

mol V S, *molj-* V, *mol-* S Perle. Wotj. *mulj* 'Beere; Nuss', ostj. *məl* : *uərməl* 'Ribes rubrum', wog. *məl* : *βərməl* 'rote Johannisbeere', ung. *meggy* 'Weichsel', *borízű m.* 'Sauerkirsche'.

molitva S Gebet. < russ. *molitva*.

moñ V Schwiegertochter. *its-m.* V id.; junge Frau. Wotj. *meñ* : *ič'šî-m.* 'Frau des jüngeren Bruders des Mannes', fi. *miniä* 'Schwiegertochter', lpN *männje*, ostj. *meñ*, wog.

mān, *miñ*, ung. *meny* id., samJ *mējje* 'Frau des jüngeren Bruders'.

more K Meer. < russ. *mope*.

moreš V Brust. Wotj. *mures* 'Frauenbrust; Deckel am Bienenstock', *murät* 'Deckel am Bienenstock', ? IpN *mairre* 'Kropf (beim Vogel)'.

moreša V -brüstig, -busig.

mort V S K P Mensch; (V S P auch) Mann. Wotj. *murt* 'Mensch; Mann; Fremder'. < Ir., vgl. np. *mard* (*märd*) 'Mann', mp. *mart*, av. *marəta-*, ai. *marta-* 'Mensch'. Aus dem Ir. auch mdE *mirde*, M *mirde*, *mārdē* 'Mann, Gatte'. Fi. *marras* (Gen. *martaan*) 'gestorben; sterbend usw.' kann aus derselben ar. Wortsippe entlehnt sein, vgl. ai. *mṛtās*, av. *marətō* 'gestorben'.

mort-vuž K Menschengeschlecht.

¹*moz* V St. (Postpos.) wie, nach Art jemandes. *rotšjas m.* St. nach Art der Russen. *važ mozis* V wie zuvor, nach altem Brauch. Wotj. *muzen* 'wie, so wie'.

²*moz* s. ¹*med*.

mu V S K Leb. Ly. Steph. P Erde (V S K Steph. P), Acker, Feld (V S), Land (V S Leb. Ly.). *k o m - m u* V Peč. die Gegend von Čerdyn. Wotj. *mu* 'Erde', fi. *maa* id. etc., tscher. *munö* 'a földön, a padlón, lent', *muyö* 'a földre, a padlóra, le', *müjā-n* id., ostj. *məy* 'Erde', wog. *mā*, *mō*, *mā* id.

musa : *sije-m.* *sar* S dortiger Zar, Zar von jenem Lande. *muder* V klug. < russ. *mydepə* id. (Prädikativform zu *mydpyū*). *mudžn* i VS, *mudž-* Č Leb. ermüden (intr.), müde werden. *mudž bərad* S wegen (eig. nach) der Müdigkeit (schlafen). Tscher. *moštem* 'müde werden' ? ~ ostj. *mā-ńkəm* : *mā-n tètā m.* 'ich hatte Mangel an Nahrung', *mont* 'Hunger, Not', *mondem*, *mosem* 'Not leiden, bedürfen', wog. *moń-*

śēm, *muśśēm* 'Not', *muśtaxti* 'sich quälen' (zur Bed. vgl. fi. *uupua* 'müde werden; fehlen, mangeln').

muḡ s. *miḡ*.

mukəd K anderer, irgendein. *m. dīrjiis* St. zuzeiten, bisweilen. Wotj. *muket* 'anderer'. Wohl zu syrj. *med* 'anderer, zweiter', wotj. *mid* 'anderer, anderes'.

munda s. *min*.

munni V S K P gehen, wandern, fahren. Wotj. *minini* 'gehen', fi. *mennä*, lpN *männät* id., tscher. *miēm* 'kommen, gehen', ostj. *mənəm* 'gehen', wog. *mən-*, *min-*, ung. *menni*, samJ *minifš* id.

murtal- Č messen. Wotj. *mertàni* 'messen, wägen'. Ostj. Kaz. *mör't*, O *mər't* 'Mass', wog. N *mört*, LU *mart* 'Mass', N *mort-*, LU *mart-* usw. 'messen' ? < syrj. **murt(-)* (oder Syrj. > Ostj. > Wog.?).

murtsa S Č kaum, ein wenig.

mus V Leber. Wotj. *mus*, fi. *maksa*, lpS *muökse*, md. *makso*, tscher. *mokš*, ostj. *mūχât*, wog. *mail*, ung. *máj*, samJ *mīd* id.

musa Č. K Leb. lieb. Wotj. *muso* id.

musuk V Geliebter, Geliebte.

¹*musa* s. *mu*.

²*musa* s. *mus*.

mužik V, *mužik* S, *mižik* P Mann, (V S auch) Ehemann.
< russ. *мужикъ*.

n.

¹*na*, *-na* V S Č Če. L Leb. Ly. St. noch, (ausser Ly.: verstärkende Anhängепartikel). Wotj. *na*, *-na* 'noch'.

²*na* V St. (vor Postpositionen) sie. Z. B. *na piddi* V statt ihrer. *naja* V, *naje* V S Leb. sie. Ad. *naļen* V S Leb. All.

nalj V S. Kom. *nakeđ* S. Akk. *najes* V Ly. St., *najeęs* S. Fi. *nāmā* 'diese (Pl.)', mdM *ńε*, *ńat*, E *ńe(t)*, tscher. *nìnə* id.

nađž S geizig. *nađžen* V (Adv.) langsam, still.

naja, *naje* s. ²*na*.

najan Leb. kühn, frech. < russ. *наянъ*.

nalim St. Aalquappe. < russ. *налимъ*.

naťskini V S erstechen, schlachten, töten (Tiere).

naťskalni S töten.

naževitni V verdienen (durch Arbeit). < russ. *наживемъ*.

nem Leb. Ly. St. Lebenszeit.

ne V S K Ly. denn (gew. in Fragesätzen). Z B. *taje ne m.ij?*

V was ist denn dies? ? < russ. *уно* 'denn usw.' (Z B. *какъ уно зовутъ его?* wie heisst er denn?). Vgl. syrjS *ine* 'denn' < russ. *уно*.

neb V Last, Bürde.

nebeťni P tragen, schleppen.

nejitni V schlagen; zerknittern. ? fi. *nujertaa* 'brechen; knicken; unterdrücken'.

nem : *ńi-n*. V Č Leb. Ly. nichts, (>) *ńem* S P id.

neš V S Schlägel, Klöpfel. Wotj. *nuši* id., fi. *nuhja*, *nuija* 'Keule usw.'

nešaś- S Wäsche bleuen.

nešta Ly. noch. Wotj. *noš*, *ńiš* 'wieder, wiederum, noch'.

nije S, *nija*, *ńija* P sie (Pl.). Ad. *nijelen* S. Akk. *nije*, *ńije* P. Fi. *nuo* 'die, jene, diese (Pl.)', mdE *nona*, M *nonat* 'jene (Pl.)', tscher. *nənə*, *nùnə* 'jene, sie (Pl.)'.

nin s. ²*ńi*.

nił S, *niv* V Če. Tochter; Mädchen. Wotj. *nił* id., fi. *neiti* 'Fräulein', *neito* 'Jungfrau, Mädchen', lpN *nieidda* 'virgo; filia' (? < Fi.).

nivka P Mädchen.

nir V Nase. *piž-nir* St. Vorderteil des Bootes. Wotj. *nir* 'Nase, Schnabel; vordere Spitze eines Gegenstandes', fi. *nirkko* 'Spitze, Zipfel', lpN *nierra* 'Wange', md. *ńer*, *ńeř* 'Schnabel, Schnauze, Rüssel; Spitze überh.', tscher. *ner* 'Nase, Schnabel usw.', samJ *ńer*, *nier* 'das Vordere, Frühere', K *ńer* 'Spitze' usw.

nir-vom Č Gesicht, Antlitz.

nira S mit einer Nase versehen.

niv, *nivka* s. *nıl*.

¹*no* V P (Interj.) nun!

²*no* K aber. < russ. *но*.

nogen : *una n.* St. auf mancherlei Weise.

noi V Wollstoff, Tuch. (> ostj. *nùĩ*, wog. *nuĩ*, samJ *noi*, *nōi* 'Tuch'.)

nom S Mücke. Wotj. *nĩmĩ* id., lpS *namek* 'die kleinste Art von den Mücken'.

nop V Last; Quersack. Wotj. *nĩpi* 'Last, Bürde, Tracht'.

nopja Leb. mit einem Quersack versehen.

nor V mitleidig, empfindsam. ? wotj. *nirjal-* 'schluchzen, wehklagen, laut weinen'.

nora Če. Leb. (Adv.) traurig.

noraś- K klagen, sich beklagen.

novlĩni V tragen (auch Kleidung). Wotj. *nullĩni* 'tragen, führen, schleppen'.

nu P (Interj.) nun! < russ. *ну*.

nuł s. *ńol*.

nunĩ V, *nu-* K Ly. fortführen, fortbringen. Wotj. *nuĩni* 'führen, tragen; holen'.

nuęd- Ly. führen.

nur L Mehlausatz zur Suppe. Md. *norov*, *noru* 'Getreide'.

nurjĩštĩsĩni-śoĩni Č eilig essen, einen Imbiss nehmen.

ń.

ńqń V S, ńań Leb. Steph. Brot; (V S auch) Getreide. Wotj.
 ńqń id. < Ir., vgl. mp., np., kurd. *nān* 'Brot', balutsch.
nayan id.

ńań-šomeš V Teigzuber.

ńqńo·k PK Brotstückchen.

ńe PO nicht, auch nicht. < russ. *не*.

ńe-bira P (Adv.) langsam, nicht schnell.

ńe-dir S P nicht lange, eine kleine Weile.

ńe-ęli K kein.

ńe-ęłłsid V keinmal.

ńe-i·dźid S nicht gross.

ńe-i·vin, ńevvin P nahe dabei.

ńe-ken V nirgends.

ńe-ki·n P niemand.

ńe-kidź V auf keine Weise.

ńe-ki·dźi S id.

ńe-kod V S K Leb. niemand.

ńe-kor V Če. niemals. *kor-ke* ńe-kor-ke S irgendwann, einmal.

ńe-kw·tšem V Ly. keinerlei.

ńe-una S St. P nicht viel, etwas, ein wenig.

ńebid K weich, zart. Wotj. ńebit id.

ńebida V, ńebita P weich (Adv.).

ńęđęł S Woche. < russ. *неделя*.

ńęłà·myn s. ńoł.

ńem s. ¹ńi.

ńevvin s. ńe-i·vin.

ńębni V kaufen.

ńęžjen V langsam (Adv.). LpN *njoacce* 'tardus, piger', R

ńűš^{ssE} 'ungelenk, langsam'.

ńežjeńika K leise (singen).

ńežjeńiken Č langsam (Adv.).

¹*ńi* V Č Leb. (in Verbindung mit dem verneinenden Verb) und (nicht), (weder) . . . noch. Z. B. *nalęn ńiv ńi pi ez vev* V sie hatten weder Tochter noch Sohn. < russ. *ни*.

ńi-nem V Č Leb. Ly., (>) *ńem* S P nichts. *ńem-tor* S id.

²*ńi* P schon, (mit Negationen) mehr. Wotj. *ni*, *ńi* id.

ńin V S Leb. Ly., *ńin* S K id.

ńi, dźuv V Regenwurm. Wotj. *ńižili*, *ńižili* id.

ńiga Ly. Buch. < russ. *книга*.

ńija s. *ńije*.

ńim Steph. Name. Wotj. *ńim*, fi. *nimi*, lpN *namma*, md. *lem*, tscher. *lēm*, *lüm*, ostj. *nem*, wog. *nem*, ung. *név*, samJ *ńim'*, *ńim'* id.

¹*ńin* V P Lindenbast. Wotj. *ńin*, *ńin*, fi. *niini*, tscher. *ńi*, *ni*, *ni* id.

ńin-pu P Linde.

²*ńin* s. ²*ńi*.

ńol V S St., *ńul*, *nul* PO vier. Wotj. *ńul*, *ńil*, fi. *neljä*, lpN *njællje*, L *nel^eje-*, md. *ńile*, tscher. *nəl*, *nəl*, ostj. *ńəpə*, *ńəłə*, wog. *ńilì*, *ńələ*, ung. *négy* id.

ńęłà-min V, *ńelamin* Ly. vierzig.

ńołed S Leb. vierte. Wotj. *ńulè-ti* id.

ńorni Č sich neigen (v. fallenden Baum).

ńulni S, *ńuwni* P lecken. Wotj. *ńulini*, fi. *nuolla*, lpN *njoallot*. md. *nolams*, tscher. *nêlēm*, *nulēm*, ostj. *ńvł-*, *ńăt-*, wog. *ńăłă-nt-*, ung. *nyal*, samK *nü-läm* id.

ńul s. *ńol*.

ńur Leb. Sumpf, Morast. Wotj. *ńur* id., ? fi. *noro* 'sumpfiges Tal', ostj. *ńūrâm* 'spärlich mit Wald bewachsener Sumpf', wog. *ńēr*, *ńēr*, *ńār* 'Moor', samO *ńar* id.

ńuwni s. *ńulni*.

núžedni S ausstrecken, in die Länge ziehen. Wotj. *ńiž nuini* 'ziehen, schleppen auf der Erde', *ńuž kiskani* id., IpN *njoazzot* 'excudere, deducere', ostj. *ńińtš-* 'sich dehnen', wog. *ńuns-*, *ńonš-* 'strecken'.

o.

o S K o!, ach! *ok ok ō* V oho! < russ. *o* (> wotjG *o* 'oh!').

-o s. -e.

od, ode, odei s. *og*.

o(d)zam, odžvan s. *²vodž*.

og V S K 1. P. Sg. Pr ä s. v. Verneinungsverb, *on* V S Če.

P 2. P. Sg., *oz* V S K P 3. P. Sg.; *oge* V S Če., *og* S 1. P.

Pl., *one* V S, *od, ode, odei* V 2. P. Pl., *oz* V S K 3. P. Pl.

Wotj. *ug* 1. P. Sg., *ud* 2. P. Sg., *ug, uz* 3. P. Sg.; *um* 1. P.

Pl., *ud* 2. P. Pl., *ug, uz* 3. P. Pl. — Pr ä t. *eg* S K Leb.

1. P. Sg., *ez* V K 3. P. Sg. Wotj. *ei* 1. P. Sg., *ez* 3. P. Sg.

— Imperat. *en* Če. Leb., *in* Steph. 2. P. Sg. Wotj. *en*

2. P. Sg. — Verneinungsverb: fi. *en, et* usw., IpN *im, ik*

usw., md. *eziń, eziť* usw., tscher. *šam* (*əžəm*), *šac* (*əžəč*),

əš usw., *anem. anet, aneže* usw. — S. auch *abu*.

oge s. *og*.

ogo-bla P Gabeldeichsel. < russ. *оглобля*.

oi s. *voi*.

oid- Leb. überschwemmt werden.

ok V Č ach! o! *ok ok o* V oho! < russ. *oxo*.

okavni V küssen.

okišni PK einmal küssen. 3. P. Sg. Präs. *okištas* PK.

oktinø PO abhauen, fällen.

oktini S L eine Falle od. ein Fangeisen aufstellen. Wotj.

oktini: *juáz o*. 'in die Tenne führen (das Getreide)', fi.

ahtaa 'aufstellen (Getreide in der Riege, Fallen, Schlingen

usw.)', lpS *vuoktinje* 'palus, in quo retia piscatoria sic-canda penduntur', mdM *aftan* 'ausspannen', tscher. *oktâš* 'Schlinge, Dohne', ostj. *ĕkât-* 'aufhängen'.

oktĭn St. (ein selbstfangendes Angelgerät).

olnĭ S K, *ovnĭ* V Leb. P leben, sein, (S V P auch) sich aufhalten, wohnen. *olan-vĭlan* V guten Tag! *i ĕni oleni-vĭlenĭ* V und sie leben heute noch. *olis-vĭlis gelĭnik mort* V es war einmal ein armer Mann. *olem* Leb. das Leben. Wotj. *ulĭnĭ* 'leben, sein', fi. *elää* 'leben', lpN *ællet* 'vivere; valere', tscher. *olem, ilem* 'leben, wohnen', ung. *él* 'leben; genießen; gebrauchen', samJ *jĭlle* 'leben'.

ovlĭnĭ V, *ovl-* St. sein, (V auch) dasein, existieren.

ovmedtsĭnĭ V sich niederlassen, zu leben beginnen.

ol-pas, olsa-vnĭ s. *vol*.

omeĭ V schlecht; Teufel.

omeĭik S schlecht.

omeĭtnĭ V schlecht nennen.

omen s. *vomen*.

¹*on* V S P, *un* V Č Schlaf. El. *onmĭš* V S, *onmĭš, onis* P, *unmĭš* V. Instr. *unmen* Č. Wotj. *um, un* id., lpN *oaddet* 'schlafen', *oaddem* 'Schlaf', md. *udoms* 'schlafen', *udomo* 'Schlaf', tscher. *om, òmâ* id., *olm-a-nga* 'wandfeste Bank zum Liegen od. Schlafen', ostj. *oa-* 'schlafen', *ālâm* 'Schlaf', wog. *ulâm* 'Schlaf, Traum', ung. *alszik* 'schlafen', *álom* 'Schlaf, Traum'.

on-zĭl, un-zĭl V, *un-zĭl* Č Halbschlaf.

onmešsĭnĭ S, *ĕnmešsĭnĭ* P einschlafen.

onmovšĭnĭ, unmovšĭnĭ V, *unmovš-* Č id.

²*on, onę* s. *og*.

onlań V nach unten.

orde V, *erde* P, *erdø* PO zu. *ordĭn* V, *erdĭn* P bei. *ordĭš* V von.

Wotj. *urd* 'Rippe', *urdes* 'Seite', lpN *ærtle* 'clivus montis, saltus', md. *irðes* 'Rippe', tscher. *ōrðəž* 'Seite; abseits gelegener Ort'.

ortlšen-ortlšen St. nebeneinander.

orni Č abbrechen (intr.), entzweigen (Wied. auch: matt werden, ermatten, ermüden; vergehen, hinschwinden). Wotj. *urīni*, *urīnī* (tr.) abreissen; jäten', ostj. Paas. *ārījam* 'entzweigen', Ahlqv. *orīmtem* 'reißen, platzen', *orittem* 'zerreißen' (Ahlqv. *ōrīm* 'mager' < wogN *ūrēm* id.?), wogN *ūr-* 'abmagern', *ūrēm* 'mager', *ārt-*, K *ōrt-*, LM *oart-*, T *art-* 'müde, matt werden', ung. *árt* 'schaden, einen Schaden zufügen', (Moldau) *árik* 'verderben, faulen, schlecht werden (gekochte Speise, Brot, Wasser usw.)'.

orəd- Č abhauen; schneiden (ins Gesicht, v. Wind).

orjaśni V brechen (intr.).

orva·vni P, *urlalnø* PO (tr.) ab- od. zerreißen, ab- od. zerhauen.

orsni s. *vorsni*.

ortlšen s. *orđe*.

orva·vni s. *orni*.

ošni s. *voštini*.

oš V Leb. P, *ošk-* V Leb. Bär. ?? lpN *aste*, *æste* 'ursa', L *ēstēme-* 'Bärin'.

otseg Ly. Hilfe.

oṭśa s. *voṭśa*.

ovni, *ovlini*, *ovmeđtśini* s. *olni*.

oz s. *og*.

ozir V S reich. Wotj. *uzir* id. < Ar., vgl. av. *ahurō* 'Herr', ai. *ásuras* 'mit Wunderkraft versehen, übermenschlich; wunderkräftiger Gott, wunderkräftiger Dämon'. Aus dem Ar. auch mdE *azoro*, *azor*, M *azâr* 'Herr', wog. Kann.

ōtēr, ātēr 'Fürst', Munk. *ātēr, ōtēr* 'Herr, Fürst; Held, göttlicher Held'.

ozirlun V Reichtum.

ozirmīni V reich werden.

p.

paī K St. Teil, Anteil. < russ. *naŭ*.

pałal- Č sich ermuntern (v. d. Schläfrigkeit).

panid V S gegen, entgegen. Wotj. *puñit* id., *puñ-* 'jemandem begegnen', ? est. *pōma* 'aufhängen, henken; (intr.) hängen', mdE *pongoms*, M *povāms* 'geraten, hineingeraten, steckenbleiben; ergriffen werden; treffen, sich treffen', ? wog. *pūß-* 'ergreifen', ? ung. *fog* 'fangen, fassen, greifen'.

panidal- St. (zurückzukehren) hindern.

pañ V Löffel. Wotj. *puñi* id., ? fi. *piena* 'hölzerne Leiste, Querholz etc.', ? md. *péntš* 'Löffel', tscher. *pànî, pañe*, ostjJ *pəñ* id. (? < Syrj.), ? samT *baña* 'Spaten'.

parakod St. Dampfschiff. < russ. *napoxoðz*.

parka Č Pelz aus Renntierfell (die Haare nach aussen). < samJ *parka* 'Kleidungsstück aus dem Fell der jungen Renntiere, wird zwischen *malica* und *savik* getragen'.

pas V Zeichen, Eigentumszeichen. (> ostj. *pàs*, wog. *pās*.) *ši-p*. Ly. Buchstabe. Wotj. *pus* 'Zeichen, Merkzeichen, Merkmal; Stempel, Einschnitt, Kerbe; Los', ? samJ *pidā* 'scheren (z. B. Bart, Haare, Haare am Renntierfell, Haare am Renntier für Eigentumszeichen)', Jen. *firi*, *fidi* 'Fleck, Merkzeichen'.

pasj- Č zeichnen. Wotj. *pusjini* id.

¹*paš* : *p*. *munni* I sich ausbreiten, sich entfalten. Wotj. *paš* 'Loch, Öffnung; offen, geöffnet', samO *pāz*^E 'Riss, Sprung, Borst', *pašši* 'Loch, Öffnung'.

paškid V Leb. Ly. breit, (Ly. auch) weit. Wotj. *paškiť* 'breit'.

pašta St. Breite.

²*paś* V Pelz. *voľ-p.* V, *ol-p.* P Bett. Wotj. *paś* 'Pelz'.

paś-kēm V Kleider, Kleidung.

paša V bepelzt, -pelzig. *voľ-p.* V (Adj.) mit einem Bett aus . . .

paštaś- Č sich anziehen, sich kleiden.

paštēm S nackt.

pašña S Acker. < russ. *пашня*.

paś V Ofen. < weps. *pātš*, *pātš* od. kar.-ol. *pättši* id. (< russ. *печь* id.).

pattšer V, *pattšer* V S Raum auf dem Ofen, Ofendach. Wohl < *paś* + *šer* 'Mitte' (vgl. syrj. Wied. *jur-šör* 'Scheitel', *jur* 'Kopf').

p e d'a S Theodor. *p. - j o g o r* S Jörgel Theodors Sohn. < russ. *тедя*.

peliś V Ruder. Wotj. *pulīs*, *pulīs* id., *pulal-* 'rudern', ? lpL *pāle-* 'graben', ? *palēm* 'der Hammer, mit welchem man die Zaubertrommel schlug', ostj. *pālāntīw* 'Spaten, Spatel, spatenförmiger Kochlöffel; Zaubertrommelstock'.

peliś Leb. Vogelbeere. Wotj. *palež* id., fi. *pihlaja*, *pihlava* 'Vogelbeerbaum', md. *pižol*, *pižāl* 'Vogelbeere; Vogelbeerbaum', tscher. *pəzəlmə*, *pizlā*, M *pilzə* id., ostj. *pəbār* 'Vogelbeere', wog. *pičšār* id.

¹*pel* V K Ohr. Wotj. *pel* 'Ohr', ? fi. (in der Volkspoesie) *pieli* : *pielipanka* 'Ohrgehänge', lpN *bællje* 'Ohr', md. *pile*, tscher. *pələš*, *pələkʷš*, ostj. *pəť*, *pəť*, wog. *päť*, *pil*, ung. *fül* id.

pela S mit Ohren versehen.

peles Ly. Ecke, Winkel.

pelesa : *noľ-p.* St. viereckig.

pel'sa V. Zuber, Kufe.

pel'tem V P taub.

²*pel* St. Teil, Anteil : *das pelę jukeni tserise* die Fische werden in zehn Teile geteilt.

pemid Č Leb. dunkel, finster. Wotj. *peimīt, pelmīt, peñmīt*,
? fi. *pimeä*, samJ *paebi* id.

perimskéj Ly. permisch. < russ. *nepmckij*.

perjini V, *perj-* Č K herausziehen, ausziehen, ausreissen, herausnehmen (V); ausgraben (V K); (Wärme) hervorbringen, gewinnen (Č). ? wotj. *por-* 'trennen, auftrennen, zertrennen, aufschlitzen, samt den Wurzeln herausreissen, herausziehen', ? fi. *perata* 'reinigen, säubern; lesen, verlesen (Beeren u. a.); ausnehmen (Fische u. a.); jäten; roden'. (Oder wotj. *por-* zu fi. *purkaa* 'lösen, losmachen; auffasern, auffasern, auftrennen; niederreißen usw.' ?)

perna V Halskreuz (bei den Griechisch-Katholischen).

pernaal- V als Kreuz auf die Brust hängen.

pes V Č Leb. Holzscheit, Holz, Brennholz. Wotj. *pis* 'Holzscheit; gefällte Bäume'.

pest- St. anzünden, anbrennen.

pesni V schlagen. Wotj. *pos-* 'durch Knittern u. Drücken etw. weich machen', *ku p.* 'gerben', fi. *piestä* 'mit Ruten schlagen, prügeln, bleuen', est. *peksma* 'schlagen, züchtigen, prügeln; dreschen; gerben', mdM *þíksáms* 'schlagen, prügeln', E *þivšems, þivtsēms* 'dreschen', samJ *pið'erts* 'Gerbeisen', T *fedá'a*, Jen. *fido'o, firo'o* id., K *phi'lām* 'gerben'.

peššín(i) P herumzerren, sich hin und her werfen.

pest- s. *pes*.

petni V S P, *pet-* Č K Leb. St. hinausgehen, ausgehen, herauskommen. Wotj. *potini* 'id.; hervorwachsen, entstehen, werden'.

petan : *ečdžes-p.* V Türöffnung, *tšin-p.* V Schornstein.

petkednĭ S, *petked-* Č St. hinausführen, hinaustragen, herausziehen.

pečler a St. Pečora (Fluss). < russ. *Печора*.

pe V S Ly. (Flickwort, gebraucht besonders bei Anführung dessen, was ein anderer gesagt hat). Wotj. *pe* id.

ped- Če. ersticken (intr.). Wotj. WichmG *pedînî* 'überdrüssig werden; Mangel an Luft haben (von den Fischen im Winter unter dem Eis)', Wied. *pödyny* 'ausser Atem kommen, ersticken, krepieren', MunkS *pod-* 'faulen, faulen Geruch haben', IpN *buv'vut* 'be suffocated, strangled', L *puwē-* 'erwürgen', *puwū-* 'erwürgt werden', md. *povams*, *puvams* 'erwürgen', ung. *fúl* 'ersticken (intr.); ertrinken'.

¹*pel* S, *pev* V Seite; eines von einem Paar (Wied. auch: Gattin; Flügel einer Tür od. eines Fensters). *kirim-pel* S die eine Hand. *kok-pel* S das eine Bein. *lapa-pev* V die eine Pfote. Wotj. *pal* 'Seite; Gegend, Weltgegend; Zeitabschnitt; halb; Hälfte; eines von zwei zusammengehörenden Dingen (z. B. Augen, Füße, Stiefel)' ? ~ ? fi. *pieltää* 'sich seitwärts neigen od. wackeln', IpN *bälle* 'side; half; one of a pair etc.', R *pieĭlle* 'Hälfte; Seite; Geschlecht; der eine von paarweise vorkommenden Gegenständen od. Leibesgliedern', md. *pel* 'Seite', *pele* 'halb, Hälfte', tscher. *pel* 'Seite', *pela* 'halb, Hälfte', ostj. *pělek* 'Seite; Hälfte', wog. *pāl*, *pāl* id., ung. *fél* 'Seite; halb, Hälfte', samJ *pěllē* 'Hälfte', O *pělēg* 'Hälfte, Seite', *pěle* 'halb'. Oder syrj. *pel*, wotj. *pal* ? ~ fi. *puoli* 'Seite; Gegend; Hälfte, halb', *puoliso* 'Ehehälfte', md. *pola* 'Gatte, Gattin'.

peĭen V Č Leb. (Postpos.) entlang, längs.

²*pel* S, *pev* V Mal. Wotj. *pol* id., IpN **balle* '(definite) time, duration', S *pale* 'vicis', L *pāle-* 'Mal'.

peĭes : *asĭis-p.* Ly. eigen, *una-p.* St. mancherlei.

³*pēl* S, *pēv* V Brett. Wotj. *pul* id., tscher. *ba:l* : *òlām-b.*, *ba:l* : *om-b.* 'Bank (längs der Wand)', wog. *pāl* 'ein abgesonderter Teil im Zimmer; Bett', *pāl* 'Bank'. (Fi. *pōytā* 'Tisch' dürfte aus dem germ. **beuda* stammen, vgl. got. *biuþs*, aisl. *bjóð* 'Tisch'.)

pēlēn s. ¹*pēl*.

pēlēš s. ²*pēl*.

pēls-, *pēvs-* : *turun pēvsē* V ins Gras, *mijan pēlsin* L, *mijan pēvsin* V unter uns, *turun pēvsīs* V aus dem Gras, *vēr pu pēvsti* Č zwischen den Bäumen des Waldes hindurch. Wotj. *pēlī* 'in, zwischen, unter (Akk.)', *pēlīn*, *polīn* 'in, zwischen, unter (Dat.)', ? ung. *bél* 'Darm, Gedärm, Eingeweide; Mark, Kern; das Innere usw.', *belé* '(Adv.) in, hinein, herein' usw. *pēra* V S Zeit, Zeitpunkt. *sī-p.* P zu der Zeit, da. < russ. *nopa*.

pērednī s. *pērnī*.

pēriš V S Lieb., *pēriš* P alt. Wotj. *pereš* id., lpN *boares* 'old; old man'.

pērišla-doredž S bis in das Alter, bis in die alten Tage.

pērišlaŋin Če. im Alter, in den alten Tagen.

pērijašnī S lügen, betrügen. *pērijašan* Steph. Versuchung. Vielleicht zu syrj. *pērnī* (s. unten).

pērnī V Č fallen, hinfallen; (V auch) sich (in etw.) verwandeln.

Wotj. *pertem* 'verschieden, unähnlich', *pertmaškini* '(vermummt) spuken' (vgl. syrj U *pertnis* 'verwandeln'), ? est. *pōruma* 'schüttern, erschüttert werden', md. *pra-* 'fallen, umfallen', ? wog. (Bud.) *pūrmāt-*, *pourmāt-* 'fallen'.

pērednī Č fällen (Baum).

pert S Kessel. Wotj. *purtī* id., fi. *pursi* 'Fahrzeug, Boot, Schiff', *purtilo* 'Kahn; Trog', lpN *boar¹te* 'birch bark bag, vessel made of b. bark', L *por^este-* 'Körbchen aus Birkenrinde'.

pəś V Leb. heiss, schweissig (V); Hitze (V), Schweiss (V Leb.).

Wotj. *pəś* 'heiss, warm', md. *pśi*, *pśi* 'heiss; Hitze', tscher.

pūž-βüt 'Schweiss', *pūž-ä-ltäm* 'schwitzig werden'.

pət V S P satt. *kinəm-p*. Leb. das Füllen des Magens.

pətka V essbarer Waldvogel im allg. (bes. Wildente). *versa p*.

Leb. Waldvogel. < russ. *nomka*.

pətśe Leb. Grossmutter.

pəv s. ¹*pəl*, ²*pəl*, ³*pəl*.

pəvs- s. *pəls-*.

¹*pi* V S K Sohn; Knabe. Wotj. *pi*, fi. *poika* id., tscher. *pū* :

pü-ryə 'Mannsperson, Knabe', ostj. *pəχ* 'Sohn; Knabe',

wog. *pəu* 'Sohn', ung. *fi* (*fia-*), *fiú* 'Sohn; Knabe'.

pijan S Söhne.

²*pi* S Busen. Wotj. *pi*, fi. *povi* id., lpN *buogná* 'breast of a

bird', R *pĩññ*, *pũññ* 'Busen; Blase', mdE *pongo*, M *pov*,

povä 'Busen', tscher. *ponğâš*, *pòğâš*, *pòmâš*, ostj. *pūχâł'*,

pūχâł' id., wog. *põt*, *pūt* 'Busen am Kleide'.

pias, *pijas* V in (Akk.).

pię Č in (Akk.).

piin Če. Leb. in (Dat.), (Če. auch) unter (Dat.).

³*pi* : *pi-pu* Leb. Espe. Wotj. *pi-pu*, md. *poj*, *poju*, ostj. *poį*,
samJ *pī* id.

pičdžes V Knie. Wotj. *pičdžes*, *pičes*, *piges* id., wog. *pisi*,
päs 'Ellenbogen'.

piñ V Leb. P Zahn. Wotj. *piñ* id., fi. *pii* 'Zinke (im Rechen,

in der Egge usw.); Feuerstein', md. *pej*, *pev*, *peñ* 'Zahn',

tscher. *pū*, *pūı* id., ostj. *pèñk* 'Zahn; Zacken', wog. *pşñ*,

pāñk 'Zahn', ung. *fog* 'Zahn; Zacken'.

piña V Egge.

piśná PO Lied. < russ. *пѣсня*.

pištšal V Leb., *pištšqal* V, *pištšal* K Flinte, Büchse. < russ.

пищаль.

p i t i r Ly. Leningrad. < russ. *Питер*.

pitirsa Ly. (Adj.) leningradisch, Leningrader.

piž s. *piž*.

piđe V (Adv.) tief (hinein). Wotj. *pides* 'Boden, Grund' (= syrj. *pides*, s. unten), tscher. *pândaš*, *pundaš* 'Grund, Boden'.

piđe(džik V (Adv.) tiefer (hinein).

pides V Boden.

piđestem V bodenlos, ohne Boden.

pidin S P (Adj.) tief.

pidi·nžik P (Adj.) tiefer.

pidna- S Tiefe.

pidji, *piddi* V S statt, anstatt.

pikni V stützen, eine Stütze unter etw. unterlegen; zusperren. Wotj. *pîkîni* 'stützen, unterstützen', ? fi. *pönkkä* 'Stütze; hölzerner Riegel'.

piłsini S, *pivsini* V P, *pivsin* P sich (in der Badestube) baden. Wotj. *piłaskîni* 'sich baden', ostj. *pēγat-*, *pāγat-* 'schwimmen, baden', wog. *pāyl-* 'sich baden', ? samK *p'o'lam* 'sich baden, schwimmen usw.'

pivsan V Bad; Badestube; Waldhütte der Jäger, Hütte auf einer fernliegenden Wiese. *ver-p.* V Waldhütte.

¹*pîr* V durch, hindurch. Wotj. *pîr* id.

²*pîr* S K Ly. immer, stets. *et-p.* P einmal. Wotj. *pîr* 'immer, auf ewig', ostj. *pîxâr* : *kîp*. 'doppelt' usw., wog. *pār*, *pôr* 'Zeit; Gelegenheit; Mal', samO *pār* 'Mal'.

pîrja : *ta-p.* Steph. diesmalig (alltätlich).

pîrni V S Ly. P, *pîr-* Č Leb. hineingehen, eingehen. Wotj. *pîrîni* id., tscher. *pârēm*, *purēm* 'hineingehen, eintreten, eingehen, Raum haben (zum Hineingehen)', ung. *fér* 'kommen, zu etw. gelangen, erreichen; Platz od. Raum haben'.

pīran-in V Eingang.

pīravni V hineingehen, eingehen.

pīrt- Steph. (in etw.) führen. *kristos veraē pīrtni*
Ly. zum christlichen Glauben taufen.

pīrtlini V hineintragen.

piš : *ke-p*. Č Fausthandschuh. Wotj. *pež*, *peži* id., tscher. *piž*
'wollener Handschuh', ostj. *po's*, *pa's* 'lederner Faust-
handschuh', wog. *paškà*, *pàsya*, *passà* 'Fausthandschuh'.
pišjini V fliehen, entfliehen, weglaufen.

piššal s. *pištšal*.

piš : *kerka-p*. S das Innere einer Stube. Wotj. *puš* 'inner;
das Innere', *puški* 'in, zwischen, unter (Akk.)', samO *pūdž*
'das Innere, Mitte; in, innerhalb'.

piškas : *va p*. S im Wasser.

piške Steph. in, unter (Akk.).

piškes St. das Innere. *mu-p*. K das Innere der Erde.

pivšan, *pivšin(i)* s. *pilšini*.

piž V, *piž* P Mehl. Wotj. *piž*, *piž*, wog. *pasén* id.

piž V S St. P Boot. Wotj. *piž* id., ? lpN *boc'ce* 'drinking-pipe;
pipe in general etc.', L *požeo-* 'Rohr', tscher. *pâš*, *puš*
'Kahn, Nachen, Boot', samO *pâdžâ* 'Gefäss, Gefäss aus
Birkenrinde'.

piža St. Bootsladung, Bootsgenossenschaft.

plaka : *džodž-p*. V Dielenbalken. < russ. *плаха*.

poden Ly. zu Fuss. Wotj. *pid* 'Fuss', *puden* 'zu Fuss', ?
md. *poŋks* 'Hosenbein' (<< **pondsks*?), Pl. *poŋkst*
'Hosen'

poduška S Kopfkissen. < russ. *подушка*.

poe't K Poet. < russ. *поэтъ*.

poežija Ly. Poesie. < russ. *поэзия*.

pokoňnik S der Verstorbene. < russ. *покойникъ*.

polni S, *povni* V Leb. fürchten. Wotj. *puŋini*, *pulyny*, fi.

pelätä (*pelkään*), lpN *bállát*, md. *pelems*, ostj. *pətam*, *pəlləm*, wog. *pəl-*, *pil-*, ung. *fél*, samJ *pīllūšš* id.

polzini S, *povzini* V erschrecken (intr.).

povzil- V id.

pom V Leb. St., *pon* S Ende. Wotj. *pun* 'Ende; Spitze', fi. *pää* 'Kopf; Spitze, Gipfel; Ende', md. *pe* (*pej-*) 'Ende', wog. *pəŋ*, *pänk* 'Kopf, Haupt', ung. *fő* (*fej*) 'caput; summum, apex', samJ *peau* 'anfangen', T *feai* 'Ende; Gipfel, Äusserstes'.

k a d - š o r - p o n - u l S (Ortsname).

poma Ly., *pona* V endlich (Adj.) (Ly.); Stück (Stoff) (V). *kalenkor-pona* V Stück Kaliko. *noi-pona* V Stück Wollstoff.

pomaš- Leb. endigen.

pomavni, *ponavni* V, *pomal-* Ly. beendigen (V); (die Schule) absolvieren (Ly.).

pomtem Leb. endlos, unendlich.

ponda V S wegen, für, um — willen. *si p.* S Ly. deswegen.

pondini V P, *pond-* S Ly. PO beginnen, anfangen.

¹*pon*, *ponj-* V Hund. Wotj. *puni*, *pinj* id., fi. *peni*, *penikka* 'catulus canis, vulpis, lupi et ursi', est. *peni* 'Hund', lpN *bānā* -*dnág-*, md. *piñe*, tscher. *pi*, *pij* id.

²*pon*, *pona*, *ponavni*, *ponda*, *pondini* s. *pom*.

poreg V Schwelle. < russ. *ноporъ*.

porš V Schwein. Wotj. *parš*, *pariš* id. < Ar., vgl. z. B. kurd. *purs*, lat. *porcus* id. (Auch fi. *porsas*, md. *purtsos* 'Ferkel' < Ar.)

pos V S Brücke; Leiter, Treppe.

posjini S eine Brücke schlagen, brücken.

posjisi S mit dem Brücken beschäftigt sein.

potni V springen, bersten, platzen. Wotj. *put* *koškinj*

'zerspringen', *putet* 'Ritze, Riss, Spalte', ?? tscher. *pâde-š-täm*, *puđeštar m* 'krachen, knistern, krachend bersten (das Holz beim Brennen od. bei grosser Kälte); bersten, platzen (z. B. der Apfel)'.

potkedlini V, *potkollino* PO (frequ.) (Holz) spalten, zerspalten.

potkedni V spalten, zerspalten, Risse machen.

potš St. Stange. *potš-* St. versperren (den Fluss mit einem Wehr). Wotj. *puš* 'Stange', fi. *piha* 'Hofplatz', est. *pihe*, Gen. *pihte* 'Stange, Hopfenstange', *piht*, Gen. *piha* 'Stange, Zaunstange, Palisade' (*t* anal.), tscher. *pičtšə* 'Gehege, Zaun, Einzäunung'.

počšes V Zaun.

povni, *povzil-*, *povžini* s. *polni*.

poz Leb. P Nest. Wotj. *puz* 'Ei; Hode', fi. *pesä* 'Nest, Bau, Lager usw.', lpN *bässe* 'nest; primitive dwelling', md. *pižā*, *pižē* '(Vogel)nest', tscher. *pəžāš* 'Nest, Horst, Bau', ostj. *pič*, *pəč* 'Nest', wog. *piči*, *pič* id., ung. *fészek* 'Vogelnest; Wohnsitz usw.', samJ *pičə* 'Nest'.

požni V möglich sein. *pože* V Ly. es ist möglich, es geht an.

Ostj. K *pūkām* 'können, vermögen', N *puštem* 'können'.

pož V Sieb. Intr. *požjen* V. Wotj. *puž* id., fi. *pohtaa*, *pohtia* 'wannen, worfeln', md. *pončzavtoms* id.

požnavni V, *požnavni* (Mehl) sieben.

požem Č Leb. St. die Kiefer. Wotj. *pužim*, fi. *petäjä*, lpN *bæcce*, md. *pičšē*, tscher. *pündžö*, ? ostj. (Europaeus) *pičš*, *pintš* id.

požema : *kuž-p*. Č (Adj.) mit langen Kiefern (v. Wald).

prikodskeji : *p. škola* Ly. Pfarrschule. < russ. *приходский*.

pu V S Č Leb. Ly. Baum; (V S auch) Holz. Siehe auch *kidž-pu*, *nin-pu*, *pi-pu*, *sus-pu*. Wotj. *pu* 'Baum; Holz', fi. *puu* id., tscher. *pu* 'Holz, Brennholz', wog. *pā* (in Zusammen-

setzungen) 'Baum', ung. *fa* 'Baum; Holz', samJ *pà* 'id.; Stock'.

pud V Pud. < russ. *nydъ*.

pudja : *kujim-p.* V drei Pud wiegend.

pukalni S, *pukavni* Č, *puka·lni* PK, *puka·vni* P sitzen. Wotj. *pukini* id., ung. *fekszik* 'liegen'.

pukšini V S PK sich setzen. *sarę p.* S Zar werden, sich als Zar niederlassen. Wotj. *pukšini* 'sich setzen; sich niederschlagen'.

puktini V S P, *puktin* P, *pukt-* Ly. St. setzen, stellen, legen; (S auch) für etw. halten. *sarę p.* S zum Zar einsetzen. *veleđiše p.* Ly. zum Lehrer einsetzen. Wotj. *puktini* 'setzen, stellen, legen usw.'

pul S, *puv* Leb. Preiselbeere. Fi. *puola*, *puolukka* id., wog. *poa*, *pua* 'Beere'.

pult PO Pulta (Fluss).

puni V S P kochen (tr.); (P auch) sieden (intr.). *sur p.* S Bier brauen. *u₁đžis puę* Leb. die Arbeit siedet, opus fervet. ? IpN *bivvât* 'keep warm (not feel the cold) etc.', L *piṽa-* 'warm sein, nicht frieren', *piṽase-* 'Schweiss', md. *pijems* 'gar kochen (intr.)', *piđems* 'kochen (tr.), brauen (Bier)', wog. *poaji* 'kochen (intr.)', *pajēlti* 'sieden (intr.)', *pajti* 'kochen (tr.)', ung. *fő* (*fővök*) 'coqui', *főz* 'coquere', samJ *piwy* 'gekocht', *piriu* 'kochen'.

purni V beissen (v. Tieren). Wotj. *purini* 'beissen, zerbeissen (v. Hunden)', fi. *purra* 'beissen, kauen', IpN *borrât* 'eat, bite etc.', md. *pořems* 'kauen, nagen, zerfressen', tscher. *pâram*, *pura·m* 'beissen, kauen', ostj. *pořâm* id., wog. *pur-* 'beissen'.

purışt- V zubeissen.

purt S Messer. Wotj. *purt* id.

puv s. *pul*.

r.

rad S froh, fröhlich; Freudigkeit, Fröhlichkeit. *radisla* S (Konsek.) wegen der Freudigkeit. < russ. *радъ*.

ra i S (Name eines Dorfes).

raka V Krähe.

ram V S ruhig, still, sanft. ?? < Ir., vgl. np. *rām* Ruhe; fröhlich, heiter', av. *ram-* 'sich freuen, ruhig, fröhlich sein'.

ramdžika S (Adv.) sanfter.

ras V dichter Wald.

ražni PK losmachen, losbinden, abbrechen; aufmachen (den Quersack). Fi. *riisua* 'entkleiden, berauben', ? lpN *rančee*, *rinčee*, *ričeo* 'vestibus nudatus', tscher. *ran^džem*, *rońdžem* 'auseinandernehmen, auseinanderwickeln, aufflechten, auf-trennen'.

regid V S (Adv.) schnell, sofort, bald. Wotj. *džog* 'rasch, geschwind, sogleich; heiss', ?? fi. *rikevā* 'hastig, eilig, schnell', *rientāā* 'eilen', ung. *rögvest*, *rögvést*, *rögtön* 'sofort, auf der Stelle'.

regidžik S (Adv.) schneller; schleunigst.

regid'ik V (Adv.) eine Weile.

rezni S spritzen (intr.), herumfliegen (v. Feuerfunken).

redjen Č im Trab.

revne PK genau. < russ. *точно*.

riniš V Getreidedarre, Riege. Wotj. *inšir*, *inšir*, *šinir*, *šinir* 'Tenne, Dreschtenne', fi. *riihi* 'Darre'.

rit S Leb. Abend. *ritnas* S am Abend. Wotj. *džit* 'Abend', ?? fi. *rutja*, *ruija* 'Nordwest', *ruijanpalo* 'Nordlicht', *Rutja*, *Ruija* 'Nordland, das nördliche Norwegen, Finnmarken, Lappland'.

roj S Baumflechte (*Usnea barbata*). *roje uvtni* V ohne Ur-

sache bellen. Wotj. *džuj*, *džuji* 'Moos', tscher. *reyè-na* 'Moos', *reyè-ndžž* 'Moosflechte (an Bäumen)'.

rok V Grütze, Brei. Wotj. *džuk* id., fi. *rokka* 'Suppe v. Erbsen usw.', ostj. *räk* 'Mehl; Brei'.

ros S P Besen. Instr. *rosken* S.

rotš V P Russe; russisch. *rotš mort* P Russe. Wotj. *džutš* 'Russe; russisch'. Lehnwort, vgl. fi. *ruotsi* 'Schwede; Schweden', aruss. *pycb* 'die Russen; Russland'.

rotš-suñis St. feiner Zwirn.

rož V Loch, Öffnung. Tscher. *raž*, *rož* 'Loch', ung. *rés* 'Lücke, Öffnung, Bresche; Fuge, Ritze, Spalte'.

rožed- V St. ein Loch machen.

ru V Dampf. Ostj. *rut* 'von den Bächen aufsteigender kalter Nebel'.

ruda K Erz, Metall. < russ. *pyda*.

ruš V Leb. Fuchs. Wotj. *dži(čš)*, fi. *repo*, lpN *rievan*, md. *rives*, tscher. *rəβəž* id., ung. *ravasz* 'listig, verschlagen; Fuchs'.

ru(čš)inçi P mein Füchschchen!

s.

sabla S Säbel. < russ. *сабля*.

sad V Garten. Ill. *sadję* V. < russ. *садъ*.

sad V S P nüchtern. Wotj. *sad* id.

sadmini V S erwachen, aufwachen.

saj S Raum hinter etw. Wotj. WichmG *saj* 'Zufluchtsstätte', MunkS *saj* 'Kühle, Frische', Wied. *sai* 'Schatten, Kühlung', fi. *suoja* 'Schauer, Regendach; Gebäude; Schutz; Tauwetter', lpN *suōgje* 'tutela, refugium', tscher. *šajkə*, *šajək* 'hinter (wohin?)', *šəjəl*, *šajəl* 'das Hintere', ostj. *sàj* '(Bett)-vorhang', wog. *saj* 'abseits gelegener Ort'.

sajas : *pi s. korašni* V für den Sohn anhalten.

saje V hinter (Akk.). *veres s. munnj* V sich verheiraten (v. einem Frauenzimmer). *starik s. munnj* V sich mit einem Greis verheiraten. *pi s. šetni* V dem Sohn zur Ehe geben.

sajedts- (*tevšid*) Č sich (vor dem Winde) schützen.

sajin V S Leb., *sajen* PO hinter (Dat.). *veres sajın* Če. in der Ehe (v. d. Frau). *vit-šo vetimjin vo sajın* Ly. vor 550 Jahren. *kik-šo vo sajın* St. vor 200 Jahren.

sajmini P erwachen, aufwachen; nüchtern werden. Wotj.

sajkani '(intr.) aufwachen, erwachen', *sajtini* 'aufwecken'.

Wohl zu syrj., wotj. *saj* (s. oben).

sak St. Fischhamen. < russ. *карк*.

saldat S Soldat. < russ. *солдат*.

sam S Köder.

samalni S den Köder (od. etwas als Köder) an den Haken stecken.

samej V gerade (Adv.). < russ. *самый*.

sar V S, *tsar* K Zar. < russ. *царь*.

saraj S Heuscheune. < russ. *сарай*.

saratova V Saratov. < russ. Gen. *Саратова* zu *Саратов*.

saričsa S Zarin. < russ. *царыца*.

sarsvo S Reich. < russ. *царство*.

sartas V St., *sarta's* P Kienspan. Md. *sardo*, *sardä* 'Hölzchen, Holzsplitter; Stachel; Bart an der Ähre', *sardiņe* 'Zündhölzchen'.

s a v v a t e j i S Sabbatius. < russ. *Саввиѣ*.

sek, *seki*, *sen* usw. mit dem Stamm *se-* s. *si*.

sej V Ly. (verstärkende Partikel) ja. Z. B. *jomali ne-kiti petni sej loi* V die Hexe konnte ja nirgendhin gelangen.

seļ- Č sich setzen. ? osfi., z. B. fi. *sälyttää* 'aufladen, eine Bürde auflegen, beladen', liv. *sält* 'beladen, schichten'.

lpS *sälket* 'ans Ufer steigen, anlanden; ein Schiff od. Boot besteigen', ostj. *tētam*, *lālām* 'einsteigen (in ein Boot), sich hineinsetzen (in einen Schlitten), (zu Pferde) steigen', *leļt-* 'laden, beladen', wog. *tāls* 'er setzte sich (in ein Boot, aufs Pferd)', *tālti* 'beladen', ung. *ül* 'sitzen, sich setzen', samJ *tīs* 'sich in einen Schlitten od. in ein Boot setzen'.

semin K Ly. St. nur.

ser- K schwatzen, quatschen, plappern.

sidž, *sičdži*, *sičdžik*, *sičžnad*, *sija*, *sija*, *sije* s. *si*.

sim V Rost; Schwarz. *simni* V rosten. ? wotj. *sin-* 'rosten, rostig werden', *sinomini* id., tscher. *šima*, *šim*, M *šima* 'schwarz'.

s i m - d o r St. (Name eines Sees).

sirp St. Fischnetz in Sackform. < russ. *сѣрпъ*.

si V S Ly. P er, sie, es (nur vor einem anderen Wort, gew. vor einer Postposition). *si-minda*, *simda* S soviel. *kik si-minda* S zweimal soviel. *siwve* (< **si-wiwe* < **si-wile*): *kin* s. *vičžetas* . . . P wer sie ansieht . . . *sije* V S Č Leb. Ly., *sija* V P, *sija* P er, sie, es; jener, jene, jenes. Ad. *silēn* V S. All. *silē* V S K Leb. Abl. *silis* V S. El. *siis* S Leb. Egr. *sišgn* S von da, seitdem. Instr. *sijen* V K. Kom. *siked* S. Akk. *sije* K, *sije* P, *sijes* V S, *siješ* V. *sije-že* S derselbe. Wotj. *so* 'jener, jene, jenes; er, sie, es', fi. *hän* 'er, sie', lpN *son*, md. *son*, ostj. *tōw*, *lōw*, wog. *taw*, *täu*, ung. *ő* id., *ön* 'selbst; eigen; Sie (Anrede)'.

esije, *estēn*, *eštšēm* s. *e*.

sek V S Če. K P dann, damals. Wotj. *soku*, *soki* id.

seki V S K Ly. id.

sen V Č dort, da.

seni V S K Leb. Ly. id.

seš V S K von dort, von da.

seša V S, *šesša* V dann, darauf, (V auch) noch.

sešan V, *sešan* Ly. von dort, von da (V); danach, seitdem (Ly.).

sešša V S Ly. St. dann, darauf (V S Ly.), noch (V St.).

set St. P jenen Weg, dorthin, dahin.

seten S P dort, da.

seti V. S = *set*.

setiš S Ly. von dort, von da (S); davon (verstehen) (Ly.).

settšes St. dortig.

settšę V S P, *settšę* Leb. Ly. St. dorthin, dahin.

settšędž : *kittšędž* . . . s. S solange bis.

settšin P dort, da.

se(tšęm V S Če. K Leb., *settšęm* P solch (V S P); so (Če. K Leb.). Wotj. *si(tšę* 'solch, von jener Art'.

se(tšęma V so.

sidž V S Leb. so, ebenso. s. *žę* V ebenso.

si(dži V S Č K Leb. so, ebenso.

si(džik V id.

sidžnad Ly. so.

s i k t i v V Leb. Sysola (Fluss).

s i k t i v - k a r Ly. Syktyvkar (Stadt).

¹*sil* S, *siv* Č St. Klafter, Faden. Instr. *silęn*, *silęn* S. Wotj.

sul, *sıl* 'Klafter, Faden', fi. *syli* 'Schoss; Klafter', lpN *salla* 'amplexus; orgyia', md. *sęl*, *šel* 'Klafter', tscher. *šal*, *šülä*, ostj. *löl*, *tęt* id., wog. *täl* 'Faden (Mass)', ung. *öl* 'Schoss; Klafter', samJ *tibè* 'Klafter'.

sivjišt- Č klafterweise messen.

²*sil* S aufgetaut, ungefroren. *sil-* Leb., *sivni* P (intr.) schmelzen, auftauen. Fi. *sula* 'ungefroren, flüssig', *sulaa* 'schmelzen, auftauen', md. *sola* 'ungefroren', *sola-* 'auftauen, schmelzen', tscher. *šälem*, *šulęm* 'schmelzen', ostj. *löl-*, *ťăt-*, wog. *tali*, *toli*, ung. *olvad* id.

simda s. *si*.

sin St. Kühling, Rohrkarpfen (*Leuciscus idus*). Wotj. *son-tšorig*, lpR *sivn*, Gen. *sivney*, md. *šeñä* id., *señej* 'ein kleiner Fisch', ung. *őn* 'Leuciscus idus'.

sinni V rudern. ? ~ fi. *soutaa*, lpN *sukkat*, *suyam*, tscher. *šuem*, ostj. *tšy-*, wog. *toß-*, samO *tuak* id.

sinišni V ein wenig rudern. 3. P. Sg. Präs. *sinište* V.

siv, *sivjišt-* s. ¹*sil*.

sivni s. ²*sil*.

sivve s. *si*.

skemero-k PO Spielmann. < russ. *скоморох*.

sker S ärgerlich, böse, erzürnt, zornig. < russ. *скопъ* zu *скопый* 'geschwind, schnell usw.'

skerm- S zürnen, zornig od. erzürnt werden.

sket S Vieh. < russ. *скомъ*.

skipter K Zepter. < russ. *скунпъ*, *скунемпъ*.

skripka PO Geige. < russ. *скрунка*.

sluga V Dienerin. < russ. *слага*.

so S sieh!

sod- Leb. sich vermehren. Fi. *syntyä* 'geboren werden, entstehen; werden; gelingen' (> lpN *šaddat* 'fieri, gigni, crescere etc.').

sottiñi P hinzufügen, vermehren.

soj P Schwester.

soja-vona P Geschwister.

sol S, *sov* V P, *sul* PO Salz. Wotj. *silal*, fi. *suola*, lpR *si̇lle*, *sūll* (? < Fi.), md. *sal* id. Ostj. *soł*, *sät* id. < Syrj. Wie ist aber wog. *solwël* id. zu erklären? Vgl. wotj. *silal*?

sortovka Leb. besondere, zur Ausfuhr bestimmte Bretter. *sortovkajas* Leb. id. < russ. *copmoska*.

sotni V (tr.) brennen, verbrennen. Wotj. *sutiñi* '(tr.) brennen; anzünden', fi. *syttyä* 'sich entzünden, Feuer fangen'.

sottšini V S P (intr.) brennen, verbrennen.

sottini s. *sod-*.

sov s. *sol*.

spasit- S retten. < Russ., vgl. *cnacmu* id. (-it- in syrj. *spasit-* analogisch nach den vielen Verben auf -itni).

stal s. *stav*.

stan V Webstuhl. < russ. *cmanъ*.

starik V S Greis, der Alte; (V auch) Mann. < russ. *cmayuxъ*.

stav V S Č K St., *stal* S ganz, all, alle. *stavnas* V St. ganz und gar, gänzlich. < russ. *cmazъ*.

stob : *versta-*s. P Werstpfaht. < russ. *cmolbъ*.

stol S Pult. < russ. *cmolzъ*.

streķ St. Frist. < russ. (Grandilevskij 31) *cmpokъ*.

stuknit- S stampfen. < Russ., vgl. *cmuknyтъ*, *cmukny* usw. (-it- in *stuknit-* analogisch).

slena P, *šten* S Wand. < russ. *cmъna*.

sudi·tni P überlegen. < russ. *cydumъ*.

sudžni V P, *sudž-* St. (bis in od. auf etw.) reichen (intr.).

sudžmen Č (Adv.) genügend, genug. Wotj. *sučžini* 'reichen (intr.)', md. *saži-* 'nehmen; erhalten, bekommen'.

sučžetni P erreichen (tr.).

sul s. *sol*.

sulalni S, *sulavni* V, *sulal-* Č Leb., *sula-l-* PO, *suva·vni* P stehen. Wotj. *silini*, tscher. *šalyem*, *šoyem*, ung. *áll* id.

sultni S stehenbleiben, Halt machen; aufstehen.

sutędni V, *sutęd-* St. aufstellen, aufrichten.

sunj V, *su-* K einholen, erreichen (V); eintreffen, sich ereignen (K). Wotj. *sutini* 'einholen, erreichen', fi. *saada* 'ankommen', *saapua* id., *saavuttaa* 'erreichen, erlangen, einholen', mdM *sajə-*, E *sa-* 'kommen, ankommen; werden' (M E); 'einholen, ereilen; treffen' (M), tscher. *šoam*, *šua·m* 'kommen, ankommen, anlangen, eintreffen; einkehren; erreichen'. *sunis*, *sunis* V, *sunis* P Zwirn, Faden. *rotš-sunis* St. feiner

- Zwirn. Wotj. *siñis*, *siñis* 'Zwirn, Faden', fi. *sää* 'Grundfaden des Strickes od. Zwirns'.
- sur* S Bier. Wotj. *sur* id. < Ar., vgl. ai. *sūrā*- 'ein geistiges Getränk, Branntwein, Bier', av. *hurā*- 'ein alkoholisches Getränk'. (Ostj. *sar*, wog. *sör* 'Bier' < Syrj.)
- sus-pu* Leb. PO sibirische Zeder (*Pinus cembra*). Wotj. *susi-pu* 'Wacholderstrauch', ostj. *lēxât*, *lēxâl* 'Zeder', wog. *tēt*, *tēt*, samJ *tjδē* id.
- sused* S Nachbar. < russ. *соседъ*.
- suṣṣni* V S hineingehen, eindringen (von spitzen Dingen).
suṣṣkini PK einstippen (z. B. Brot in Wasser).
- suvṭedni* s. *sulalni*.
- svat* V Schwager. < russ. *сватъ*.
- svatla* V Schwägerin. < russ. *сватья*.

ś.

- śakoṣ* : *śakoṣe* P (Akk. mit Possessivsuff. d. 3. P. Sg.) allerlei. < russ. *всякое*.
- śeminarija* Ly. Seminar. < russ. *семинарія*.
- śemipalatin sk* Ly. Semipalatinsk (Stadt). < russ. *Семипалатинскъ*.
- śemja* S Leb. Familie. < russ. *семья*.
- śera·vni* P lachen; spotten, verlachen. Wotj. *śerekjàni* 'lachen', *śerektini* 'auflachen', md. *śetla*- 'auslachen, bespotten'.
- śeśa* s. *si*.
- śetni* V S Ly., *set*- K St. Steph. geben. Wotj. *śotini* id.
śetlini V (für eine Zeit) geben.
śetšini S sich ergeben, sich hingeben, sich unterwerfen.
- śed* V Č Leb. Ly. PK schwarz, (V Č Leb. PK auch) finster (v. Wald). Wotj. *śed* 'schwarz; schmutzig'.

šedašni V schwarz werden.

šekid Leb. schwer, schwierig. Wotj. *šekit* id.

šela Leb. PK Haselhuhn (*Tetrastes bonasia*). Wotj. *šala*,
ostj. *səyläi*, wog. *šula* id.

šelavni V spucken, speien. Wotj. *šalànî*, fi. *sylkeä* id., *sylki*
'Speichel', lpN *čol'gât* 'spit (several times)', *čol'gá* 'saliva',
md. *šelgəms* 'spucken', *šelge* 'Speichel', ostj. *süiyəm*,
wog. *sülk-*, *sälγ-* id.

šelištni V (mom.) schnell spucken.

šelem K Ly. Herz. *bur šelemen* Č in guter Stimmung. Wotj.
šulem 'Herz', fi. *sydän* id., lpN *čādā* 'durch', R *čat*, *čad*,
čod id., *čödduš* 'Herz', md. *šedeň*, *šedej*, *šedi*, *šedi*, tscher.
šüm, ostj. *səm*, wog. *šəm*, *səm*, ung. *szív*, samJ *šèi* id.

šelməs S, *šemes* Č Herz im Baum.

¹*ši* V S Pferdehaar (V); Haarfaden (S). *jur-ši* V S Kopfhaare.
Wotj. *ši* 'Haar; Pferdehaar; Saite', *jir-ši* 'Kopfhaare', fi.
säie 'Zwirnsfaden'.

šia : *kuž-jur-š.* S langhaarig.

šitem : *jur-š.* S haarlos.

²*ši* : *ši-keťš* V Perlenschnur. *šili* S Nacken, *šili* V Hals. Wotj.
šil, *šil* 'Nacken', fi. *sepä*, *sepi* 'Vorderteil des Schlittens',
sepeli, *sepale* 'Halskette, -band, -kranz', *sevätä* 'umhalsen',
umarmen', lpN *čäbět* 'neck; collar on clothing', L *čěpěate*-
'Hals', md. *šivē*, *šivā* '(fester) Hemdkragen, Hemdleiste',
tscher. *šü*, *šüi* 'Hals', ostj. *sāpət*, *sāpəɫ*, wog. *sip*, *šip*,
siplyβ, *šipaū* id.

šibđini V steckenbleiben.

šikt V, *šik* S, *šikt-* Č kleines Dorf, Niederlassung (V), Dorf
(Č); beeren- od. pilzreiche Stelle (S). El. *šiktš* V S Č.

šikten-šikten Č haufenweise (?). Wotj. *šik* 'dichter Wald'.

šili s. ²*ši*.

šin, *šinm-* V S Če. Auge. Wotj. *šin(m-)*, *šin(m-)*, fi. *silmä*,

lpN *čál'bme*, md. *śel'me*, *śel'mě*, tscher. *synzä*, *šindžq*, ostj. *serm*, wog. *šäm*, *säm*, ung. *szem*, samJ *šäëß*, *häëm* id.

šin-va V Če. Träne(n).

šinma : *šo-s*. V hundertäugig.

šini S, *ši-* K gönnen, vergönnen. *bur-ši-* K segnen. Fi. *suoda* 'gönnen, vergönnen; gestatten, erlauben; bewilligen, gewähren, zuerkennen; wünschen; verleihen, geben', est. *sõvima*, *sõvama* 'gönnen, wünschen (einem anderen), empfehlen, anpreisen', ? wog. *sai*, *soi* 'Gabe, Geschenk', *sailtam*, *sojiltam* 'schenken; danken'.

šir St. Hecht (*Esox lucius*). Ostj. *sört*, *särt*, wog. *sart*, *särt*, *sört* id.

šir V Baumharz, Teer. Wotj. *šir* 'Baumharz', ? ung. *szurok* 'Pech', *szurkos* 'pechig, harzig' (z. B. *szurkos fenyő*).

šira St. teerig.

širəd St. Kien, harziges Holz.

šitem s. *šī*.

šiz V Specht (*Picus*). Wotj. *šiz* id., fi. *hähnä*, *häähnä* 'brokig hackspett', estS *ähn*, *hähn* 'Buntspecht', lpN *čai'hne* 'Picoides tridactylus; Dendrocopus', tscher. *šištə* 'Specht'.

šizd- Č aushöhlen, meisseln. Wotj. *šizdīnī* id.

šizim Ly. sieben. Wotj. *šizim*, fi. *seitsemän*, *seitsen-*, lpN *čiežā*, md. *šišem*, tscher. *šəm*, M *šiši-m* id.

šili s. *šī*.

šilni S, *šivni* V Če., *šil-* K Ly., *šolno* PO singen. Wotj. *šilīni* 'Kuckuck rufen'.

šilan-kiv V Ly. Gesang, Lied.

šilan-ljādan Ly. Gedicht.

šo S K Ly. hundert. *šoiš* S hundertmal. Wotj. *šu* 'hundert', fi. *sata*, lpN *čuotte*, md. *šado*, *šadā*, tscher. *šūda*, ostj. *sòt*, *sàt*, wog. *šāt*, *šēt*, *sāt*, *sēt*, ung. *száz* id. < Ar., vgl. ai. *çatá-m*, av. *satəm* < urar. **šata-m* < idg. **k̑ntó-m*.

²šo P immerfort, immer. < russ. *ecē*.

šoini V S Leb. St. PK, šoj- Č essen, fressen. Wotj. *šiini*, fi. *syödä* id., md. *süvems*, *ševems* 'verzehren, aufessen, -fressen', ostj. *těwəm*, *lłwəm* 'essen, fressen', wog. *taj-*, *täj-* 'essen', ung. *enni*, *ev-* id.

šojan V, šovan, šouan S Speise, Futter.

šor P Sparren, um etw. aufzuhängen (in der Stube). Wotj. *šuri* id., ? osfi., fi. *sarja* 'lange Holzsplesse; lange Strecke od. Reihe, Streifen', est. *sari*, Gen. *sarja* 'Sieb; Traube, Eierstock (= *muna-sari*), zusammenhängendes Eierlegen', *sarikas* 'Sparren, Dachsparren', wog N *sir* 'Stange, Türpfosten', LM *šir* 'Stange'. (Ostj. *šur*, *šūr* 'Stange' < Syrj.)

šorñi V Rede, Gespräch. Fi. *saarna* 'Predigt' (> lpN *sardne* 'Rede, Predigt, Vortrag'), kar. *šoarna* 'Märchen', ostj. *sqrñäyəm* 'hervorzaubern, durch Zaubersprüche herbeirufen'.

šorñitni V S, šorñit- Če. K Leb. sprechen, reden, sich unterhalten.

šouan, šovan s. šoini.

štep an Ly., štep an S Stephan.

štep an - j o g o r Ly. Georg Stephans Sohn. < russ. *Степанъ*.

šterlad St. Sterlet (*Acipenser ruthenus*). < russ. *стерлядь*.

šuiñi St. einstecken, hineinstecken. Tscher. *šuje-m*, *sujem* 'ansetzen, verlängern, ausdehnen'.

šumed V Birkenrinde. Ostj. *sūmət*, *sōymət* 'Birke', *sūmət-iux* id. Es ist möglich, dass auch ostj. *sūmət* früher 'Birkenrinde' bedeutet hat (*sūmət* 'Birke' könnte elliptisch aus *sūmət-iux* entstanden sein) und dass syrj. *šumed* eine alte ostj. Entlehnung ist.

šumedtem : š. *kidž-pu* V Birke ohne Rinde.

šur P Horn. Wotj. *šur*, fi. *sarvi*, lpN *čoar've*, md. *šuro*, *šurā*,

tscher. *šur*, ung. *szarv*, *szaru* id. < Ar., vgl. av. *srū*, *srvā*- 'Nagel; Horn', mp. *srūb*, np. *serū*, *surū*, *serūn* 'Horn', lat. *cervus* 'Hirsch' usw. Es ist nicht ausgeschlossen, dass auch ostj. *тѣрвз*, *šārpз*, wog. *šōrp*, *sōrp* 'männliches Elentier' hierher gehört.

šurja S Pfosten, Pfahl. ? ~ syrj. Wied. *šur* : *ly-š*. 'Rückgrat', *šurös* 'Stamm, Rücken (eines Buches)', *pu-šurös* 'Baumstamm', Wichm. U *mu-šur* 'waldige Strecke Landes (bes. zwischen zwei Flüssen)', I U *šurd-lī* 'Rückgrat', wotj. Munk. *šur-lī* id. ? ~ fi. *sarka* 'Ackerbeet; Streifen Birkenrinde; grober Wollenstoff', kar. *šarka*, *šarga* 'Streifen Birkenrinde an der Sohle der Bastschuhe', weps. *sarg* 'Ackerbeet; Streifen Rinde'.

šurni V S, *šur-* St. zufallen (V S St.); geraten (V S); sich finden, gefunden werden (V S). Wotj. *šurini* 'geraten, vorkommen, sich finden'.

šure : *kiti-š*. S wohin nur immer, irgendwohin, *kor-š*. Č bisweilen, dann und wann.

šurs K Ly. tausend. Wotj. *šurs*, *šuriš* id. < Ar., vgl. ai. *sahāsra-*, av. *hazañra-*, mp. *hazār* id. (< urar. **šhasra-*). Auch wog. *sātēr*, *šoqēr* 'tausend' < Ar. (Ostj. *tōrās*, *šōrās* 'tausend' < Syrj.; syrj. *š-* durch ostj. **tš-* ersetzt.)

šus V klug, verständig, gewandt, scharfsinnig.

šusa Ly. (Adv.) gewandt, geschickt, begabt.

š.

šabaš : š. *užlīni školaiŋ* S es war mit dem in der Schule Schlafen vorbei. < russ. *уабауѣ*.

šadž Č dünne Stange, Stock. ?? wotj. Wichm. G *šačša* 'dünne (lange) Stange', Munk. S M *šača* 'Rute, Gerte'.

šaji V, *šač* S Rubel (V S); lange Rute, dünne Stange (S).

? osfi., fi. *hutja* 'långt och smalt spö, spragga', est. *hudi*, Gen. *hudja* 'Stange, dünne Latte, Bootstange, Plumpkeule (beim Fischen)'.

šan V Leb. gut. Wotj. *šońer* 'gerade; recht, gerecht, wahr, richtig; genau, pünktlich, passend' ? ~ fi. *hyvä* 'gut', lpR *šavva* 'gut, vortrefflich', mdE *čiv* 'gut, tüchtig usw.', M *tšiva* 'gastfreundlich', ? ung. *igen* 'sehr'.

šapka V Č P Mütze. < russ. *uanka*.

šapkaal- V sich (etwas als) eine Mütze auf den Kopf setzen.

šark : *puę š. kile kajas* V sie klettert unter Geprassel schnell in einen Baum; *gołasę š. vundis* S er schnitt plötzlich seinen Hals ab.

šarknit- : *šarknitisni-le, džalisni* S sie warfen (die Perlen) mit Krachen.

šat s. *šajt*.

šebras V Decke, Hülle. Wotj. *šobŭr* 'Decke, Bettdecke'.

šebrasa V (Adj.) mit einer Decke.

šebrašni V S sich (mit einer Decke) bedecken, sich (in eine Decke) einhüllen.

šedni V S, *šed-* Leb. St. zuteil werden, zufallen, gefangen werden (bes. v. Wild), geraten, vorkommen. Wotj. *šedŭniŭ*, *šedŭniŭ* 'sich finden; sich anhängen, an etw. hängenbleiben', *šettini* 'finden, erforschen'.

šedl- St. gefangen werden (v. Fischen).

šen- K erstaunen (intr.). ? ~ syrj. V *šenžini* id., Wied. *šemös* 'betroffen, bestürzt, verdutzt, starr (vor Erstaunen)', wotj. *šemini* 'sich fürchten'.

šerđin V Kornschwingen, Kornwurfel. Wotj. *šorž-* S 'Getreide od. Grütze schwingen, worfeln, durch Herabschütten od. Schütteln reinigen'.

šerdišni V (Getreide) schwingen, worfeln.

- šer V S P Mitte. lun-š. S Mittag (Zeit). voį-š. S Mitternacht.
S. auch *pařšer*. Wotj. šor 'Mitte'.
šer-kos V, šer-kost Peč. mittler, mittelst.
šeras : džodž š. V S mitten auf die Diele.
šerâ : ver š. PK mitten in den Wald.
šerın : ver š. V P inmitten des Waldes.
šerni L schneiden. Wotj. šorınî 'schneiden (z. B. Brot)'.
šerašni V sich mit Zuschneiden beschäftigen.
šert St. (gesponnener od. gezwirnter) Zwirn. Wotj. šort 'Gespinst, Garn', tscher. šertâ, šürtâ 'Gespinst, Garn, Zwirn',
?? ostj. turt, łort '(Fiber)wurzel'.
¹ši S Lanze, Speer. Wotj. ši, ši 'id., Stachel', fi. hui 'Weberspule', est. hui, hoi 'Netznadel; Weberschiff', liv. voi, voi 'Stricknadel, Netznadel', lpS suoį 'instrumentum, quo retia texuntur'.
²ši V S Č P Laut, Geräusch; (P auch) Wort. Wotj. še 'Zeichen, Mitteilung'.
ši-pas Ly. Buchstabe.
šiallini S sagen.
šiašni, šivašni V einen Laut von sich geben, sich hören lassen, antworten.
šibitni V werfen. < Russ., vgl. *уубумъ*, *уубамъ* id. Syrj. -it- < -it- ? (-it- nach den Verben mit -it-, ebenso wie šiblal- nach denen mit der Suffixgruppe -lal-).
šiblal- Č wegwerfen.
šid V (Kohl)suppe. Wotj. šid 'Suppe; Mahl, Gastmahl', ?? fi. huttu 'Brei, Mehlbrei, Mehlsuppe', kar. huttu 'Mehlbrei'.
šilgini S, šivgini U schweben; (U auch) langsam vorbeigehen od. -fahren. Ostj. tųtăm, łųłăm 'fliegen', wog. täuli 'fliegen; erscheinen', ? samJ tı- 'fliegen, davonfliegen'.
šivkjal- Č langsam vorbeigehen od. -fahren.
šitid Č Leb. glatt, eben.

šim s. ²*šom*.

šir V P Maus. Wotj. *šir*, fi. *hiiri*, md. *tšejer*, *tšever*, *šejâr*, ostj. *teŋgar*, *lǝŋkær*, wog. *teŋkær*, *tänkær*, ung. *egér* id.

širni V S scheren; schneiden. Wotj. *šir*- 'schneiden, abschneiden, abstutzen (z. B. die ungleichen Teile), entzweispalten', ostj. *tǝrt-*, *lǝrt-* 'beschneiden (Haar u. a.); zerstückeln, in Stücke schneiden od. hauen od. sägen', ung. *irt* (ält. ort) 'ausrotten; reuten, roden, jäten', samJ *tārŋau*, O *tārap* 'teilen'.

šivašni s. ²*ši*.

šivgini, *šivkjal-* s. *šilgini*.

škola S Ly. Schule. < russ. *школа*.

šlapa V Hut. < russ. *шляпа*.

šlapaavni V (als) einen Hut auf den Kopf setzen.

šog K Trauer, Sorge. Wotj. *šug* 'schwerlich, mühsam; traurig; Mühe; Trauer'.

šogsini V S, *šogs-* Če. trauern, traurig od. betrübt sein.

šogmini V P, *šogm-* Č taugen (V Č); angehen (V); wachsen (P). ? ostj. *tšǝŋ-*, *tšeŋgæt-*, *tšǝŋkǝl-* 'mannbar, gross werden, grösser wachsen', ? wog. *sāŋkěmti* 'erschaffen', *sāŋkěmli* 'erschaffen werden'.

šoitšini V S, *šottšini* S, *šoitš-* Č ruhen, ausruhen. Wotj. *šutätsk-* 'sich ausruhen, sich erholen, Ruhe halten', fi. *huoata* 'seufzen; Atem holen, schnaufen', ol. *huogavu-* 'ruhen', wot. *ōkān* 'ich ruhe', est. *ōgama* 'ächzen, stöhnen, girren'.

šoitšištni V, *šoitšišť-*, *šottšišni* S sich ausruhen.

¹*šom* S Kohle. Wotj. *šum* 'Russ'.

²*šom* U, *šom* I, *šim* PO Sauerteig, Säure (U I PO); Geschmack (I); sauer (PO). *ŋǝŋ-šom* V S L, *ŋǝŋ-šem* P 'Einsäuerung, Sauerteig'. Wotj. *šumäs* 'Backtrog' (= syrj. *šomes*, s. unten), ? *šem* 'Geschmack; Hefe', ? ostj. Trj. *tšim-* 'sauer

werden, sich heben (Teig)', Kaz. *šim-* 'morsch werden, durch Feuchtigkeit verderben (Kleid, Seil)', O *sim-* 'id., sich beim Sauerwerden heben (Teig)'. Oder könnte man syrj. *šom*, *šom*, *šem*, *šim*, wotj. **šum*, ? *šem* als Ableitung von einem Verb **šs-* 'sauern, gären' auffassen? Vgl. syrj. *šuzini*, PO *šyž-* 'sauer werden', wotj. *šut-* 'gären machen, säuern, malzen (z. B. den Kofent)' (syrj. *ž*, wotj. *t* sind Suffixe), tscher. *šuaš* 'gären', die möglicherweise zu folgenden ugr. Wörtern gehören: ostj. *tšəy-* 'sauer werden', wog. *šēβ-* 'säuern', ung. *savanyú* 'sauer'.

šomeš V Backtrog, Teigzuber. *ʹnq̄n-š.* V id. Wotj. *šumäs* 'Backtrog'.

šonalni S warm werden, sich erwärmen. Wotj. *šunàni* 'schmelzen (intr.); warm werden', ? fi. *huone* 'Zimmer'.

šondi V P Sonne. Wotj. *šundi* id.

šondia lun V sonniger Tag.

šondini S L wärmen, erwärmen.

šonid V Č Leb. warm; Wärme. Wotj. *šunīt* 'warm'.

šontini V wärmen, erwärmen. Wotj. *šuntini* id.

šor V S Ly. P Bach. Wotj. *šur* 'Fluss; Bach', ostj. *tòr* 'kleiner See ohne Abfluss', *łār* 'Wiese, die überschwemmt wird, seichte Bucht', wog. *tūr* 'See', ung. *ár* 'Flut, Strom, Strömung', samT *türku* 'See'.

k a d - š o r - p o n - u l S (Ortsname).

šottšini s. *šoičšini*.

šots V dünn, licht, undicht, grob (v. Sieb).

šten s. *stena*.

štepan s. *štepan*.

što P dass. < russ. *umo*.

šud V Glück. Wotj. *šud* id. ?? ~ fi. *hinta* 'Preis', md. *tšando* 'Preis, Wert'. Ostj. *sot* 'Kraft; auf der Vermögenheit beruhende Kraft; Macht' und wog. *šat*, *šot*, *sõt* 'Glück' können

nicht urverwandt mit dem perm. Worte sein. Falls der Vokalismus des wog. Wortes die Herleitung desselben aus dem Syrj. unmöglich macht, ist anzunehmen, dass das perm. und das obugr. Wort aus einer gemeinsamen Quelle stammen (Jacobsohn leitet das perm. und das wog. Wort aus dem Ir. her, vgl. altpers. *šiyāti-*, jaw. *šāti-* 'Freude, Wohlbehagen, Glück').

šuda K glücklich.

šuni V S, *šu-* K sagen; (V S auch) nennen. 3. P. Sg. Präs. *šuas* V, *šuas* V S, *šuas* S, *šue* V, *šue* V S. Wotj. *šuni* 'sagen', ?? fi. *hokea* 'plappern, plaudern, schwatzen, sprechen, erzählen'.

šulil- S erzählen.

šulini V S, *šuvni* P sagen, sprechen, nennen.

šuvg- Č Ly. rauschen, sausen.

t.

ta V S Ly. (gew. im Anschluss an ein anderes Wort, z. B. an eine Postposition) dieser. *ta-lun* V S Steph. heute. *ta-pirja* Steph. diesmalig (alltäglich). *ta-u* PO, *ta-vo* P heuer. *taje* V S K Leb. Ly. dieser. Ad. *talēn* V. Akk. *tajes*, *tajeēs* V S. Wotj. *ta* 'dieser', fi. *tämä* id., lpN *dât*, *dâ-* 'that; this; he, she', md. *te*, *te* 'dieser', tscher. *ti*, *tâ*, ostj. *tāmz*, *tēmi*, wog. *ti*, *tə* id., ung. *tē*: *té-tova* 'hin und her', samO *tam*, *tau*, *tap* 'dieser hier'.

tani V S Leb. hier.

tati V hierhin, hier vorbei, über diesen (Fluss).

tattšē V hierher.

ta(tšēm S K solcher, von dieser Art. Wotj. *ta(tšē* id.

tab K Schwimmholz, Kork an der Angelschnur.

tabjov V schief (v. Bein).

tabjovts- V schief werden.

taĭ V S K ja, ja doch. Z. B. *loka taĭ tenad śinmĭd tamĭš* V gar sehr sind ja deine Augen kurzsichtig.

taĭ-ke V S beinahe.

talavnĭ V niedertreten, zertreten. Fi. *tallata* 'mit Füßen treten', est. *tallama* 'treten, keltern'.

taltśini V (tr.) treten, niedertreten.

tamĭš V kurzsichtig.

tani s. *ta*.

tapikaš- Leb. stapfen (v. Bär). Wohl zu syrj. WichmP *tapetnĭ* 'mit der Faust schlagen', *tapkĭnĭ* 'jemanden in den Rücken stossen', Wied. *tapjödny* 'mit dem Fuss stampfen, mit der Handfläche schlagen', *tapködny* 'klopfen, stampfen, feststampfen', wotj. *tapĭrt-* 'stampfen (v. Pferd)', fi. *tappaa* 'dreschen; totschiagen', *tapella* 'sich schlagen', *taputtaa* 'oft schlagen, klopfen', ? lpN *dap¹pât -āpp-* 'bound, leap (of reindeer in deep snow)', md. *taĥa-* 'schlagen, so dass eine Wunde od. irgendein Merkmal nach dem Schlage entsteht; zerschlagen, zerbrechen, zertreten, niedertreten', ? tscher. *taptem* 'hämmern, schmieden (bes. Äxte, Sensen u. ä.); nieten', ung. *tap, top* 'treten (lépni)', samJ *taĥppqr-* 'mit dem Fusse stossen'.

tar Leb. Birkhuhn. Wotj. *tur* id., ? osfi., fi. *teeri, teiri, tetri, terri*, kar.-ol. *tedri*, weps. *tedrĭ*, wot. *tedre*, est. *tetre, tener*, liv. *te'ddâr* id. Es ist nicht ganz unmöglich, dass das osfi. Wort aus dem Balt. stammt, vgl. lit. *tetirvâ*, lett. *teteris* id.

tas I U Latten im Schlitten (I); Wehr im See (mitten darin eine Reuse) (U); Rahmen (Wied.); Gegend (WiedZus.). *j e m v a -tas* U die Bewohner am Vym. Wotj. *tus* 'Seitenholz, -stange am Wagen oder am Schlitten'.

tassajas : *j e m - v a - t*. St. die Bewohner am Vym.

tašti V Schüssel, Napf, Tasse. Wotj. *tušti* id. Zu syrj. Wied.

taś 'Napf, Schüssel, Schale, Tasse, Becken', wotj. *tuś* 'Trog'.

tati, *tattšę*, *tačtšęm* s. *ta*.

te V S Če. K P du. Ad. *tenad* V K. All. *tenid* V S, *ted* V S Če. K. Abl. *tenšid* V, *tentšid* V Če. El. *tejš* V S. Kom. *tekęd* V K. Akk. *tene* V S K P. Wotj. *ton*, fi. *sinä*, lpN *dōn*, *don*, *dū-*, *du-*, md. *ton*, tscher. *ṭn̄*, *tājā*, *tāḡ*, ung. *tē*, *tēn*, samO *tan*, *tat* id.

termas- K eilen.

tešni V Leb. zusammenbringen, zusammenlegen, aufstapeln.

lpN *duoč'čāt -čč-* 'save up, put by, save, economize (also fig.)', not use'.

te V Ly. P (verstärkende Partikel) doch, gerade. < russ. *mo*.

teđni V S Ly. P, *teđ-* K Leb. wissen, kennen, erkennen, erfahren. Wotj. *tođini* id., fi. *tuntea* 'kennen, erkennen, empfinden', lpN *dow'dāt* 'know; understand etc.', R *tomto-* 'verstehen', ung. *tud* 'wissen, können', samJ *tumtā* 'kennen'.

teđis S Wahrsager.

teđl- V S Č St. kennen (V S St.); (Freude) fühlen (Č).

teđmal- Č, *teđmavni* Ly. erforschen, erfahren.

teđsa V Ly. bekannt.

teđtsini Č ersichtlich sein, sich zeigen. *lež t. kutas* Č es fängt an zu blauen (v. Himmel am Morgen), d. h. zu dämmern.

¹*tel* S, *teṽ* V Č Wind. *voj-teṽ* V Nordwind. Wotj. *tel* 'Wind', fi. *tuuli* id., tscher. *tul* 'Wind, Sturm'.

²*tel* S, *teṽ* Leb. P Winter. *teṽen* P im Winter. *teṽnas* P id. Wotj. *tol* 'Winter', fi. *talvi*, lpN *dal've*, md. *tele*, *talā*, tscher. *tel*, *tělā*, ostj. *ṭol*, *ṭāṭ*, wog. *tāl*, ung. *tél* id.

teḡis V Ly., *teṽis* P Mond (V P); Monat (V Ly. P). Wotj. *toleż*, tscher. *talza*, *tālāzā* id.

teṛni V, *teṛ-* Leb. Raum od. Platz haben od. finden, hin-

eingehen. Wotj. *terini* id., ung. *tér* id., *betér* 'einkehren, hineingehen', *eltér* 'abweichen, abgehen', *megtér* 'zurückkehren', *tér* 'Platz, Raum'.

teš : *tšev t. tšev* V still doch, still! ? < Russ. Vgl. *tę*.

¹*tev* s. ¹*tel*.

²*tev*, *teven*, *tevnas* s. ²*tel*.

tevariš S Kamerad, Gefährte. < russ. *мосаруш*.

teviš s. *teliš*.

ti V S Ly., *tije*, *tije* P ihr. Ad. *tijan* V Leb., *tian* V. Ill. *tijane* zu euch. Wotj. *ti* 'ihr', fi. *te*, lpN *dī*, md. *tiń*, *tiń*, tscher. *tä*, *te*, ung. *ti*, *tin*, samO *tē*, *tī* id.

¹*tj* V St. der See. Wotj. *tj* 'der See, kleiner See', ostj. *tāy*, *tōx* 'Teich', wog. *tō* id., ung. *tó* 'der See, Teich', samJ *to* 'Binnensee'.

²*tj* V S (selten gebraucht) jener. Wotj. *tu*, fi. *tuo* id., lpN *duo* 'over there etc.', md. *tona* 'jener', *tošo*, *tošā* 'dort; dann', tscher. *tə*, *tu* 'jener', ostj. *tōms* id., *tōx* 'dort, dorthin', wog. *ton*, *tan* 'jener', ung. *tova* 'illuc, eo', *taval*, *tavalý* 'im vorigen Jahre', samO *to* 'dieser da'.

etije V, *etije* P dieser hier.

tidalni S, *tīdav*- Č, *tīdal*- K, *tīda·lni* PK sichtbar sein, (S auch) scheinen.

tīdalan : *vel-t.-in* Steph. Himmel.

tīl S, *tīv* V St. Zugnetz. Instr. *tīvjen* St. Ostj. *tōgoł*, *tōhot*, wog. *tālī*, *tāli* id.

tīr V S P voll. *gažēdsig tīr* K voll Freude, sich freuend. *ki-tīr* V Handvoll. *tīrni* V voll werden, sich füllen. *una mortlęn tīrę lov* Leb. viele Menschen kommen ausser Atem. *das areš tīrigen* Ly. als er zehn Jahre war. Wotj. *tīr* 'voll', *tīrini* 'füllen, einladen; voll werden', ?? fi. Renv. *tyrtyä* 'bis zum Ekel satt werden', Lönnr. *tyrttyä* 'bliva övermätt, få mer än nog, få matleda', ostj. J *tərrem*, *tərməx* 'enden,

schliessen', K *tərmət*, *tərmət* 'genügen', samO *tīr* 'gefüllt, voll'.

tirja : *kibig t.* S beim Fischen mit der Fischgabel.

tirji : *murtalig t.* Č messend (Adv.).

tirtni V füllen, anfüllen, vollmachen.

tiš V Rücken v. Axt od. Messer. *tšer-t.* Č Axtrücken. Wotj.

tiš : *pid-t.* 'Ferse', *purt-t.* 'Messerrücken', fi. *tahko* 'Kante, Seite; Drehstein', tscher. *toš* 'Rücken des Messers, der Axt, der Sense usw.'

tiv s. *tīl*.

to : *a to* S denn sonst. < russ. *a mo*. Vgl. *tē*.

toini V stampfen, stossen. Wotj. *tujiini* 'stecken, hineinstecken', fi. *työntää* 'stossen, schieben; streben', wog. *täy-*, *taγ-*, *tēβ-* 'stossen, stopfen, verstopfen, stecken (Heu unter den Schober, Moos in die Wandritze, Federn in das Kissen)', ung. *töv*, *tövik* 'nageln, stechen; haftenbleiben, sich hineinbohren', ? *tū*, *tō* 'Nadel'.

toitni S geschäftig sein, sich anstrengen, sich quälen.

tokon P nur. < russ. *токонъ* zu *токий* 'einzig'.

tola Č Leb. Schneewehe. ? ~ syrj. *tēl* 'Wind' (zu beachten syrj. Wied. *tōla*, *tōlas* 'Schneewehe').

tolke S, *tolko* P nur. < russ. *только*.

tom V Če. Leb. jung.

tor V S Če. K Leb. Sache, Ding; (V S auch) abgebrochenes Stück, Stück, Bisschen. *bid-tor* V S, *biť-tor* S allerhand, alles. *niem-tor* S nichts. *šin-va-tor* Če. Tränentropfen (*tor* kann hier auch als Deminutivsuffix aufgefasst werden). ? wotj. *tīrlīk* 'Werkzeug; Gewehr, Waffe Zeug, Sache', wog. *tāβri* '(Brot)krümchen', *taur* 'Bruchstück'.

torjedlini S, *torje:tv-* P zerstückeln.

torjedni S trennen (tr.), abteilen.

toš, *tošk-* V Bart. Wotj. *tuš* id., fi. *tähkä* 'Ähre', tscher. *tōškä*,

tüškä 'Strauch, Staude, kleine Pflanzenstaude, Barthaar od. Haarbüschel auf der Warze, Warzenbart (im Gesicht)'.
tron K 'Thron. < russ. *mpox.*

tsar S. *sar.*

tuĭ V S Č Leb. Ly. P Weg. *kok-t.* V S Fussspur. *mir-t.* Ly. Landstrasse. *ver-t.* Č Waldweg. Fi. *tie* 'Weg'.

tuĭ-vež S Wegkreuz, Wegscheide.

tujas : *gaš-ke mene kutad vidžni poreg-uv geĭik tujas* V vielleicht beginnt ihr mich zu behandeln wie den Reiserbesen unter der Schwelle.

tul S, *tuv* V P Keil, Pflock, Zapfen, Nagel. *kert-tuv* V Eisen-nagel. Wotj. *tul* 'Keil', est. *talb* id., mdE *tulo* 'Keil, Pflock', M *tula* 'Keil, Zapfen'.

tuĵavl- St. (Pfähle) einschlagen.

tuĵavni V (Nägel) einschlagen; spiessen.

tuliš Leb. St., *tuviš* P Frühling. Wotj. *tuliš* id. ?? ~ syrj.

tuni 'fluten, sich vermehren (v. Wasser)', *tulini* id., wotj. *tud-vu* 'Überschwemmung'.

tuvsov V Frühlings-, lenzlich.

tultšini S, *tuvtšini*, *tuvtšini* V schreiten, treten.

tupes V ein Brot von runder Form. *uqn-t.* V id.

tupiĭ V Knäuel.

tupiĭtšini, *tupiĭtšini* V sich rollen, sich wälzen.

tupkini V verstopfen. ? fi. *tukkia* 'zustopfen, zupfropfen', ? lpN *dâw¹kât -wk-* 'cover, cover up; hide (with dishonest intentions), put aside', L *tāwka-* 'schliessen'.

tupkišl- V gestopft werden.

turalni S erstarren, steif werden (vor Kälte, beim Sterben).

Fi. *turta* 'starr, steif, gefühllos', *turtua* 'erstarren, steif, gefühllos werden, betäubt werden, einschlafen', tscher. *tur-tam*, *turta-m* 'vor Kälte erstarren; krimpen, einschrumpfen,

zusammenlaufen, sich zusammenziehen (z. B. der Mensch vor Kälte, der Strick vor Nässe)'.
turd- Ly. erstarren, steif werden.

turi Leb. PK, *turi* P Kranich. Wotj. *turi*, ostj. *tōra*, *tārâχ*, *taŕ*, wog. *tāri*°, ung. *daru* id.

turun V S Gras, Kraut; Heu. Wotj. *turim*, *turîn* id., *turnàni* 'mähen (Gras)', fi. *taarna*, *tarna* 'eine Art Riedgras', est. *tarn* 'verfilztes, vorjähriges Gras, Teich- od. Morastgras (das über dem Eise gemäht wird)'. < Ar., vgl. ai. *tīna-* 'Gras, Kraut, ein halmartiges Gewächs, Grashalm, Stroh', ahd., nhd. *dorn* usw.

tuš V Korn, Samen. *lēm-t.* V Traubenkirsche. Wotj. *tīš* 'Samen, Saatkorn; Kern'. Das Wort ist aus tschuw. *təš*, *tīš* '(Frucht)kern, Samenkern' hergeleitet worden. Ob aber richtig? Tschuw. š wird in allen anderen bekannten Fällen durch perm. š vertreten (syrj. *pelīš*, wotj. *palež*, *paleš* 'Vogelbeere' und syrj. *pīriđž*, wotj. *pyrič* 'Brecheisen' stammen wahrscheinlich nicht aus tschuw. *pīleš* 'Vogelbeere' bzw. *pürüş* 'Kratzeisen, Haue, Karst').

tuša V Rumpf, Leib, Körper. < russ. *myua*.

tuv s. *tul*.

tuvi's s. *tulīs*.

tuvjavl-, *tuvjavni* s. *tul*.

tuvk- S stossen.

tuvsov s. *tulīs*.

tuvtšini, *tuvtšini* s. *tultšini*.

t (*t'*).

tebra, *t'ebra* s. *kebra*.

teka V Tante; Stiefmutter. < russ. *memka*.

tš.

tšaka Č morsch (v. Baum).

tšem : tš. šed Č stockfinster. Wotj. tšem 'dicht'.

tšetki S Rechenbrett. < russ. чѣмкѹ.

tšek L I U P 'dicht (Kamm, Wald)'. Tscher. tšaka·ta, tšokata 'dicht, fest, kompakt', čok, čoka, čokata 'dick, dicht (Brei, Kamm, Gras)', ostj. šoχ 'dicht', ? wog. šāβ, sāβ 'viel', ung. sok id.

tšekid V dicht (z. B. Wald, Sieb).

tšektiṇi V S, tšektiṇe PO befehlen, heissen, (einem etwas) auftragen. Wotj. tšektiṇi, tšektiṇi, tšegtiṇi, tšegtiṇi 'aufnötigen (einem etwas)'.

tšetš V S Č zusammen, zugleich, (V S auch) auch. Wotj. tšetš 'zusammen, zugleich'. Zu syrj. öt-tšötš 'gemeinschaftlich', ö. kerny 'ebenen', tšötšja 'vereinigt, gleichzeitig', öt-tš. 'gleich, gleichmässig, gleich hoch', tšötškös 'flach, eben; Ebene, glatte Stelle', tšet(tšid 'eben, glatt (z. B. der Weg)', wotj. tšetš 'zusammen, gemeinschaftlich', tšet(tšen 'zusammen', tšetškūt 'glatt, eben', wog. sasti 'ebnen', sästém mā 'geebnete Erde'.

tšetš-ke Steph. sondern.

tšig S Leb. P Hunger; hungrig. Instr. tšigjen S Leb. ? fi. hiuka 'kval i hjärtgropen av hunger l. svaghet, sugning i magen', hiukaista : minua hiukaisi 'jag kände hungerskval', ? lpWefs. seukket 'Hunger veranlassen (von schlechter Speise gesagt)'.

tšin V S P Rauch. Wotj. tšin id., ostj. tšinu 'Nebel', wog. šexw (šēñkw-), sēñχw id., sēñkw 'Dunst'.

tšin-petan V Schornstein.

tšinäl- V rauchen (intr.).

tšup St. Wehr od. Reihe von Pfählen quer durch den Fluss

(in der Mitte eine Reuse). Ill. *tšupte* St. Wotj. *tšipini*, *tšipîni* 'dämmen, einen Damm od. Fischerdamm machen', ?? ostj. Paas. *tšip*, *tšöp* 'vom Wasser ausgenagte Stufe in hohem Flussufer, Uferterrasse', Patk. *čip* 'Hügel, Erhöhung; Gänsebrust; Höcker'.

tšupni V, *tšup-* Č anhauen, ankerben, hauen. Wotj. *tšupini* 'kerben, hauen', mdE *tšapnoms* 'zähnen, auszacken, kerben', *tšapo* 'Zacke, Kerbe', ?? ung. *supál* 'prügeln, durchhauen'.

tšupeda Č furchig, schartig (Weg).

tš.

tšqitni V denken, glauben, meinen, annehmen, vermuten.
< russ. *чѣмъ*.

tšas V gleich, auf der Stelle. < russ. *чѣс* in *чѣшчѣс*, *момчѣс* id.

tšegni V brechen (tr. u. intr.). Wotj. *tšigini* id., ? mdE *šivems* 'brechen, abbrechen (intr.)' ? ~ ostj. *seŋk-*, *seŋ-* 'schlagen', wog. *saŋk-*, *säŋg-* 'tör, zúz', ung. *szeg* 'frangere, rumpere; frangi, rumpi'.

tšegjǵsni V zerbrechen (intr.).

tšegjavni V zerbrechen (tr.).

tšep S Kette. < russ. *чѣпъ*.

¹*tšer* V Č Leb. P Axt. LpN *čorhko* 'securis cujusmodi, en slags økse, »stolpøkse' ? ~ ostj. *šōxri*, *šūrǵ* 'schmales Messer (zum Bohren v. Löchern)', wogN *šoχri* 'Messer' (? < Ostj.).

²*tšer* : *pu-tš.* Č Baumstamm. Identisch mit syrj. I *tšer* 'Schienbein', S *kok-tšer*, L U *kok-tšer* 'Schienbein (v. Knie abwärts)' (*kok* 'Fuss, Bein'), V *tšer-lǵ* 'Kieferbein', fi. *sääri* 'Schmalbein', est. *säär* 'Schienbein, Unterbein (v. Knie abwärts)',

mdE *šijeř*, *šejeřks* '(Kohl)stengel', *keđ-šejeřks* 'Handwurzel, Handgelenk', *piłge-šejeřks* 'Rist, Schienbein', M *šājār* 'Schmalbein; (Kohl)stengel'.

tšerań S Spinne. Wotj. *tšonari* id.

tšeri S St. P Fisch. Wotj. *tšorig* id. Wohl nicht zu ostj. *sgrâx* 'Coregonus vimba', wog. *sorêx* id.

tšetłšini V S, *tšetłš-* Č aufstehen (u. a. am Morgen), aufspringen. Wotj. *tšetłšini*, *tetłšini*, *tektšini* 'aufspringen, wegspringen; tanzen'.

tšetłšalni S, *tšetłša-vni* P (frequ.) springen, hüpfen.

tšetłše-vt- P forthüpfen.

tšetłšil- S aufstehen.

tšetłšištni V, *tšetłšišni* S (mom.) springen, hüpfen. 3. P.

Sg. Prät. *tšetłšištis* S.

tšel S, *tšev* V still, leise, schweigsam; (V auch Adv.) still!

tšelni S still sein, schweigen. ?? ung. *csillapít* 'beschwichtigen, besänftigen, lindern; zurückhalten'.

tšeltni S (das Netz od. die Angelschnur) auswerfen; ausschöpfen (z. B. die Suppe aus dem Kessel in die Schüssel). Wotj. *tšeltîni* 'werfen', ? fi. *suoltaa* 'allmählich ausziehen od. ausreissen und verschütten', ? 'pN *čuol'det* 'separate, single out, sort'.

tšers V Spindel. Wotj. *tšers* id., *tšersini* 'spinnen', ? est. *sõr*, *tsõr* 'Kreis, Umkreis, runde Scheibe'.

tšeskiđ V S schmackhaft, wohlschmeckend. Wotj. *tšeskit* id.

tšeski-tika PK (Adv.) schmackhaft.

tšev s. *tšel*.

tšikiš V Schwalbe. ? tscher. *tsəyäk*, wog. Munk. ÁKE 185

N *šakajix*, LM *šäkajix*, K P *šäkējāx*, T *čäkējēx*, ostj.

Ahlqv. N *säkijak*, *sikijak* id. (? < Wog.). Ostj. Paas. K

tsəkai-ĩ-mə, Patk. I *ciki-ĩma*, Castr. S *cəgajem* id. ist wegen des Anlauts wohl getrennt zu halten.

tšipān V Huhn, Henne. Syrj. Lytk. auch *tšip* 'Küchlein; Henne', wotj. *tšipi* 'Küchlein'. < tschuw. *tšəbə*, *tšəbə* id.

tšipas Č Holzstoss.

tšir K Bisschen, Stückchen, Krümchen. Wotj. *tširi-piri* 'sehr klein; Krume, Brocken' (-*piri* = wotj. *piri*, *piri* 'Brocken, Krume usw.'). fi. *siru*, *siro* 'Splitter, Scherbe, Span, Krume, Brocken', *siro* 'schlank, fein, zart, gefällig', tscher. *tsərä* 'sehr fein, sehr dünn (z. B. Eis, Zwirn)'. Ist die Ähnlichkeit des wogN *sirä pirä* 'klein, fein (v. Vogel)' mit dem wotj. Worte zufällig? Ung. *csiribiri* 'gering, schlecht, geringfügig (Mensch, Tier, Sache)' ist kaum heranzuziehen.

tširzin(i) P schreien. Zu syrjV *tširištñi* 'aufschreien, aufkreischen', wotj. *tšerekjàni*, *tširekjàni* 'schreien', md. *šerge-dems* 'aufschreien', tscher. *tšgrjâžam*, *tsoryâžam* 'durchdringend schreien, kreischen', wog. *šārri* 'kreischen, lärmend schreien', ? samO *šaruatpaŋ*, *sarkambam* 'schreien'.
Onomatopoetisch!

tšiškinj S fegen, kehren, abwischen, reinigen. Wotj. *tšu(tšini)* 'abwischen, abreiben, austreichen, durchstreichen (etwas Geschriebenes)', lpS *tsitsotet* 'abstergere, purgare', wog. *seasam* 'reiben, wischen'.

tšišjan V Tuch.

¹*tšoi* V K Leb. Schwester.

tšoi-vok K Geschwister.

²*tšoi* V Berg, steiler Abhang.

tšoriđ V, *tšoriť* P hart, fest, stark. Wotj. *tšurit* id., ? lpL *čoroko* '(Adv.) hart, fest' od. N *čāres* 'coarse (of wool); stiff (of hair or beard)', L *čārēs* 'hart', *čaŋa-* 'hart werden', samO *šaral* 'hart, zäh'.

tšotškom P weiss. lpN *čæs'kád* 'quite white, pure white, snow-white'.

¹*tšož* P schnell, lebhaft, flink.

tšoža P schnell (Adv.).

²*tšož* S Mutterbruder. Wotj. *tšuž* 'Verwändte mütterlicherseits', *tšuž-mort*, *tšuž-murt* 'Mutterbruder', fi. *setä* 'Vaterbruder', lp N *čäcce* 'father's brother, paternal uncle, younger than the father', md. *tšitše* 'der Mann der Schwester, die älter ist als ich', tscher. *tšə(tšə* 'Oheim, Mutterbruder', wog. *šəššä*, *šä·š*, *sä·sü* 'Onkel', samJ *tšidē* 'jüngerer Bruder der Mutter'.

tšož-in V Mutterschwester.

tšugu-n P gusseiserner Topf. < russ. *чугунъ*.

tšuidedl- Ly. in Verwunderung setzen.

tšuker V Herde, Menge, Sammlung, Versammlung, Haufe, Bande. ? fi. *sykkä*, *sykkö*, *sykky*, *sykki* 'zusammengewickelter od. verfitzter Ball', *sykkyrä* 'selbstgebildeter Knoten im Zwirn, Verfitzung; zusammengerolltes, zusammengewickelter, verfitztes Garn, Bund', ?? ung. *csokor*, *csukor* 'Masche, Schleife; Büschel, Blumenstrauß', *csukorat*, *csukorék* 'gedrängter Haufe (von Menschen, Vieh, Hühnern)'.

tšukert- Ly. sammeln, versammeln.

tšukil V S, *tšukil* P Krümmung, Bucht. Wotj. *tšukges* 'gebogen', ? tscher. *tsəyə·ryem* 'sich krümmen, sich werfen', ? ostj. *tšəā·nə*, *šəā·nə* 'Krümmung (eines Baumes)'.

tšukilts- V krumm werden.

tšukla V, *tšukila* P krumm, schief.

tšuksalni S rufen, zurufen, herbeirufen.

tšuksalni S (frequ.-kont.) id.

tšuman V, *tšuma-n* P Gefässchen (Körbchen) aus Birkenrinde. < russ. *чуманъ* 'Korb aus Birkenrinde (der auch zum Schöpfen von Wasser dient); Trog, Mulde (zur Zubereitung des Kaviars, bei den uralischen Kosaken)'. Es ist allerdings nicht ganz ausgeschlossen, dass das syrj. Wort aus dem Tschuw. stammt; vgl. tschuw. Paas. *tšuman*

'längliches, niedriges Gefäß aus Lindenrinde' (zum Malzen)',
 Zol. *čikmeń* 'Korb aus Birken- oder Lindenrinde'. Wotj.
 M *tšumon*, S *čumon* 'Gefäß aus Birkenrinde', Wied-
 Zus. *tšumon* 'Trog' wohl < Tschuw. od. Tat. (*čuman*).
 (Auch russ. *чуманъ* < Tat. od. Tschuw.)

tšun V Finger. Wotj. *tšini*, *čiñi*- id., ? ostj. *kəŋən* 'Knöchel
 am Fingergelenk', *kəwn* 'Wärzchen im Gelenk', *šəŋəŋəx*
 'Fingerknöchel'.

tšun-jez-vi V Fingergelenk.

tšut S (in Verbindung mit d. Verneinungsverb) fast, beinahe.
 < russ. *чумъ*.

tšuve-tni : *oŋ-vunse tš.* P Nacht und Tag verbringen.

tšužem s. *tšužni*.

tšužini V mit dem Fusse stossen. Wotj. *tšiziŋi* 'einen Fuss-
 stoss geben'.

tšužni V geboren werden, entstehen. Wotj. *tšiziŋ-viziŋ* 'Ge-
 schlecht, Stamm', md. *šatšoms*, *tšatšoms* 'geboren werden,
 entstehen, hervorstammen', tscher. *šačšam*, *šočšam* 'gebo-
 ren werden', ostj. *tšačš* 'hiesig', *šəžs* 'id.; Wohnort', wog.
sössä 'Ureinwohner'.

tšužem Č Gesicht, Antlitz.

tšužl- Ly. geboren werden.

tšužini V gebären.

tšvet V Blume. < russ. *цветъ*.

u.

u s. vo.

uđž V Leb. St. Arbeit. Wotj. *už*, *uđž* 'id.; Tat; Sache'.

uđžal- Ly. arbeiten, sich beschäftigen.

uđže-tni P arbeiten lassen. *gaža vunnas oz uđže-t* P an
 einem schönen Tage ist mir meine Arbeit verleidet.

uŋ V uff! < russ. *уфъ*.

¹ul S, *uv* Leb. Ast, Zweig. Wotj. *ul* id.

²ul S, *uv* V Ly.: *jen-ul-labič'sas* S auf die Bank unter dem Heiligenbild. *k a d - š o r - p o n - u l Š* (Ortsname). *poreg-ur-gel'ik* V Reiserbesen unter der Schwelle. *kar-uv* Ly. Kreis, Distrikt. *pešes-uv-iz* Ly. Eckstein. S. auch *džo(džuv* usw. unter *džodž*. Wotj. *ul* 'Unterraum, das unten Befindliche', fi. *ala* 'Unterraum', *alla* 'unter, unterhalb', *alta* 'von unter her', lpN *vuölle* 'locus inferior, sub aliqua re', md. *al* 'das Untere, unten Befindliche', *alo, alä* 'unten, unter', tscher. *ül-, ülä-* 'das Untere, Unter-', *ülnə* 'unten, unter (wo?)', ostj. *ił, ičz* 'unterer; nieder', wog. *jal-, jol-, jel-* 'also', ung. *al* 'das Untere, Unterraum; Unter-', samJ *nił, ił* 'hinunter', *niłno, iłno* 'unter'.

leş : *jur-l.* (< **jur-ulę*) V Kopfkissen.

leşa : *jur-l.* V (Adj. v. *jur-leş*) mit dem Kopfkissen aus . . .

ulad : *kok u.* Č unter deinen Füßen.

ulas V unter (Dat. u. Akk.).

ule V S unter (Akk.), unterhalb.

ulın V unter (Dat.), unterhalb.

uliş S St. (Postpos.) unter . . . her od. hervor, unterhalb.

ullań S, *wlań* V nach unten, abwärts.

ult : *vişkir-u.-vae* PK ins Wasser unter dem Wurzelstock. *uwte* : *vabič's-u.* P unter die Bank.

uwsa : *kar-u.* Ly. Kreis-, Distrikts-.

uwśis V = *uliş*.

un, *unmovşini* s. ¹on.

una V S K Leb. St. viel. *ne-u.* V St. P beinahe, fast (mit Verneinungsverb) (V P); nicht viel, wenig (St.). Z. B. *menę ne-una ez soį* V mich hätte er beinahe aufgefressen. *unaęn šukillisni* S viele erzählten. *unaiş* S oft, mehrmals. Wotj. *uno* 'viel' (-o ist Suffix, = syrj. -a), fi. *enä-* : *ei enää* 'nicht mehr', *enempi* 'mehr', *eno* 'Mutterbruder',

lpN *cednag* 'multus, multi', md. *iné* 'gross', ostj. *ēn3*,
wog. *jäni*, samT *ani'e* id.

una-peles St. mancherlei.

unalain St. an vielen Orten.

unalati Leb. an vielen Orten vorbei.

undžikse St. meistens. Z. B. *ažlasen kižseni* u. *vojin* mit
der Fischgabel fängt man meistens in der Nacht.

unīversitet Ly. Universität. < russ. *университетъ*.

ur V Leb. Eichhorn. Fi. *orava*, lpN *oarre*, md. *ur*, *uro*, tscher.

ur id. Möglicherweise begegnet dieses Wort auch in syrj.
irgen, wotj. *irgon* 'Kupfer': *ir-* = syrj. *ur* 'Eichhorn', *-gen*.
-gon = syrj. *gen* 'Haar, Wolle, Feder; (Wied. auch) Farbe
(der Haare oder Federn)', wotj. *gon* 'Haare (am Körper);
Gefieder'. Das perm. Wort für 'Kupfer' würde also urspr.
»von der Farbe des Eichhorns (also rotbraun)« bedeuten
(vgl. z. B. md. *pižē* 'grün; Kupfer, Messing'; s. Vir. 1930
S. 170).

uravni-veravni V jagen.

urlalno s. *orni*.

ursno s. *vorsni*.

ušni V S P, *uš-* Č fallen. *šinme* u. S in die Augen fallen.

Wotj. *ušini* 'fallen', ostj. *ēstā-m*, *āslām* 'lassen, herabblas-
sen, hineinlassen, loslassen; sich herablassen', wog. *as-*, *is-*
'sich niederlassen (v. Vogel)', ung. *esik* 'fallen, sinken',
samK *üzülām* 'fallen', *üstelim* 'umstürzen', O *ästau* 'um-
werfen'.

ušišť- Č fallen (v. Lichtstrahl).

uškedni S fallen lassen; töten.

uškedťsini V sich werfen; (auf einen) losstürzen.

utni s. *uvtni*.

učtsonei Ly. Gelehrter. < russ. *ученый*.

¹*uv* s. ¹*ul*.

²*uv*, *uvaln*, *uvsā*, *uvšis* s. ²*ul*.

utvni V P, *utni* S bellen. Wotj. *utini*, *uutini*, liv. *ulà'b*, tscher. *optem*, ostj. *ōpât*-, wog. *ūti* id.

užni V S P schlafen. Wotj. *ižini*, *ižini* id.

užet : *oz u*. P (mich) schläfert nicht.

užlini S schlafen.

užmeššini S die Nacht zum Schlafen bleiben.

užin V Abendessen. < russ. *ужинъ*.

v.

va V S Če. Leb. P PO Wasser (V S Če. Leb. P PO); Fluss (V P); feucht, nass (V S P). S. auch *ež - va*, *iž - va*, *j e m - va*, *kurit - va*, *lis - va*, *šin - va*. Wotj. *vu* 'Wasser', fi. *vesi*, md. *ved* id., tscher. *βat*, *βüt* 'id.; Fluss', wog. *βat*, *ūt* 'Wasser', ung. *víz*, samJ *jī*, *βit* id.

va-dor V S Ufer, Flussufer.

vasa V S Wassergeist.

vabi-šs s. *labi-šs*.

vajni V bringen, tragen, führen; (zur Frau) nehmen. *veres saje v*. V zur Frau nehmen. *vai*, *kos jukmešę lettšedam* V komm, wir lassen (sie) in einen trockenen Brunnen! *vai*, *me gera* V lass mich doch pflügen. Wotj. *vajini*, *vajini* 'bringen, fahren; holen, abholen', fi. *viedä* 'führen, bringen', lpR *vikki-* 'führen', md. *viže-* 'wohin bringen, führen, fahren (tr.)', ung. *viv-* id.

vanšę-ššas s. *lanšni*.

vapa s. *lapa*.

varkęs Steph. der Arge, Teufel.

vartni V Č dreschen (V); schlagen (Č). *klongini-v*. Č anklopfen. Wotj. *vorton* : *tyl-v*. 'Feuerstahl; der sich viel abmüht', fi. *varitta*, *varsta*, est. *vart* 'Dreschflegel'.

vasa s. *va*.

vaše·tni P wegjagen, zwingen. ? fi. *vaatia* 'zwingen, antreiben; fordern, heftig verlangen; bitten, ersuchen'.

vaškeđtš- Leb. flüstern, zischeln.

važ V S P alt. *v. dedjas* V Vorfahren. *važen* V S St. in alten Zeiten, einst, (S auch) seit langer Zeit, längst. *važin* P seit langer Zeit, längst. *važsqn* V, *važisan* Ly. von alters her, schon lange. Wotj. *vuž* 'alt', fi. *vanha* id.

vebžini s. *leb-*

ved s. *ved*.

vedra V Eimer. < russ. Gen. Sg. *ведра* zu *ведро*.

vedžni s. *ledžni*.

vek V S immer, immerfort, beständig. < russ. *вѣкъ*.

veknī St. schmal, eng. Wotj. *vektši* 'dünn, fein, schlank; klein', ung. *vékony* 'dünn, mager, schlank'.

veknėdni V verschmälern.

vel : *v-dor* S Oberfläche, Oberes. *va-vel-dor* S Wasserfläche. *vel-tidalan-in* Steph. Himmel. Zu syrj. S L *veldni* 'über-täuben, überschreien, vorwalten, übertreffen', Wied. *veldny* 'ausbreiten', wotj. *veldini* 'ausbreiten, überbreiten (z. B. eine Decke)', *völdet* 'Decke, Zimmerdecke', tscher. *βāl* : *βāl-β*. 'Oberfläche, Oberseite, Ober-', *βalnā* 'auf (wo?), oberhalb'.

velt S, *vevt* V Deckel; Dach. *jen-velt* K, *jen-vevt* P Himmel.

vevtjini V bedecken.

velal- St., *veva·vni* P lernen, sich gewöhnen. Wotj. *valāni* 'verstehen, begreifen', *valekti·ni* 'belehren, erklären'.

veleđiš Ly. Lehrer.

veleđni V S, *veve·tni* P lehren, belehren, raten.

veleťsan-in S Schulstube.

veleťšini, *veleťšini* S, *veleđtšini* Ly. lernen, studieren

vel S ziemlich, sehr.

venni S besiegen, überwinden.

veni(tsqi(tś-, veni(tsqittś- V sich trauen lassen. < russ. *вѣнчаемца*.

veptini, vepti-sni s. *leptini*.

vera Ly. Glaube, Religion. < russ. *вѣра*.

verdni V P ernähren, füttern. Wotj. *vordini* 'aufziehen, schützen; wachsen lassen, erziehen', *vor : šud-v.* 'Glück und Wohlergehen' (*šud* 'Glück'), *vor-šud* (> *voššud*) 'Schutzgeist des häuslichen Glückes', tscher. *urðem, βorðem* 'halten, unterhalten, ernähren, pflegen, erziehen', IpN *vierro* 'mos, ritus, consuetudo', wog. *vor, vor* 'Glück, *vor* 'Art', ostj. *ur* 'Art, Weise; Ursache', *wormâtta-m* 'aufziehen'.

veres : v. saje munni V sich verheiraten (v. einem Frauenzimmer). *v. saje vaini* V zur Frau nehmen. *v. sajin* Če. in der Ehe (v. d. Frau). Zu syrj. Steph. *ver* 'Sklave, Diener', Wied. *ver : piv.* 'Schwager, Mannesbruder', wotj. *var* 'Sklave, Diener, Knecht', md. *vardo* 'Sklave, Sklavin, Diener, -in', ostj. *ört* 'Diener, Sklave; Ehemann'.

veritni S glauben. < russ. *вѣрѣмъ*.

vermini V S, *verm-* Ly. St. können, vermögen. Wotj. *vormini* 'imstande sein, können; siegen, besiegen, überwältigen', ostj. *věrom-* 'können', *veram'em* 'überwinden, überwältigen', *veritlen* 'erdulden, ertragen; vermögen', wog. *věriti* 'aushalten; standhalten, besiegen', *věrmī* 'können, mächtig sein'.

verni Ly. Vernyj (Stadt). < russ. *Вѣрный*.

versta : v.-stob P Werstpfafl. < russ. *верста*.

vesalni S reinigen.

vesaśni, vesqśni S reinigen (frequ.-kont.); sich reinigen, rein werden; verschwinden, davongehen.

veś s. *vešt*.

veškal- Ly. St. geraten. Wotj. *veškal-* 'in Ordnung kommen, zurechtkommen; sich erholen, genesen'.

veške·tni P gerade machen.

veškid Č gerade; Geradheit. Wotj. *veškiť* 'wohlgestaltet, wohlgebildet'.

veške s. *eške*.

vešt V, *veš* K Spanne. Wotj. *viš* id.

vetimjin s. *vit*.

vetlini V S, *vetl-* Leb., *vetvini* P gehen, fahren, wandern.

lampæn vetlini V Ski laufen. Wotj. *vetlini* 'gehen, wandern'.

vetledl- Č Ly. fahren (Č), reisen (Ly.).

vetšini s. *ledžni*.

veva·vni, *veve·tni* s. *velal-*.

vevt, *vevtjini* s. *vel*.

¹*vež* V grün. Wotj. *vož* 'grün; unentwickelt, klein', fi. *vihanta* 'grün', *viheriä* id., *vihoittaa* 'grünen, grün sein', md. *ožo* 'gelb', tscher. *ẓ̌a·r*, *žar*, *uža·r* 'grün'.

²*vež* : *tui·v*. S Wegkreuz, Wegscheide. *vežen munnī* S ins Kreuz, vorbeigehen, so dass man sich nicht begegnet; aneinander vorbeigehen. Fi. *vita* 'schiefe Lage; schief', ?? mDE *vašadems* 'sich lehnen, sich aufstützen', tscher. *βāžâk*, *βâžâk*, *βòtšâk* 'schräg'.

³*vež* : *v·aī* s. *veža*.

veža : *v. ni·v* V Tauftochter, *v. pi* V Taufsohn. *vež·aī* (< **veža·aī*) V Taufvater. ? ~ syrj. *vež* : *tui·v*. 'Wegkreuz, Wegscheide', *vežen munnī* 'ins Kreuz, vorbeigehen' (s. ²*vež*). Syrj. *veža* wäre entstanden in Anlehnung an russ. *крестный* 'sich auf die heilige Taufe beziehend, Tauf-', *к. сынъ* 'Taufsohn', *к. отецъ* 'Taufvater', *к-ая дочь* 'Tauftochter', *крестъ* 'Kreuz', *к. на к.* 'kreuzweise, ins Kreuz', *накрестъ*

id., *неперекрестокъ* 'Kreuzweg'.

vežas- od. *vežaa-* (?) Steph. geheiligt werden.

vežer P Verstand. Md. *važov* 'verständlich, klug', ostj. *ăš* 'Verstand, Gedächtnis', wog. *ūs* 'Verstand'.

vežer-tni P verstehen.

vežni V tauschen; verändern. Wotj. *voštini*, *vožtini* 'tauschen, wechseln', ? fi. *vaihe* (< **vajeh*) 'Wechsel, Wandel', *vaihtaa*, *vaihettaa*, *vajehtaa* 'tauschen, wechseln', ? tscher. *βaštar-ltēm* 'tauschen, austauschen, wechseln'.

vežs- Ly. sich verändern.

ved V, *ved* S, *ed* V S ja, doch. < russ. *вѣдь*.

veđitni V tragen. *piṽsan v.* V die Badestube heizen oder zurechtmachen. < russ. *водитъ*.

veg, *vega-sni* s. *leg*.

veini V S sinken, versinken, ertrinken. Wotj. *vijini* id., fi. *vajota* 'sinken, einsinken, versinken', lpN *vuogjot* 'mergi, interire', md. *vajams* 'sinken, untersinken, ertrinken', wog. *uji* 'sinken'.

veitni V, *vetni* P versenken, eintauchen, zum Sinken bringen.

vel S, *vev* V P, *vel-* Č Leb. Pferd. Wotj. *val* id., est. *vedis*, *vediks*, *veis* usw. 'Rind, Rindvieh', liv. *vediks* 'Vieh', lpN *vadok* 'juvenca tertium aetatis suae annum ingrediens', md. *vedaka*, *vedreks*, *vedraš* 'Färse, junge Kuh; junge Kalbin, Milchkalbin', tscher. *βala*, *βâlâ* 'Stute', ostj. *uēli*, *uātz* 'Renntier'.

velegda Ly. Wologda. < russ. *Вологда*.

velegdasa Ly. wologdasch, Wologdaer.

veleş- Ly. Wolost. < russ. *волость*.

velni S, *vevni* V P, *vel-* K Ly. Steph. sein. *olan-vilan* V guten Tag! *ole-vile* S er lebt. *oleni-vileni* V sie leben. *olis-vilis* . . . V S es war einmal . . . *olisni-vilisni* . . . V id. *olemaes-*

vilemaes gozja V es war einmal ein Ehepaar. Wotj. *vilini* 'sein', fi. *olla* id., md. *ulems* 'sein; werden', tscher. *âlam*, *ula·m* 'sein', ostj. *uol-*, *ut-*, wog. *âli*, *ôli* id., ung. *vala* 'erat', *volt* 'gewesen'.

vell- S, *vevl-* Ly. sein, existieren.

velis Č L eben erst. Wotj. G *velis* 'erst jetzt', S G *vâlis* 'wieder, noch einmal, von neuem'.

ven Leb. Gürtel, Gurt. ? ~ fi. *vyö* id., lpN *âvve* 'girth, surcingle, belt', .?? tscher. *ašta*, *ûštâ* 'Gürtel', ung. *öv*, *ô* id. Oder ? ~ samJ *jîññè*, *βîjjeṇ* 'Riemen, Zügel, Draht, Strick' usw. (mit ursam. *-n-).

ver V S Č K Leb. P, *vir* PO Wald. Wotj. *vir* 'Hügel, Anhöhe', fi. *vaara* 'flack, skogbeväxt höjd, höjd, berg', lpN *varre* 'mons', L *vāre-* 'Berg; die Hochgebirge', R *vāṛre* 'Wald', ostj. *uôr* 'bewaldeter Bergrücken', wog. *βôr* 'Wald'. Wegen der Bedeutung scheint das perm. Wort besser zu den obigen zu passen als zu fi. *vuori* 'Berg', ostj. *uor* 'Bergrücken am Flussufer; Wald am Flussufer', wog. *βor*, *ur* 'Bergrücken, Erdrücken'.

vera Č Wald-, waldig.

veralis K, *vera·vis* P Jäger.

veravni V umherjagen. *uravni-v.* V jagen.

versa : *v.* *petka* Leb. Waldvogel.

veresitts- S sich bewegen. < russ. *сопоставлять*.

verni V P sich bewegen, sich rühren, schwanken. Wotj. *virini* 'sich bewegen, sich rühren'.

veretts- P sich bewegen.

verzedni V bewegen, rühren, anrühren.

verzedtsini V, *verzedts-* Č sich bewegen, sich rühren.

veržini V, *verž-* Č sich bewegen, (V auch) sich von der

Stelle rühren, vom Platze weichen.

versa s. *ver*.

vesna V K für, wegen. *mij v.* V warum?

vesni V Leb. St. dünn, schlank. Wotj. J *vestsi*, Wied. *vestsi* 'dünn, fein', ostj. *uõxâł, õxâł* 'dünn', wog. *vouta* 'dünn, fein'.

vesnit PO dünn.

vesnita PO dünn (Adv.).

vetni S I U einholen; (I U auch) einem nachsetzen. ? ~ lpN
vuottet, vuotam 'se spor, finde spor efter dyr, komme efter, udfinde, bemærke', L *vuõte-* 'spüren' (fi. *vuottaa* 'följa efter, gå efter spår, uppspåra; finna, råka' wohl < Lp.), samJ *βẽđ'ets* 'prüfend betrachten, sich nach etwas erkundigen, besichtigen (z. B. Fanggeräte)'.

vetlini V vertreiben, verjagen, wegjagen.

vetšini V nachsetzen; begleiten.

vetni s. *veini*.

vetšni V S Ly., *vetš-* Leb. St. machen, verfertigen, schaffen.
vev s. *vel*.

vevl-, vevni s. *velni*.

vezjini V anbieten, aufnötigen.

vezjisni V bitten, sich erbitten.

vežži Ly. Zügel. < russ. Pl. *вожжи*.

¹*vi*: *jez-vi* V Sehne, Flechse. *tsun-jez-vi* V Fingergelenk. Wotj. *joz-vi* 'Glieder, die Körperglieder', *kat-vi* 'Kraft, Vermögen', fi. *väki* 'Kraft, Stärke, Macht; Volksmenge, Leute', lpN *vækka* 'vis, potestas; grex, caterva, copiae (militares, remiges)', md. *óij, íi* 'Kraft, Macht; Schar, Trupp', tscher. *βi, βij* 'Kraft', ostj. *ueχ, uei*, wog. *βāy* id., ung. *-vel, -val* 'mit', *velem* 'mit mir', *veled* 'mit dir' usw.

²*vi* s. *vij*.

vidl- Č untersuchen, prüfen.

vidni V schelten.

vidž V St. Wiese. Wotj. *vož, vodž* id., lpI *vũābǝž^U* 'grasreiches

Moorgelände mit Wassertümpeln hintereinander' (> fi. *vuotso* 'ngt slags kärr').

vidžni V, *vičdž-* Leb. schützen, bewahren; (V auch) halten.
vidž V Fasten. Wotj. *vožini* 'halten; beschützen', *vož-* 'id.; beobachten (eine Zeremonie) usw.', *viž*, *vidž* 'Fasten', est. *vīzama* 'belauern, heimlich beobachten', *vīzuma* 'lauern, lauschen', ung. *vigyáz* 'achtgeben, achten, Obacht geben; etwas bewachen, für etwas Sorge tragen'.

vičdžedlini V S, *vičdžedl-* Č schauen, blicken, sehen, nachsehen.

vičdžedni V S, *vičdžed-* Č K, *vičdže·tni* P PK, *vičdže·t-PO* schauen, blicken, ansehen; (V P auch) sich (um etwas) kümmern.

vičdžedtsan Leb. Spiegel.

viško Ly. Kirche.

viškosa Ly. Kirchen-, kirchlich.

viija S. *viij*.

viijni S. *vinij*.

vičedni V abnagen.

vina P Branntwein. < russ. Gen. Sg. *сана*.

vinij V S, *vi-* Leb., *viijni* L P töten, erschlagen. Wotj. *viijini*, *vinij* id., ostj. *ueŧ-*, *ueŧ-* 'töten; fangen', wog. *ali* 'töten', *ālī* 'töten; jagen', ung. *öl* 'töten, schlachten'.

vir P Blut. Wotj. *vir*, fi. *veri*, lpN *värrä*, md. *véř*, *vār*, tscher.

βər, *βür*, ostj. *uər*, wog. *ŭr*, *βūr*, ung. *vér* id.

višni S krank sein, schmerzen. Wotj. *višini* id.

vištalni S, *vištavni* V, *vištal-* Ly., *višta·vni* P sagen, erzählen.

Zu syrj. Steph. *viš* 'Opfer', wotj. *veš* 'Opfer; Gebet', *vešàni* 'opfern; beten'.

vištašni S erzählen.

vista·vv- P Nachricht geben.

vit S Ly. fünf. *viŧis* S fünfmal. Wotj. *vit* 'fünf', fi. *viisi*, lpN

vitta, Gen. *vida*, md. *véte*, *vätä*, tscher. *βats*, *βitš*, ostj. *ue't*, wog. *ε't*, *āt*, ung. *öt* id., ? samJ *jūt*, T *bi'* usw. 'zehn'.

vetimjñ Ly. fünfzig.

viteđ Ly. fünfte.

vitñis U warten. Wotj. *viñini* id.

vittsi-šñi P warten.

viťsko, *viťskosa* s. *viđžñi*.

vizivtni V strömen, fließen. Wotj. *vizil* 'schnell, reissend (v. Wasser)'.

vižin S Ly. (Name eines grossen Dorfes an der Vizinga) (S), (Name eines Kreises) (Ly.).

vižin-j u S Vizinga (Fluss).

viñ V, *vi* P Butter. Wotj. *veñ* 'Butter; Schmalz, Fett; Öl', fi. *voi* 'Butter', lpN *vuogja* 'butyrum, adeps, oleum hepaticum piscium', md. *oj*, *vaj* 'Fett; Butter; Öl', tscher. *ü*, *üñ* 'Öl; Butter', ostj. *üñ*, *woi'* 'Fischfett', wog. *vōj* 'Schmalz, Fischschmalz', ung. *vaj* 'Butter'.

viña V, *viña* P butterig, Butter-.

vijen : *girdža v.* V bis an den Ellenbogen. *pi'džes vijenid* V bis an die Knie. Fi. *viime*, *viimeinen* 'letzt', kar. *viima*, *viimañe* id., est. *viimaks* 'zuletzt', *viimane* 'letzt', ung. *vég* 'Ende, Ausgang, Grenze, Zweck'.

vil : *mu-v.* K Erdoberfläche, Erdfläche. *viñ* : *ber-v.* St. (Adv.) nach, zurück, *etar-v.* Č auf die andere Seite. Wotj. *vil* 'Oberraum', fi. *ylä-*, *yli-* 'Hoch-, Ober-', lpN *álá* 'on, on to, upon, over etc.', *ál'dě* 'upon, over etc.', L *ālā* 'hoch', md. *velks* 'das oben Gelegene, Oberes, Deckel', tscher. *βalna* 'auf (wo?)', *βale-ts* 'von — herab', ostj. *eñts*, *e'l'ti* 'über — hin, oberhalb — entlang, längs der Oberfläche; auf; obenauf', wog. *äl* 'Deckel, Dach; die obere Seite des Stromes', *alyä* 'stromaufwärts'.

vilad : *as v. noraś* K das hast du dir selbst vorzuwerfen.

vilas : *ešín* v. V aufs Fenster, *bagatirjas* v. *índis* S er zeigte auf die Helden hin.

vilę V S Č K Leb. Ly. St., *vilâ* PK auf, in (Akk.); für, zu. Z. B. *blud* v. V auf einen Teller. *vořna* v. V in den Krieg. *vuzalem* v. St. zum Verkauf.

viliti(*džik* Č höher (Adv.).

vilin V S K Steph. auf (Dat.). *uđđale komi kiv* v. Ly. er arbeitet an der syrjänischen Sprache.

villan S, *vilan* Č aufwärts, hinauf.

vilti S über, über — hin. *vivti una* Leb. zu viel. *viltiis* S über ihn (vorbei). *stol-kokjas viltiis* S über die Füße des Pultes. *pu-tser vivtiis* V den Baumstamm entlang.

vivsa : *mu-v.* *uđž* St. Feldarbeit, Ackerarbeit.

vivsǵnis : *pu* v. V vom Baume herab.

vivšid : *vel* v. *ušni* S vom Pferde fallen.

vivšis : *bok* v. S von seiner Seite (aufstehen).

vilan, *vilę*, *vilemaes*, *vileni*, *vilis*, *vilisni* s. *velni*.

vil V neu. Wotj. *vil*, *vîl*, fi. *uusi*, lpN *odda* id., md. *od* 'neu, jung', tscher. *ù*, *uu* 'neu', ung. *új* id.

vim s. *lím*.

vin V Kraft.

vina K stark, mächtig.

vir s. *ver*.

vis s. ¹*lis*.

viskir PK Stammende mit Wurzeln (Wurzelstock) des umgefallenen Baumes.

viv, *vilan*, *vivsa*, *vivsǵnis*, *vivšid*, *vivšis*, *vivti* s. *vil*.

vo V S Ly. Jahr. *ta-u* PO, *ta-vo* P heuer. Wotj. *ua-pun*, *va-pun* 'Zeit, Lebenszeit, Menschenalter', fi. *vuosi* 'Jahr', lpN *vuottâ -d-* (? < Fi.) z. B. in *buorrëv*. 'godhet', *nuorrâv*. 'ungdom', ostj. *oť*, *ať* 'Jahr', ung. *val*, *vály* : *taval*, *tavaly* 'im vorigen Jahre'.

vodni V S P sich hinlegen, sich schlafen legen. Wotj. *vidini* 'sich legen'.

¹*vodž* V Č früh (Adv.). *med v.* K am frühesten, früher als die anderen. Wotj. *uaz, vaz, vadž* 'früh (Adv.)', tscher. *ožsö, ožsó* 'Früheres', *ažnâ, ðžnâ* 'früher, vormals'.

vočdžin Č zuerst.

²*vodž* : *as v. vile* V vor mir. Wotj. *až, adž* 'Vorderes, Vorder-raum', fi. *otsa* 'Stirn', kar. *očča* 'Stirn, Raum vor etwas', est. *ots, ôts* 'Ende, Spitze, Gipfel, Stirn, Ausgang, Übriggebliebenes, Stückchen', liv. *uontsa, vēntsa* 'Stirn', tscher. *anzâl, oñdžâl* 'das vorn Gelegene, das Vordere, Vorder-'.

očdžam PK vor mir.

odžvan P vorwärts.

voddža : *med v.* V der erste.

vočdže V S Č Leb. vorwärts, weiter.

vočdžin V S vorn. *miž v. S* vor welchem (Ereignis).

vočdžis : *šin v. V* aus (meinen) Augen (weg).

voj V S, *ož* P Nacht. *vožnas* V S, *ožnas* P in der Nacht. *ožen* P id. *vojın* V S id. Wotj. *ui* 'Nacht', fi. *yö*, lpN *iggjá -j-*, md. *vé, vā*, ostj. *əž*, wog. *ī, žī*, ung. *éj* id.

vojšer S Mitternacht.

vojteu V Nordwind.

vožna V Krieg. < russ. *война*.

vožska S Heer, Armee. < russ. *войско*.

vojužtni S Krieg führen, kriegern. < russ. *воюемъ*.

vok V S Č. K Ly. Bruder. ? fi., kar. *veikka, veikko* 'Bruder, Freund', weps. *veikō* 'vennake'.

vokni s. *loknj*.

volini, volivlini s. *vonj*.

vol : *v.-paš* V, *ol* : *o.-paš* P Bett. Wotj. *uālini, valini* 'ausbreiten, unterbreiten (eine Decke)', *uales, vales* 'Bett, Matratze', fi. *vuode* 'Bett', wog. *ałat*, ung. *ágy* id.

voles V Unterlage.

o'savni V, *o'sa-vni*, *vo'sa-vni* P ausbreiten; betten.

vom V, *em* P Mund, Öffnung. *gimga-vom* St. Öffnung der Fischreuse. *ju-vom* St. Flussmündung. *nir-vom* Č Gesicht, Antlitz. Wotj. *im* 'Mund', lpN *vuonas* 'capistrum', md. *onkšt* (Pl.), *ojks*, *ovks* 'Gebiss am Zaum', tscher. *āη* 'Mündung', *aη* 'Öffnung der Tür, des Sackes; Riss im Kleide', ostj. *oη* 'Öffnung der Flasche', samJ *ń²āη*, O *āη* 'Mund'.

voma S mit einem Mund versehen.

vomen V S St., *vomiη* V, *omen* P (Postpos.) quer über (V S St.); (Adv.) quer (St.), geradenwegs (P). Wotj. *uamen*, *vamen* 'quer über', *uamīš* 'Schritt'.

¹*vonj* V S P, *vo-* Č K Leb. Ly. kommen, ankommen, gelangen. *geger-vo-* Ly. begreifen, verstehen. Wotj. *vuini* 'kommen; reif werden, fertig werden; werden (Zeit)'.

volini V, *vol-* Č ankommen, besuchen.

volioliηi V id.

vovvin(i) P öfters ankommen.

²*vonj* s. *lonj*.

vonti-šni s. *lomdž-*.

vor V, *er* P Trog. Ill. *vorje* V, *erje* P.

vorsni S, *orsni* P, *ursno* PO spielen; sich belustigen.

voškol K Schritt. Wotj. Wied. *utskyl*, fi. *askel* id., md. *eškiła-*, *aškāla-* 'schreiten', *eškelks*, *aškālks* 'Schritt', tscher. *aškāl*, *oškāl*, wog. *ūsil* id., samO *āselnam* 'überschreiten'.

voštini V, *vošt-* K, *ošni* P öffnen, aufmachen. 3. P. Sg. Prät. *oštis* P. Wotj. *uštini* 'öffnen'. ?? < tschuw. *uš-*, *oš-* 'öffnen, aufmachen' (perm. t!).

voššini V S, *vošš-* Leb. sich öffnen, aufgehen.

vošni S, *voš-* Leb., *ešni* P verschwinden; verlorengehen; sich verirren, irregehen. Wotj. *išini* 'verlorengehen, verschwinden' ?? ~ ostj. *ušlem* 'untergehen, sterben', wog. *ūsi* id.

¹*vot* V Steuer, Abgabe. *votni* V (Beeren) pflücken. Wotj. *vit* 'Steuer, Abgabe', G *vîťnî* : *tutîñî-v*. 'stellen und sammeln', fi. *ottaa* 'nehmen, annehmen, wegnehmen, aufnehmen, greifen', est. *võtma* 'nehmen usw.', wog. *vāt-*, *võt-* 'klauben, pflücken, sammeln, lesen (z. B. Beeren)', ? *vāt*, *võt* 'dreissig'.

vottśini V (Beeren) pflücken.

²*vot* S (Interj.) nun! < russ. *омъ*.

vottśini s. ¹*vot*.

voťśa V S, *oťśa* P einem gegenüber, gegeneinander; (V S auch) gegenüberliegend. Wotj. *yaťśe*, *vaťśe* 'einander gegenüber'.

voťśaqś- S zusammenkommen, zusammentreffen.

voťśasen Č allmählich, nach und nach.

vovvin(i) s. ¹*vonî*.

vuďžni V S überschreiten, hinüberfahren (bes. über das Wasser, einen Fluss). Wotj. *vîžñî*, *vîž-* id., *vîž*, *vîž* 'Brücke; Fussboden', tscher. *banžem*, *bońdžem* 'überschreiten (den Fluss, die Schlucht, den Graben, die Strasse, den Zaun usw.)', ostj. *wnťś-*, *uťś-* 'überschreiten (ein Wasser)', wog. *funś-*, *unś-*, *uns-* 'übertreten, überschreiten, überfahren'.

vu(džedni V, *vu(džed-* St. übersetzen (tr.), hinüberbringen (V); (quer durch einen Fluss ein Wehr) setzen (St.).

vug : *ibęs-v*. P Türgriff, *vedra-v*. V Henkel des Eimers. Wotj. *vug* 'Boden, Henkel (an Gefässen)', fi. *vanko*, *vanku*, *vanka* 'eiserne Haken, um Schwendenland zu brennen', est. *vañg*, Gen. *vañña*, *vañnu* 'Griff, Türgriff, Bügel; (fig.) Bogen, Umweg, Krümmung'.

vugir St. Angel.

vugraśni S, *vugraś-* K angeln.

vugra-vni P angeln.

vugral- Č schlummern, im Halbschlaf sein.

vugraśni, *vugra-vni* s. *vug*.

vuk s. *luk*.

vun s. *lun*.

vundini S P schneiden, abschneiden (S); ernten (P). Wotj.

vandini 'schneiden, abschneiden; schlachten, erstechen'

? ~ ostj. *ua'ηχ-*, *ua'η-* 'behauen', wog. *βāηk-* 'schlagen',

ung. *vág* 'schlagen, hauen, schneiden'.

vunda·vni P schneiden, abschneiden.

vunni V, *vun-* K Leb. vergessen werden. Wotj. *vunini* id.,

fi. *unhe*, *unho* 'Vergessenheit', *unohtaa*, *unhottaa*, (dial.)

unota 'vergessen', *unohtua*, *unehtua* 'vergessen werden', kar.

unohta-, (Poad.) *unahta-* 'vergessen', ol. *unohta-* 'vergessen;

die Besinnung verlieren', weps. *unohtada* 'vergessen', *unos-*

tase 'er fällt in Ohnmacht', wot. *unohtā* 'vergessen', est.

unu 'Vergessen, Vergesslichkeit', *unuma*, *ununema* 'in Ver-

gessenheit geraten, vergessen werden', *unema*, *unetama*

'vergessen', *unustama*, *unestama*, *unistama*, *unutama* 'ver-

gessen; vergessen machen, austilgen', liv. *u'nnā* 'vergessen'.

Zusammenhang mit fi., est. *uni* 'Schlaf, Traum', md. *on*

'Traum' ist nicht besonders wahrscheinlich.

vunēd- K vergessen. Wotj. *vunetini* id.

vurni S nähen. Wotj. *vurini*, tscher. KB *âryem*, U *urye·m*,

ung. *varr* id. (Ein hiervon verschiedenes Wort ist tscher.

KB *βâryem*, U *βurye·m* 'Kleidung, Tracht'.)

vursini V S nähen, sich mit Nähen beschäftigen.

vursišt- S nähen.

vurun V Wolle. < Ir., vgl. av. *vūrnā* 'Wolle der Tiere', ai.

ūrñā 'Wolle'.

vutš V Erdhügelchen.

vuzavni V St. verkaufen. Wotj. *vuzàni* id., *vuz* 'Handels-

ware', fi. *ostaa* 'kaufen', lpN *oases* 'mercatura, merx',

oastet 'emere', tscher. *βōža·lem*, *užalē·m* 'verkaufen', wog.

βēta-ḱum, βāta-ḱum 'Kaufmann', *vātalaxt-* 'handeln, Handel treiben'.

vuzaśiš K Kaufmann.

vuzašlīvl- Ly. (Klein)handel treiben.

vuzaśnī V Handel treiben.

vuzeš : v. *vīle* Leb. zum Verkauf.

vuž PO Wurzel. Prosek. *vužje-t* PO an der Wurzel. *mort-vuž* K Menschengeschlecht. Wotj. *viži* 'Wurzel; Unterteil; Geschlecht', tscher *βaž, βož* 'Wurzel; Abstammung, Herkunft, Geschlecht', ostj. *uōž* 'Stammende (des Baumes); (abgeschnittener, dicker, krummer Baumstumpf'.

z.

zap : z.-pes V im Frühjahr gefälltes Holz. < Russ., vgl. *zanacъ* 'Vorrat', *занасной, запасный* 'vorrätig', *запасная дрова* 'Holzvorrat'.

zapt- Leb. auf Vorrat anschaffen.

zarńi V Gold; golden. Wotj. *zarńi* id. < Ir., vgl. av. *zaranya-*, ai. *hīranya-* 'Gold'. Aus dem Ir. auch md. *siŕńe* 'Gold', tscher. *šōrvńi* id., ostj. *lōrńš* : l.-wpx, *lōrńš* : i.-wpx 'Messing, Kupfer', wog. *tarín, tarńe* 'Kupfer', ung. *arany* 'Gold'.

zavod Leb. Fabrik, Werk. < russ. *заводъ*.

zduken : *etik* z. S augenblicklich, in einem Augenblick. *zduk* < russ. *дыхъ*, vgl. *дыхомъ* 'in einem Nu; in einem Zuge'.

zel S K, *zev* V Leb. Ly. sehr. Wotj. *zol* 'straff, stramm, gespannt, fest, stark', lpN *soalddot* 'durescere (de corio, quod madidum factum est, dicitur)', *soalddas, soalddes* 'durus et rigidus (de corio madido dicitur)'.

zer PK Hafer. Wotj. *zer, zir* 'Roggentrespe (Bromus secali-

nus); ein Riedgras', ? fi. *sara* 'Riedgras, Segge (*Carex*)',
 ? md. *suro*, *sură* 'Hirse', ? tscher. *šar* : *š.-šudo* 'Riedgras',
š.-šū-dā 'Rispengras'. Vgl. mit dem perm. Worte jedoch
 auch tscher. *šorčá* 'Bromus secalinus'.

zib V Stange, Bootstange. Instr. *zibjen*. Fi. *sompa* 'die runde
 Scheibe, die sich am Ende vom Stock des Schneeschuh-
 läufers od. am Ende der Plumpstange des Fischers befin-
 det', lpN *soabbe* 'baculus', R *siõ, mpe* 'Stock, Stab'.

zibjışt- V (den Kahn) mit der Stange vorwärtsstossen.

¹*zil* Ly. fleissig, eifrig.

zila K Leb. (Adv.) fleissig, eifrig.

²*zil* s. *zil*.

zil : *on-z.*, *un-z.* V, *zil* : *un-z.* Č Halbschlaf.

zin P Gestank. Wotj. *zîŋ* 'Geruch, Duft'.

zir V Schaufel.

zirıştni V (mom.) ein wenig reiben. Wotj. *zir-* 'bestreichen,
 schmieren, einreiben'.

zirışıl- V schmieren.

zon V Če.; *zonm-* V Leb. Bursche, Jüngling. Kaum aus dem
 Ir., vgl. oss. *zănäg* 'Kinder', av. *zan-* 'gebären', ai. *jan-*
id., *jána-* 'Mensch, Geschöpf'.

zor St. Stange, Pfahl. *kidž-z.* Č Birkenstange. Wotj. *zir*
 'Stange'.

zu V Bürste. Wotj. *zu* 'Borste', tscher. *šū* 'Borste; der Stachel
 des Igels, des Fisches; Widerhaken der Angel'.

zud V Wetzstein. Wotj. *zud* 'id., drehbarer grosser Schleif-
 stein'.

zumid S hart, rauh; stark. ? ~ wotj. *zumit* 'trüb' (vielleicht
 dasselbe Wort ist wotj. *zumyt* 'Fett, Speck, Tran'; z. B.
 etwa 'trübes Wasser' > 'fettiges Wasser'), fi. *samea* 'trüb'.

zumiddžik Č härter.

zver V, *zver* Leb. (wildes) Tier. < russ. *зверь*.

ž.

žep V Tasche. Ill. *žepťe*. < russ. *зепъ, зепъ*.

žver s. *z'ver*.

ž.

žagen P langsam (Adv.). Zu syrjS *džagenika* 'still, langsam (Adv.)', wotj. *džeg* 'schwer, mühsam, langsam', *džegani* 'sich verspäten, verhindert werden'.

žar S heiss. < russ. *жаръ*.

žę V S St. doch, jedoch; denn; auch, eben. < russ. *же*.

žėnik V Bräutigam < russ. *женухъ*.

žugędni S zerbrechen, zerschlagen; vernichten. Wohl zu syrj.

žug 'Spren, Abfall beim Dreschen; Splitter', wotj. *žag* 'Kehricht, Schutt; Splitter' (zur Bed. vgl. fi. *rikkoa* 'zerbrechen' ~ *rikka* 'Bisschen; Splitter', *rikat* 'Kehricht').

Wotj. *žugini* 'schlagen, prügeln; tadeln' wäre mithin getrennt zu halten.

žurg- Ly. murmeln, rieseln (v. Bach).

Abkürzungen.

Zeichen für die syrjänischen Belege.

- Č = bei V. T. Čistalev, S. 42 f.
Če. = bei A. A. Čusov, S. 34 f.
I = Ižma-Dialekt.
K = bei I. A. Kuratov, S. 32 ff.
L = Luza-Dial.
Le. = Letka-Dial.
Leb. = bei M. N. Lebedev, S. 35 ff.
Ly. = bei V. I. Lytkin, S. 39, 40 ff.
Lytk. = aus G. S. Lytkins syrjänischem Wörterbuch.
P = permjakischer Dial. an der Jušva.
Peč. = Pečora-Dial.
PK = permjakischer Dial. an der Kosa.
PO = permjakischer (»ostpermischer«) Dial. an der Jazva.
PW = permjakischer (»westpermischer«, eig. südost- bzw. südpermjakischer) Dial. nach Rogov.
S = Sysola-Dial.
St. = bei G. A. Starcev, S. 43 ff.
Steph. = bei dem Heiligen Stephan, u. a. in diesem Werke, S. 40.
syrj. = syrjänisch.
U = Udora-Dial.
V = Vyčegda-Dial.
VO = Ober-Vyčegda-Dial.
VU = Unter-Vyčegda-Dial.
Wied. = aus Wiedemanns syrj. Wörterbuch.
WiedZus. = aus Wiedemanns Werke »Zusätze und Berichtigungen zu dem syrjänisch-deutschen und wotjakisch-deutschen Wörterbuch 1880«.

A n d e r e A b k ü r z u n g e n .

ahd.	= althochdeutsch.	ostj.	K = Konda-ostj.
ai.	= altindisch.	»	Kaz. = Kazym-ostj.
ar.	= arisch.	»	N = Nordostj.
aruss.	= altrussisch.	»	O = Obdorsk-ostj.
av.	= avestisch.	»	S = Surgut-ostj.
est.	= estnisch.	»	Trj. = Tremjungan-ostj.
»	N = nordestnisch.	perm.	= permisch (= syrjä- nisch bzw. wotja- kisch).
»	S = süddestnisch.	russ.	= russisch.
fi.	= finnisch.	sag.	= sagaisch.
ir.	= iranisch.	sam.	= samojedisch.
kar.	= karelisch.	»	J = jurakisch.
kurd.	= kurdisch.	»	Jen. = Jenissei-sam.
lat.	= lateinisch.	»	K = kamassisch.
liv.	= livisch.	»	O = Ostjak-sam.
lp.	= lappisch.	»	T = Tawgy-sam.
»	I = Inari-lp.	schor.	= schorisch.
»	L = Lule-lp.	tat.	= tatarisch.
»	N = norwegisch-lp.	tob.	= Tobol-tatarisch.
»	R = russisch-lp.	tscher.	= tscheremissisch.
»	S = schwedisch-lp.	»	KB = Kozmodemjansk- tscher.
»	Wefs. = Wefsen-lp.	»	M = Malmyž-tscher.
md.	= mordwinisch.	tschuw.	= tschuwassisch.
»	E = Erzä-md.	ung.	= ungarisch.
»	M = Mokscha-md.	urar.	= urarisch.
mp.	= mittelpersisch.	urperm.	= urpermisch.
nhd.	= neuhochdeutsch.	weps.	= wepsisch.
np.	= neupersisch.	wog.	= wogulisch.
ol.	= olonetzisch.	»	K = Konda-wog.
osfi.	= ostseefinnisch.	»	LM = Mittel-Lozva-wog.
oss.	= ossetisch.	»	LU = Unter-Lozva-wog.
ostj.	= ostjakisch.	»	N = nordwog.
»	DN = Ober-Demjanka- ostj.	»	P = Pelymka-wog.
»	I = Irtyš-ostj.		
»	J = Jugan-ostj.		

wog. T = Tavda-wog.
wot. = wotisch.
wotj. = wotjakisch.
» G = Glazov-wotj.

wotj. J = Jelabuga-wotj.
» MU = Malmyž-Uržum-
wotj.
» S = Sarapul-wotj.